

393.14044

พ. ๒๕๑๗

ธ.๖

การเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติ
ต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาขาสุทธธีราอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมชาย แสงถนอม

15 ต.ค. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๘๕๐๕

การเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติ
ต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

ของ

สมชาย แสงฉนวน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2540

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2539 ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการทดลองโดยใช้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการทดลองโดยใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยมีชายและหญิงกลุ่มละเท่า ๆ กัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีไม่แตกต่างกันภายหลังการทดลอง

A COMPARISON OF THE EFFECT OF GROUP WORK AND GROUP COUNSELING
ON ATTITUDE TOWARDS BOY SCOUT - GIRL GUIDE ACTIVITIES
LEARNING OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS OF
SAKHLA - SUTTEERA OUPPATHUM SCHOOL IN
CHANGWAT SAMUT PRAKAN

AN ABSTRACT
BY
SOMCHAI SANGTHANOM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1997

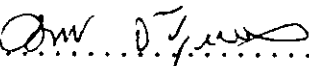
The purpose of this experimental research was to compare the effect of group work and group counseling on attitude towards boy scout - girl guide activities learning of Mathayom Suksa III students of Sakhla - Sutteera Ouppathum school in Changwat Samut Prakan in the academic year 1996. The 20 subjects were randomly selected from students whose attitude towards boy scout - girl guide activities learning scores were lower than the percentile rank of 50. They were randomly divided into two experimental groups ; each group consisted of five boy scouts and five girl guides. The experimental group I participated in group counseling.

The results were as follows :

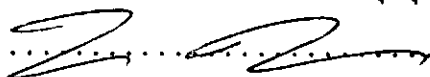
1. The attitude towards boy scout - girl guide activities learning of the students who participated in group work was significantly higher than before the experiment at .01 level.
2. The attitude towards boy scout - girl guide activities learning of the students who participated in group counseling was significantly higher than before the experiment at .01 level.
3. After the experiment the attitude towards boy scout - girl guide activities learning of the students who participated in group work was not significantly different from those students who participated in group counseling.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รศ.ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

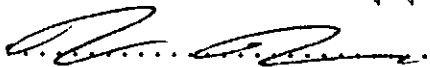
..... กรรมการ

(รศ.ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

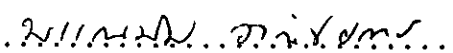
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

..... กรรมการ

(รศ.ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.พรณพิศ วาณิชการ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่..... ๒๙ เดือน..... เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรสุภกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์พรณิศ วานิชการ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกทราบซึ่งในความกรุณา จึงขอกราบบอพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาเขต ที่ให้ความร่วมมือในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิฑูรย์ บัวปลั่ง ที่ให้คำแนะนำด้านสถิติแก่ผู้วิจัย และคณาจารย์โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ ที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ทำการทดลองและขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่คุณแม่ผู้เป็น ที่รักเคารพยิ่ง แต่คุณครู - อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย จนสำเร็จการศึกษา

สมชาย แสงถนอม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกิจกรรมกลุ่ม	20
งานวิจัยในต่างประเทศ	20
งานวิจัยในประเทศ	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	47
งานวิจัยในต่างประเทศ	47
งานวิจัยในประเทศ	47
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ	48
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ	60
งานวิจัยในต่างประเทศ	60
งานวิจัยในประเทศ	60
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	61

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
	แบบแผนการทดลอง
	วิธีดำเนินการทดลอง
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า
	ข้อถกเถียงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล
	ผลการศึกษาค้นคว้า
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
	วิธีดำเนินการทดลอง
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
	อภิปรายผล
	ข้อเสนอแนะ

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	102
ประวัติย่อของผู้วิจัย	176

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง	76
2	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม	80
3	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษา แบบกลุ่ม	81
4	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	82
5	แสดงคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียน ในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	171
6	แสดงคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียน ในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	172
7	แสดงคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียน ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	173
8	แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี	174

บทนำ

การลูกเสือเป็นปัจจัยส่วนสำคัญยิ่งในการสร้างความเจริญมั่นคงของบ้านเมืองที่กล่าว เช่นนี้ก็เพราะได้มองเห็นว่า การฝึกหัดอบรมอย่างถูกต้องครบถ้วนตามแบบแผนและวิธีการของ ลูกเสือ เป็นการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงส่งเสริมบุคคล ไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็กให้มี คุณสมบัติในตนเองสูงขึ้นได้อย่างแท้จริง เช่นให้ความเข้มแข็งอดทนขยันหมั่นเพียร เอื้อเพื่อ เสียสละ มีความสุจริต ซื่อตรง มีความตื่นตัว ประกอบด้วยเชาวน์ไว ไหวพริบ รู้จักใช้ความรู้ ความคิดอย่างฉลาด และมีวินัยที่ดีประจักษ์ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยเกื้อกูลให้สามารถพึ่งตนเองและ สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวมได้ (ประมวลพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท. 2526 : 231)

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษา (หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง 2533). 2533 : 1 - 5) มีกรอบแนวคิดที่จะพัฒนาผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ พัฒนาค้น พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคม คาดหวังที่จะให้เยาวชนมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ ของตนในฐานะพลเมืองดี โดยให้สามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ ในแขนงวิชาต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาทางด้านจิตใจและคุณธรรมควบคู่กันไป แต่พฤติกรรมด้าน ต่าง ๆ ที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นมิได้เกิดจากการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ เท่านั้น โครงสร้าง ของหลักสูตรได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมนักเรียนขึ้น โดยกำหนดไว้ถึง 5 คาบต่อสัปดาห์ ใน มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อที่จะเสริมสร้างก่อรูป "พฤติกรรม" มุ่งหวังให้แก่นักเรียนให้เป็นไปตาม จุดหมายของหลักสูตรโดยสมบูรณ์ ในจำนวน 5 คาบนั้น สถานศึกษามีหน้าที่จัดให้ผู้เรียนได้เข้า ร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หรือยุวภาษา หรือ ผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นกิจกรรมบังคับ 1 กิจกรรม และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมชุมนุม ทางวิชาการอีก 1 กิจกรรม โดยแต่ละกิจกรรมใช้เวลา 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค มีการประเมิน ผล "ผ่าน" "ไม่ผ่าน" อีก 2 กิจกรรม ที่ไม่มีการประเมินผล ได้แก่ กิจกรรมแนะแนวหรือ

กิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จัดให้เรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค และกิจกรรมอิสระของผู้เรียน ซึ่งจัดให้มีจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค (คู่มือการประเมินผล การเรียน. 2533 : 29 - 31)

เนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่า กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำพัฒนาประโยชน์ช่วยให้เยาวชนของชาติได้พัฒนาทาง-กาย สติปัญญา จิตใจ มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญตน เพื่อสาธารณะประโยชน์ มีทักษะ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ รก 936/2532 เรื่อง การเพิ่มเติมกิจกรรมและเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521) ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญก็จะได้ผลการเรียน "ผ" ซึ่งถือว่าผ่านกิจกรรม แต่ถ้าหาก เวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 หรือไม่ผ่านจุดประสงค์สำคัญ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสอง อย่างก็จะได้ผลการเรียน "มผ" ซึ่งถือว่านักเรียนผู้นั้นไม่ผ่านกิจกรรม จะส่งผลทำให้ไม่จบ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นตามเกณฑ์การประเมินผลของหลักสูตร และเป็นปัญหาการเรียนของ นักเรียนผู้นั้นต่อไป

หลักในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุความมุ่งหวังนั้น จะต้องให้นักเรียนเป็นผู้เลือกด้วยความสมัครใจ คิดวางแผนและปฏิบัติด้วยตนเอง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ. 2533 : 14) แต่เนื่องด้วยกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดหรือผู้นำพัฒนา ประโยชน์เป็นกิจกรรมบังคับ จึงมีผู้เรียนส่วนหนึ่งที่ชอบหรือพึงพอใจที่จะเรียนและในขณะเดียวกัน ก็อาจจะมีผู้เรียนอีกส่วนที่ไม่ชอบหรือไม่พึงพอใจที่จะเรียน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการเรียน การสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีอย่างแน่นอน

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้นิพนธ์ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน สาขาสุทธิราษฎร์อุปถัมภ์ ทัพหน้าที่ครูแนะแนวและเป็นหัวหน้ากิจกรรม มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม นักเรียน ได้ใช้แบบสอบถามปลายเปิดสำรวจปัญหาในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ครู อาจารย์ จำนวน 10 คน และจากผลการสำรวจปัญหาดังกล่าวจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน พบว่า นักเรียนร้อยละ 50 ไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เพราะไม่มีหน่วยการเรียน ไม่กระตือรือร้นในการเรียน รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน ไม่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียน และไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารี

จากการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี ระดับมัธยมศึกษา จัดโดยกองลูกเสือ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีตัวแทนจากโรงเรียนมัธยม กรมสามัญศึกษา จากส่วนกลางจำนวน 33 แห่ง เข้าร่วมระหว่าง วันที่ 9 - 11 สิงหาคม 2537 จังหวัดชลบุรี พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรการเรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี มีความขัดแย้งกับเนื้อหาของวิชาอื่น ๆ เนื้อหาบางวิชามากเกินไป ไม่เหมาะสมกับเวลา เนื้อหาล้าสมัย ลูกเสือ - เนตรนารีเองขาดระเบียบวินัย ไม่ภูมิใจใน เครื่องแบบ ขาดเรียน ชักชวนเพื่อนให้หนีเรียน ไม่ฝากเพียร สถานที่เรียนคับแคบหรือไม่มีที่ เรียน (บันทึกการประชุม. 2537 : 1)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแสดงถึงแนวโน้มว่านักเรียนน่าจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ชม ภูมิภาค (2516 : 17) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การแก้ปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ส่วนหนึ่งก็ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชานั้น ๆ เพราะทัศนคติเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจเนื่องจากการสอนนั้นมิได้มุ่งหวังแต่จะให้ความรู้แก่นักเรียนเท่านั้น แต่จะต้องปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่นักเรียนด้วย

กิจกรรมกลุ่มเป็นการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้บุคคลได้ประสบการณ์ตรง นอกจากจะได้ปฏิบัติแล้วยังเกิดความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นด้วย ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจะทำให้บุคคลเกิดความซาบซึ้งประทับใจมากกว่าการที่จะสอนให้บุคคล มีการพัฒนาตนเองโดย ใช้วิชาเพียงอย่างเดียว (วินิจ เกตุชา และคมเพชร ฉัตรสุกุล. 2522 : 170 - 172) จากการศึกษาวิจัยของ เล็กซ์ (จรรยา วิไลวรรณ. 2532 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Lex. 1973 : 6093A) เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์พบว่านักศึกษาพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับเพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย อย่างอิสระในเรื่องค่านิยม และทุกคนยินดีร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และอยากเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์อีก และจากรุณรัตน์ พินพรหมราช (2529 : 54) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการ พัฒนาพฤติกรรมการเรียนพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนสูงขึ้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมกลุ่ม สามารถพัฒนาความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้

ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2523 : 242) โดยแนะแนวให้เห็นแนวทางการปฏิบัติต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งให้เห็นคุณและโทษอย่าง

แท้จริง โดยเฉพาะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่นักจิตวิทยายอมรับว่าสามารถพัฒนาทัศนคติทางการเรียนได้กล่าวคือ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการเพื่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับ มีความอบอุ่นเป็นกันเอง และเปิดโอกาสให้สมาชิกภายในกลุ่มได้ทดสอบ ตรวจสอบ และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับเขา (สุทิพร ปุกเกตุ. 2529 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Gawrys and Brown. 1970 : 21) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะตรงกับความต้องการและธรรมชาติของวัยรุ่น (วัชร ทรัพย์มี. 2520 : 16) นอกจากนั้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังเพิ่มพูนทักษะ ความเชื่อมั่นในด้านความสามารถที่จะกระทำและความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ (พรณพิศ วาณิชยการ. 2528 : 234) ด้วยเหตุผลดังกล่าว การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม น่าจะสามารถพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีให้ดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบใช้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ซึ่งน่าจะได้รับข้อเท็จจริงบางอย่าง เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นหลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี แตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูแนะแนว และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี จะได้เลือกใช้กิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มาใช้ในการช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีตามความเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 30 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 20 คนที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรโดยมีเพศชาย 10 คน และหญิง 10 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยแต่ละกลุ่มมีเพศชายและหญิงกลุ่มละ 5 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ
 - 3.1.1 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.1.2 การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกับนักเรียนอื่น วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มก็เพื่อที่จะพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละคนจะได้เรียนรู้ผลการกระทำของตนเอง และผู้อื่น จากข้อมูลย้อนกลับจากนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทัศนคติต่อการเรียน กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีให้สูงขึ้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ เกม การอภิปรายกลุ่ม กรณีย่อยอย่างและบทบาทสมมติ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นการมีส่วนร่วม โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมทางการเรียนด้วยตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ในฐานะสมาชิกของกลุ่ม

1.2 ขั้นวิเคราะห์ โดยให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้นด้วย

1.3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ โดยให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียนคนอื่น มาสรุปเป็นหลักการของตนเอง แล้วนำหลักการนั้นมาประยุกต์ใช้ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง และใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

1.4 ขั้นประเมินผล โดยให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่ม ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน

วิธีการการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนี้ ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลุ่มของผู้นำคำปรึกษาโดยเน้นทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทฤษฎีนี้จะเน้นความใส่ใจต่อความรู้สึกตนของสมาชิกมากกว่าเนื้อหาของเรื่องราว ให้ความสนใจปัจจุบันมากกว่าอดีตและเน้นการสร้างสัมพันธภาพทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับ มีความไว้วางใจกัน มีความอบอุ่นเป็นกันเองเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี เพื่อพิจารณาหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาทัศนคติที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีขั้นตอน 3 ขั้น ดังนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความรู้สึกไว้วางใจ มั่นใจ ได้รับการยอมรับ และสามารถแสดงความรู้สึกออกมาอย่างเสรี ปราศจากความกดดันใด ๆ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความจริงใจ มีการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข และมีความเข้าใจสมาชิกในกลุ่ม

2.2 ขั้นให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิด การใช้คำถามปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การทวนซ้ำ การทำให้กระจ่าง การเรียบเรียงและการสังเกต เพื่อช่วยให้สมาชิกได้เข้าใจตนเองดีขึ้น และสามารถพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีได้

2.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกภายในกลุ่มสรุปปัญหาต่าง ๆ และแนวทางแก้ไข ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและให้กำลังใจ หลังจากนั้นจะมีการนัดหมายสมาชิกในการพบกันครั้งต่อไป

วิธีการการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนี้ ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

3. กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หมายถึง กิจกรรมหนึ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นกิจกรรมบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยให้เวลาจัดกิจกรรมดังกล่าว 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นไป เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคม ให้ความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ กิจกรรมนี้ไม่มีหน่วยการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนเป็น "ผ" เมื่อผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม ผลการเรียนเป็น "มผ" เมื่อผู้เรียนมีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 และไม่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมซึ่งถ้าหากผู้เรียนได้ "มผ" มีผลทำให้ไม่จบหลักสูตร

4. ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียน ได้แก่ ความสำคัญของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เนื้อหาวิชากิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี บรรยายภาศในการเรียน และประโยชน์ของการเรียน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ในครั้งมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของนักเรียนโรงเรียนสาขาสถาสุทธีราอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

ทองเรียน อมรัชกุล (2520 : 4 - 5) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปรวมกันอยู่ โดยสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมต่อไป โดยกลุ่มต่าง ๆ จะมีองค์ประกอบและกระบวนการที่ไม่เหมือนกัน พร้อมทั้งเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) กลุ่มอบรม (Training Group) และกลุ่มฝึกรับรู้ความรู้สึก (Sensitivity Group) เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนวุ่นวายในเรื่อง

ความหมายชื่อกลุ่มนั้นแทรกซ์เลอร์ และนอร์ท (Traxler and North) ได้เสนอให้มีการใช้คำว่า กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) ขึ้น เพื่อให้ความหมายครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการแนะแนวและการบริการ

จาเนียร์ ชว่งโชติ และคนอื่น ๆ (2521 : 4 - 6) ให้ความหมายของกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คนมาประกอบกัน
2. กลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน หมายความว่าทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกจากกันไม่ได้จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีปฏิกิริยาตอบโต้กัน ทั้งทางด้านความคิด กิริยาท่าทางการกระทำหรือคำพูด

3. มีความสนใจร่วมกันเพื่อสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
4. มีการปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายจึงต้องมีการกำหนดหน้าที่แบ่งความรับผิดชอบและระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกปฏิบัติ

คมเพชร จิตรสุกุล (2522 : 14) ได้อธิบายถึงความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง การนำประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวมมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยวิธีการดังกล่าวประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลแต่ละคน

สำหรับความหมายของกิจกรรมกลุ่มนั้น โอลเซน (Ohlsen. 1970 :

6 - 7) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ 2 ประการ คือ

1. กิจกรรมกลุ่มที่เป็นผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิก หรือผู้นำการอภิปรายเพื่อที่สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปราย เพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การประชุมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในช่วงเวลาว่าง เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ ครูจะเป็นผู้ดำเนินวางแผนงานจัดกลุ่มให้สมาชิก
2. กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการ คือ ผู้เรียนได้วางแผนร่วมกันจัดทำขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

กัลลี (Gulley. 1963 : 62) ได้กล่าวว่า กลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่า การที่บุคคลมาอยู่ร่วมกัน กลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคน
2. มีผลงานอันเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
3. มีการสื่อสารทางวาจา หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

และเฮอร์โรลด์ (Herrold. 1952 : 492 - 504) ได้ให้ความหมายของ กิจกรรมกลุ่มได้ว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือ กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บุคคลมีโอกาสเข้าร่วมกันเป็นกลุ่มมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม นำเอาประสบการณ์ความรู้ความสามารถที่ตนมีอยู่มาร่วมมือกันแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ร่วมกันเพื่อนำไปสู่พัฒนาการในตัวบุคคลและกลุ่มโดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร จัตรศุภกุล (2522 : 170 - 172)

กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดกิจกรรมกลุ่มที่มีความสามารถตลอดจนรู้กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี โดยแบ่งจุดมุ่งหมายของ กิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง การอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในสังคมจะมี ส่วนร่วมโดยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการ ของตน รู้ข้อบกพร่องบางอย่าง เพราะกลุ่มจะมีปฏิกิริยาให้เห็นข้อเท็จจริง

2. เพื่อให้เข้าใจบุคคลอื่น กิจกรรมที่กระทำร่วมกัน ส่งผลให้สมาชิกเกิด การเรียนรู้และรู้จักกันได้ดีขึ้น

3. เพื่อให้บุคคลทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น

แทรกเลอร์ และนอร์ธ (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 5 - 6 ;

อ้างอิงมาจาก Traxler and North. 1957 : 320) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาบรวมกับบุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปฐมนิเทศ เป็นต้น
2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับในหลักสูตร เช่น การจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน
3. เพื่อเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเพราะสมาชิกจะได้รับความคุ้นเคยกับผู้นำกลุ่มขณะร่วมกิจกรรม
4. เพื่อการปรับตัว การบำบัดรักษา และความเจริญงอกงามของบุคคลในกลุ่มกิจกรรม กลุ่มเป็นเครื่องช่วยในการแก้ไขเรื่องส่วนตัวได้ เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

และเบนเนท (Bennett. 1963 : 5 - 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่มในการแนะแนวไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางการศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น
 - 1.1 การปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ เพื่อให้เขาได้ประโยชน์จากทางโรงเรียนมากที่สุด
 - 1.2 การได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกลุ่ม และช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์กลุ่มในชีวิตที่โรงเรียนของเขา อันจะช่วยให้พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มเป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ
 - 1.3 การศึกษากลุ่มในเรื่องปัญหาของการเจริญเติบโต เพื่อรู้จักปรับตัวให้สมกับวัยอย่างมีเหตุผล
 - 1.4 การศึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเอง พัฒนาความสนใจความสามารถ บุคลิกภาพ ลักษณะเด่นของตนเอง และการปรับตัวทางสังคม และส่วนตัว
 - 1.5 การศึกษากลุ่ม เพื่อหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะส่งเสริมการเรียนรู้
 - 1.6 การศึกษากลุ่ม ถึงเรื่องชีวิตการทำงานและปัญหาของการปรับตัวต่ออาชีพ ความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ
 - 1.7 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้วิธีการที่จะสร้างโครงการและวางแผนอาชีพในระยะยาวที่เหมาะสม

1.8 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้วิธีการที่จะสร้างโครงการและวางแผนการศึกษาในระยะยาวที่เหมาะสม

1.9 ช่วยพัฒนามาตรฐาน ค่านิยมของบุคคล อันจะช่วยให้เขาสามารถเลือกประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิต และพัฒนาปรัชญาของตนเองได้

2. กิจกรรมกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่ได้มีโอกาสปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจ และได้ข้อคิดในปัญหาต่าง ๆ ของบุคคลมากขึ้นทั้งศึกษาปัญหาของคนเราที่คล้ายคลึงกัน ในบรรยากาศที่อ่อนโยน ผ่อนตาม และนำมาแก้ไขปรับปรุงบุคลิกภาพ และวิถีทางชีวิตของเรา กลุ่มเปิดโอกาสให้เราได้วินิจฉัยตนเองและผู้อื่น

3. ช่วยให้ผู้บุคคลถึงจุดมุ่งหมายของการแนะนำอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ มากกว่าวิธีการเป็นรายบุคคล

4. ช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของปัญหาต่าง ๆ

จากจุดมุ่งหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลให้รู้จักตนเอง และเรียนรู้บุคคลอื่น เปิดโอกาสให้ผู้บุคคลได้ปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นความรู้สึกพฤติกรรมต่าง ๆ

คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มดังต่อไปนี้

คมเพชร จัตรศุภกุล (2530 : 15 - 19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activities) ว่า นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาการด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัยทางสังคม คุณค่าด้านอาชีพ ตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้ได้รับความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวผู้เรียน

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้น จะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดี ในโรงพยาบาล คลินิก จะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียน ผู้เรียนที่มีปัญหาล้ายคลึงกันอาจได้รับความช่วยเหลือ โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสนักพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

พนม ลิมอารีย์ (2522 : 56 - 57) กล่าวถึงสิ่งมีคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มว่า

1. กลุ่มเป็นสนามสำหรับทดลองฝีมือ (Testing Ground) ของบุคคลโดยบุคคลได้อาศัยกลุ่มเพื่อทดลอง หรือแสดงความสามารถ

2. กลุ่มจะเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะได้ผลจากการเข้ากลุ่มในการปรับปรุงเจตคติ นิสัยใจคอของตน โดยมีสมาชิกเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน

3. กลุ่มช่วยให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก เป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีความเข้าใจตนเอง เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เชื่อมมั่นในตนเอง เกิดความรู้ที่ตนเป็นบุคคลที่มีค่าคนหนึ่ง และอยากทำประโยชน์ให้กับกลุ่มมากยิ่งขึ้น

4. กลุ่มช่วยเสริมสร้างพลังทางร่างกาย เช่น การออกกำลังกายเป็นกลุ่ม หรือการฝึกหัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนที่จะฝึกมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีแก่สมาชิก

วิไลวรรณ สันตะโกมล (2522 : 20) ได้สรุปคุณค่าของกิจกรรมไว้ ดังนี้

1. ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกัน และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น
2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study Skill) เป็นทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล การพูด การฟัง การอ่าน และการรายงาน เป็นต้น
3. ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) ได้แก่ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผล
4. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Work Skill) ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการวางแผน การเป็นผู้นำ การแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

อาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้สมาชิกมีการพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม เพราะกิจกรรมกลุ่มนำไปสู่การวิเคราะห์โดยการได้ปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นผู้เรียนยังยอมรับข้อบกพร่องของตนเองพร้อมจะแก้ไข สมาชิกจะได้รับประสบการณ์ในการดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตยสุขภาพของตนเอง รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักวางแผนแก้ไขปัญหา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น (จันทิภา ลิ้มปิเจริญ. 2522 : 79)

ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

คมเพชร จัตรสุภกุล (2530 : 26) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกัน จะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไปจนเกินไป สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะรับผิดชอบทั้งหมด ในขณะที่สมาชิกคนอื่นรู้สึกขัดข้องใจที่ไม่มีงานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน จะใหญ่เท่าใด ย่อมขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นของ เยาวพา เดชะคุปต์ (2517 : 34) ซึ่งกล่าวว่า ขนาดของกลุ่ม

ที่จะช่วยให้การทำงานหรือการเรียนการสอนประสบผลดีควรเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 5 - 15 คน และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ จาเนียร์ ช่วงโชติ และคนอื่น ๆ (2511 : 5) ที่กล่าวว่า ในวงการศึกษานักจิตวิทยามักจะศึกษากลุ่มขนาดเล็กมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างใกล้ชิด และในด้านการเรียนรู้ก็จะมีการเรียนรู้ที่ได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

สำหรับขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม อ็อตตาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนัก ทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินอย่างทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9 - 10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด ในทำนองเดียวกันนี้ วัตสัน และแฮร์ (Deighton. 1971 : 225 ; citing Watson and Hare. n.d.) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีขนาดไม่ใหญ่มาก และควรมีจำนวน 5 คน เป็นอย่างน้อย แต่บางทีก็อาจกำหนดให้มีจำนวน 12 - 15 คนก็ได้ เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจเพราะจะทำให้สิ้นเปลืองน้อยลง แต่ก็ควรมีการแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม เพื่อให้มีขนาดเหมาะสม ถ้ากลุ่มมีขนาดใหญ่เกินไป โอกาสที่สมาชิกจะมีส่วนร่วมจะลดน้อยลง อาจทำให้กลุ่มแตกแยกกันง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทรัมป์ และมิลเลอร์ (Deighton. 1971 : 225 ; citing Trump and Miller. n.d.) มีความเห็นว่า สมาชิกของกลุ่มควรประมาณ 12 - 15 คน กลุ่มไม่ควรเล็กกว่านี้ เพราะจะทำให้สิ้นเปลือง แต่ถ้าขนาดใหญ่ไปกว่านั้นก็ไม่เหมาะ เพราะสมาชิกจะขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

ลำดับขั้นการพัฒนาของกระบวนการกลุ่ม

ในเรื่องนี้ เยาวพา เดชะคุปต์ (2517 : 163 - 166) ได้แบ่งขั้นตอนการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือค้นคว้าแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรม จะเป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน คือ

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย ได้แก่ การที่ผู้เรียนลงมือกระทำ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น หรือการค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งต้องอาศัยการแสดงออก ทางกายวาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ คือ ความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การรับรู้ แนวคิด และการเรียนรู้ทางด้าน เนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้เรียนได้สามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านปัญญาหรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนเกิด การเห็นจริงหรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และสร้างแนวความคิด จากสิ่ง ที่ได้รับรู้นั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวความคิด และเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรอง ในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

1.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม คือ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น จะทำ ให้เกิดปฏิสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง และเกิดผลดีอีกด้วย

2. ระยะวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์ การเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถ ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้ ผู้เรียนรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

3. ระยะสรุป และประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิด ที่ค้นพบ แนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคต หรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำได้ 2 ลักษณะคือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ หรือการพัฒนาตนเองให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต และเพื่อ ใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้น และประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

4. ระยะประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่ม จากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะและติชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

นอกจากนี้ คมเพชร จัตรสกุล (2522 : 23 - 25) ได้กล่าวถึง ระยะเวลาของกลุ่มว่าเมื่อสมาชิกเริ่มเข้ากลุ่ม อาจจะพบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกในกลุ่มนั้น มีความแตกต่างจากที่เข้ากลุ่มได้เป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้เพราะว่าการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้น จะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ดังนั้นมักจะพบว่า กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขัน และมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง

(Individually Centered, Competitive Phase) เมื่อบุคคลได้มีโอกาสเข้าอยู่ร่วมกัน โดยธรรมชาติแล้วบุคคลจะต้องเห็นว่าตนเองมีความสำคัญ ยังไม่รู้จักกันแล้วการที่จะยอมรับง่าย ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ลำบาก ทั้ง ๆ ที่อยากให้อีกคนยอมรับตนเอง นอกจากนี้แล้วบุคคลแต่ละคนมักจะเริ่มมีการแข่งขันซึ่งกันและกัน บางคนต้องการเป็นหัวหน้ากลุ่มก็พยายามจะแข่งขันกับผู้ที่มีความต้องการเหมือนตนเอง บุคคลเหล่านี้ต้องการคนที่เก่งกว่าตนเองเท่านั้นมาเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อเขาทั้งหลาย

2. ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ (Frustration and

Conflic Phase) เมื่อสมาชิกเกิดการแข่งขันและยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จะมีผู้นำเอาจกลุ่มประเภทฝึกความไวในการรับรู้ (Sensitivity Group หรือ T-Group) มาใช้ช่วยกลุ่มให้พัฒนาขึ้น โดยหวังว่าอาจจะทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและผู้อื่น ถ้าหากผู้นำดังกล่าวแล้วไม่สามารถจะทำงานกลุ่มได้สำเร็จ สมาชิกจะรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับผู้นำ และมองไปในแง่ของบุคคลที่ไม่มีความสามารถ ตาหนีในด้านความล้มเหลว แทนที่จะช่วยกันพัฒนาสัมพันธภาพที่ดี อันจะทำให้ได้รับความสำเร็จในจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ในระยะนี้สมาชิกจะรู้สึกขัดแย้งกัน และมีความคับข้องใจมาก

3. ระยะกลุ่มมีความสามัคคี (Group - Harmony Phase) ในระยะนี้

ความคิดที่สอดคล้องกันจะพัฒนาขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีความพอใจและความสบายใจมากด้วย สมาชิกได้รับการสนับสนุน แต่คอยหลีกเลี่ยงการมีความขัดแย้ง แต่ไม่ค่อยมีผลงาน เขาทั้งหลายจะป้องกันการกระตุ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิกิริยาด้านนิเสธ และนอกจากนี้จะมีการเก็บกดความต้องการของตนเองเพื่อให้กลุ่มได้รับความพึงพอใจ

4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง (Group - Centered,

Productive Phase) สมาชิกทั้งหลายยังคงแสดงให้เห็นถึงการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น แต่ไม่อยู่ในระดับที่จะเพิกเฉยต่อความขัดแย้ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับความสำเร็จในเรื่องความสามัคคี สมาชิกจะเผชิญกับความขัดแย้งและเรียนรู้ในการจะแก้ไข แต่ละคนจะยอมรับความรับผิดชอบ ร่วมมือ

ในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มและพัฒนาสัมพันธภาพในการทำงาน สมาชิกทั้งหลายได้พัฒนาความ
อดทนต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่านิยม หรือพฤติกรรมก็ตาม ในที่สุดสมาชิกจะกลายเป็นผู้
ที่ยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ในเรื่องนี้ ทิศนา แคมมณี (2522 : 201 - 202) ได้กล่าวถึง การจัด
กิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีว่า มีอยู่หลายวิธีดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอน
สร้างสถานการณ์สมมติขึ้น ให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่
กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้
ชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อ
การตัดสินใจนอกจากนั้น ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role - Play) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับ
ความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้ยังมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม
แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้น
และแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตน
เป็นหลักดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษา วิเคราะห์ถึงความรู้สึกและ
พฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และน่า
ติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราว
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์
และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหาที่นั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียน
ได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาส
แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้
การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียน
มากยิ่งขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง หรือ สร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมี ปฏิกริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งใน สถานการณ์จริง ผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออก เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจน เกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลอง แสดงบทบาทตามบทที่เรียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามที่กำหนด ไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้จะ เป็นวิธีการที่ช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ในกรณีจะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีประสบการณ์ ในกรณีจะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจมีส่วนเสริมสร้าง ความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกันจะช่วยฝึกให้ผู้เรียน เกิดความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้ เป็นวิธีการ ที่ใช้กันมานานแล้ว อาจจะเป็นเพราะเล็งเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียน กลุ่มย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติม มากขึ้น

ส่วนเทคนิควิธีการ และสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในกลุ่มนั้น นภาพร พุ่มพฤษ (2529 : 38 - 39) ได้สรุปว่า มีการพัฒนาสื่อใหม่ ๆ มาใช้มากมาย เช่น เครื่องไมโคร คอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ สไลด์ เทป หนังสือนิทาน หุ่นเชิดมือ ภาพวาด การสะท้อนบทบาท (Role Rehearsal) การเต้นรำ ดนตรี การเคลื่อนไหวต่าง ๆ สื่อท้องถิ่น บทกวี นวัตกรรม ความคิดใหม่ ๆ เป็นต้น ซึ่งจากการพัฒนาเทคนิคสื่อ วิทยาการความก้าวหน้าทางจิตวิทยาและ กิจกรรมแปลกใหม่เข้ามาใช้ในกลุ่มนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มให้ สามารถกำหนดโครงสร้างกิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่มได้

เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม

แพทเทอร์สัน (Patterson. 1973 : 105) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยอาจจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมงในระดับเด็กประถมศึกษาเพราะเด็กอาจเกิดความเบื่อหน่าย

ทรอทเทอร์ (ซูชัย สมितिกร. 2527 : 18 - 19 ; อ้างอิงมาจาก Trotter. 1977) กล่าวถึงการกำหนดระยะเวลาและความถี่ของการเข้ากลุ่มว่า หากจัดกับสถาบันการศึกษา ต้องพิจารณาการจัดคาบเรียนซึ่งส่วนใหญ่ในโรงเรียนจะจัดเวลา 50 นาทีในแต่ละคาบ ซึ่งจะช่วยให้เป็นตัวกำหนดเวลานานเท่าใดในการเข้ากลุ่ม ส่วนจำนวนครั้งขึ้นอยู่กับเป้าหมายของกลุ่มและธรรมชาติของกลุ่มแต่อย่างน้อยควรจะไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง ถ้ามากกว่าก็ยิ่งดี

1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่ม

งานวิจัยในต่างประเทศ

เล็กซ์ (Lex. 1973 : 6093 - A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษา ด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมลรัฐอินเดียนา ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบเก่ากับกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การพัฒนาจิตใจทางด้านศาสนาของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่างการทดสอบก่อนสอน และทดสอบหลังสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จากการรายงานของกลุ่มทดลอง พบว่า นักศึกษารู้สึกพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับ เพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างอิสระในเรื่องค่านิยมทุกคนยินดีร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และอยากเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์ต่อไป

เดอร์ชมิทท์ (Durschmidt. 1977 : 3553 - A) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเข้าใจในตนเองของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง จำนวน 38 คน โดยการให้เข้าร่วมกลุ่มสัมมนาที่เปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุม จำนวน 63 คน ยังคงให้เรียนตามปกติ ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีการยอมรับตนเองดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเข้าใจตนเองของทั้งสองกลุ่มนั้นไม่แตกต่างกัน

โรเซนบล็อทซ์ (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2524 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Rosenblot. 1968) ได้ใช้วิธีกลุ่มสัมพันธ์ในการเปลี่ยนแปลงนิสัยการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอเมริกัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สามารถเปลี่ยนแปลงนิสัยการสูบบุหรี่ของนักศึกษาได้

โรเซ็น (สุรีย์ จันทรโมลี. 2526 : 42 - 43 ; อ้างอิงมาจาก Rosen. n.d.) ได้จัดให้มีโปรแกรมการงดสูบบุหรี่ โดยการใช้พลังกลุ่มควบคุมการสูบบุหรี่ให้กับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง จำนวน 27 คน มีการให้รางวัลเป็นเครื่องล่อใช้พลังกลุ่มในการอธิบายช่วยเหลือให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และได้ทำการติดต่อกันมา 1 ปี มีการวัดผลโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ถึงผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พบว่า ได้รับผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับกันว่าใช้ได้ผลดี

เบิร์คเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985 : 103) ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนเกรด 3, 4 และ 5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในชั้นเรียนตามปกติและนักเรียนซึ่งอยู่ในชั้นเรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ จำนวน 75 คน พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เดวิส (Davis. 1988 : 3263) ศึกษาผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 104 คน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนวิชานี้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

มณฑนา อังตระกูล (2524 : 45 - 49) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนา มโนภาพแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนรู้จากการสอนตามปกติโดยไม่ใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการศึกษารั้งนี้พบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนแตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากทดลองผู้วิจัยได้ให้กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนได้ประเมินว่า

กิจกรรมกลุ่มได้ช่วยให้เขาได้พัฒนาตนเองในด้านการเชื่อมั่นในตนเอง การยอมรับตนเองและผู้อื่น เข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้น เกิดความสามัคคีในกลุ่มดีขึ้น มีความรับผิดชอบ และมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสมดีขึ้น

เมตตา จินดารักษ์ (2525 : 43 - 44) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถ ในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529 : 54) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบhumkgwa กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มจะมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่า ก่อนได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการข้อเสนอแนะ จะมีพฤติกรรมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรศักดิ์ โสฐ (2530 : 56) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสนใจในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน พบว่ากลุ่มทดลองได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความสนใจในหน้าที่พลเมืองดีสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จริยา วิไลวรรณ (2532 : 90) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้จัดให้ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกลุ่มควบคุมให้ได้รับข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงแก้ว เนตรโอภาักษ์ (2533 : 65- 66) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 7 คน พบว่า กลุ่มทดลองมี

ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7 ยวดี ดวงจินดา (2536 : 57 - 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพในครอบครัวดีขึ้นภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้หลายประการได้แก่ พัฒนามโนภาพแห่งตน การปรับตัว พฤติกรรมการเรียน ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม และเจตคติต่อการเรียนให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทดลองใช้ วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียน โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ความหมายและลักษณะสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) ได้ดัดแปลงมาจากจิตบำบัดแบบกลุ่ม (Group Psychotherapy) ซึ่ง เจ เอช แพรท (J.H. Pratt) เป็นคนแรกที่นำเอาเทคนิคกลุ่มมาใช้ในการรักษาคนไข้โรคจิต บุคคลที่ให้การสนับสนุนจิตบำบัดแบบกลุ่ม ได้แก่ เคลพแมน (Klapman) มาร์ช (Marsh) ลาเซล (Lazell) โมรีโน (Morino) คอร์ซินิ (Corsini) และสปอตนิทซ์ (Spotnitz) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเกิดจากการดัดแปลงเทคนิคและหลักการของจิตบำบัดเป็นกลุ่ม โดยมีลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ในการให้คำปรึกษาน้อยกว่าจิตบำบัด แต่ใช้กระบวนการคิดหาเหตุผลมากกว่า ยิ่งไปกว่านั้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังมุ่งที่จะให้บุคคลได้แสดงศักยภาพทั้งมวลของตนออกมา (ทองเรือน อมรชกุล. 2520 : 101)

วิลเลียมสัน (คัมเพอร์ ฉัตรสุกกุล. 2529 : 88 ; อ้างอิงมาจาก Williamson. 1953 : 1) ได้ให้คำนิยามว่า การให้คำปรึกษาเป็นสถานการณ์ระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่ง บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือนั้นเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์หรือเป็นคนที่น่าเชื่อมั่นที่จะช่วยให้บุคคลที่มารับความช่วยเหลือ ได้สามารถเผชิญ รับรู้ มีความแจ่มแจ้งในการแก้ไขปัญหาและสามารถปรับตัวได้ ถ้าจะกล่าวสั้น ๆ การให้คำปรึกษาคือ กระบวนการซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ บุคคลแต่ละคนมีความเจริญก้าวหน้าไปสู่ความงอกงามแห่งบุคลิกภาพและบูรณาการ

รอเจอร์ส (Rogers. 1942 : 3) กล่าวถึง การให้คำปรึกษา หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์โดยตรงระหว่างบุคคล โดยที่บุคคลหนึ่งต้องการความช่วยเหลือจากอีกบุคคลหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขา

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 1) ได้ให้ความหมายการให้คำปรึกษาว่าเป็นกระบวนการที่แสดงถึงมนุษยสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนระหว่างบุคคล โดยที่บุคคลหนึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและอีกบุคคลหนึ่งคือผู้มาขอรับการปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษามีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถในทางการให้คำปรึกษาและทางจิตวิทยา สามารถให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวที่มาปรึกษาสามารถไขหลังปัญญาและความสามารถของตนเองในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในวิถีทางที่เหมาะสมที่เขาปรารถนาและในที่สุดบุคคลที่มาขอรับคำปรึกษาจะสามารถป้องกันปัญหาแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมที่สุด

วัชร ทรัพย์มี (2520 : 80) ได้อธิบายการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการที่กลุ่มซึ่งมีความคิดที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษารวมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออก เกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดของแต่ละคน เป็นการระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหาและได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงตนเองกับทั้งได้ฟังความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่าคนอื่นก็มีความขัดแย้งหรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่ตนเองเท่านั้น ที่มีปัญหา นอกจากนี้ วัชร ทรัพย์มี (2525 : 173 - 178) ยังได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นมุ่งเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนเกี่ยวกับความรู้สึก ทศนคติ อารมณ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกโดยมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในกลุ่มให้เกิดบรรยากาศที่จะให้สมาชิกระบายความรู้สึก ทศนคติของ

ตนเองออกมาด้วยความสมัครใจซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองสามารถให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาล้ายคลึงกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้นำกลุ่มที่คอยเอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น สมาชิกมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ช่วยทำให้บุคคลก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

มาห์เลอร์ (Mahler. 1969 : 101) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่าเพื่อให้บุคคลรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น ช่วยให้ผู้คลพัฒนาตนเองและโอlsen (Ohlsen. 1970 : 31) ยังกล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลได้รู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่ร้ายแรงขึ้น ประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มจะทำให้เกิดความรู้ และช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ คืออารมณ์ สังคม และสติปัญญา

เคลแมน (Kelman. 1963 : 399 - 432) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. ทำให้บุคคลไม่รู้สึกโดดเดี่ยว
2. ทำให้บุคคลรู้จักตนเองและยอมรับตนเอง
3. ช่วยให้ผู้คลรู้จักพัฒนาดตนเอง
4. ทำให้เป็นตัวของตัวเอง และกล้าแสดงความรู้สึกที่แท้จริง
5. ทำให้เกิดความรับผิดชอบในตนเองและแก้ปัญหาของตนเองได้
6. เป็นการฝึกทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
7. ช่วยให้ผู้คลเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม
8. นำทักษะและแนวคิดที่ได้จากกลุ่มไปปรับปรุงตนเองในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ การช่วยเหลือให้ผู้คลเข้าใจตนเอง ในด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากในกลุ่ม นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมให้ดีขึ้น สามารถพัฒนาตนเองไปสู่

ความเจริญในการดำรงชีวิตของตนเองและสังคมได้ สิ่งสำคัญในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และวัตถุประสงค์หรือการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม

ปรัชญาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีปรัชญาในการช่วยเหลือบุคคล ดังความเห็นของ วราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์ (2527 : 7) กล่าวไว้ดังนี้

1. การเปิดเผยตนเอง (Self Disclosure) จุดประสงค์ที่สำคัญก็เพื่อสร้างสายใยแห่งความเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การเปิดเผยตนเองควรจะได้รับการพัฒนาให้ถึงจุดที่ว่า สมาชิกสามารถแบ่งปันถึงสภาพอารมณ์และความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ยังไม่พร้อมที่จะไปโยกย้ายกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม จุดรวมที่สำคัญที่สุดคือที่นี้และเดี๋ยวนี้ อดีตจะมาเกี่ยวข้องก็เพียงแต่ในโอกาสที่มาสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความรู้สึก และความคิดในปัจจุบันเท่านั้น
2. ความซื่อสัตย์ (Honesty) สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีความซื่อสัตย์ ต่อการกระทำของตนเอง ความคิด ความรู้สึก และการกระทำมีผลต่อพฤติกรรมของเขา เขาจะพิจารณาถึงสิ่งที่เหมาะสมในชีวิตและวิถีชีวิตที่พึงประสงค์ ผู้ให้คำปรึกษาควรให้โอกาสแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิถีชีวิตของเขา
3. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สมาชิกทุกคนจะมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเองต่อกลุ่ม
4. การเลือก (Choice) สมาชิกควรจะมีสิทธิในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ
5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การให้ข้อมูลย้อนกลับของสมาชิกและการประเมินพฤติกรรมของตนเอง จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น
6. การตัดสินใจ (Decision) การตัดสินใจส่วนตัวก่อให้เกิดลู่ทางการตัดสินใจของกลุ่ม ต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกทุกคนของกลุ่ม

หลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

หลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม Kemp (วิญญู พุนศรี. 2523 : 10 - 11 ; อ้างอิงมาจาก Kemp. 1970) ได้กล่าวสรุปไว้ดังนี้

1. บุคคลทุกคนมีสิทธิ์ในความรู้สึกของตนเอง รู้สึกอย่างไรที่ตนรู้สึก ผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกแสดงความรู้สึกของตนออกมา และมีการยอมรับในอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นด้วย
2. แต่ละคนต้องตัดสินใจว่า จะพัฒนาอะไรเกี่ยวกับตนเอง
3. บุคคลมุ่งที่จะแก้ปัญหาให้ตนเองไม่ใช่แก้ปัญหาให้ผู้อื่น
4. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ เป็นจุดที่สำคัญยิ่งกว่าตัวสถานการณ์
5. การเปิดเผยช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพ ถ้าไม่มีการป้องกันตัวเอง ก็พร้อมที่จะรับรู้ พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเกิดขึ้นในบรรยากาศที่มีความไว้วางใจ เชื่อใจ มีความหวังดี มีความเข้าใจและมีการยอมรับ การเปิดเผยตนเองมากเกินไป แสดงถึงการช่วยเหลือตนเองไม่ได้
6. บุคคลจะเข้าใจตนเองได้มากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
7. จะต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง จะเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ถ้าบรรยากาศภายในบ้าน ในโรงเรียนไม่มีความสุข ขู่เข็ญหรือลงโทษมากเกินไปซึ่งจะทำให้พึ่งพาคนอื่นน้อยลง
8. การลงมือกระทำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งจะมีได้ในบรรยากาศแห่งการยอมรับ ความเข้าใจ อาจใช้บทบาทสมมติ
9. ในการเปิดเผยปัญหา การแก้ปัญหา มีวิธีเลือกหลายวิธี ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกเห็นหนทางจากการเลือกวิธีต่างๆ
10. สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีความมุ่งมั่นสัญญา (Commitment) กับตนเองในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อีกทั้งการให้เสริมแรงเป็นสิ่งสำคัญ
11. สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ประสบการณ์ในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญ
12. การที่คนรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง ยอมรับตนเอง ทำให้การป้องกันตนเองน้อยลง ทนได้กับคำวิจารณ์ของผู้อื่น

การจัดตั้งกลุ่ม

การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม

โอลเซน (Ohlsen. 1977 : 25 - 28) ได้เสนอแนวทางในการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มไว้ 4 ประการคือ

1. อายุ ควรจะเลือกสมาชิกตามลำดับชั้นเรียน ระดับวุฒิภาวะ และอายุตามปีปฏิทินที่ไม่แตกต่างกันนัก เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาด้านการสื่อความหมายความเข้าใจซึ่งกันและกัน
2. ความสามารถทางสติปัญญา ไม่ควรแตกต่างกันมาก เพื่อจะได้ไม่มี ความหมายในการสื่อความหมาย
3. เพศ จะจัดเพศหญิง เพศชาย แยกจากกันหรือรวมกันนั้นขึ้นอยู่กับวัย และปัญหาบางปัญหาอาจจะเหมาะสมกับกลุ่มที่มีทั้งสองเพศ แต่บางปัญหาเหมาะสมกับกลุ่มที่แยก เพศกัน
4. มีปัญหาธรรมชาติคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของ ปัญหาและสามารถเข้าใจปัญหาได้ดี ได้ร่วมกันอภิปรายและช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเลือกวิธีการ แก้ปัญหาของตน

เชอร์ทเซอร์ และสโตน (Shertzer and Stone. 1971 : 457 - 471) กล่าวถึงบุคคลที่ไม่ควรนำมาเข้ากลุ่มดังนี้

1. ก้าวร้าวมาก
2. เหนียวอายเกินไป
3. มีปัญหาการปรับตัวมาก
4. ไม่ควรจัดคนที่เป็ญาติหรือเพื่อนสนิทไว้ในกลุ่มเดียวกัน เพราะว่าต่างคนต่างรู้ปัญหาของอีกฝ่ายหนึ่งอยู่แล้ว อาจทำให้ไม่สามารถเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมาได้

ขนาดของกลุ่ม

ขนาดของกลุ่มโดยทั่วไปนิยมจัดกลุ่ม 6 - 8 คน แต่อาจขยายเป็น 10 - 12 คน ไม่ควรให้กลุ่มใหญ่เกินไป เพราะจะทำให้โอกาสของการสื่อความหมายซึ่งกันและกันมีน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ เชอร์ทเซอร์ และสโตน (Shertzer and Stone. 1971 : 217) ได้ให้ความเห็นว่าจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมที่สุดคือ 6 คน เพราะถ้าจำนวนสมาชิก

มากกว่ากำหนด จะทำให้กลุ่มแตกเป็นสองกลุ่มได้ง่าย ส่วน วัชรีย์ ทรัพย์มี (2520 : 39) มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม บุคคลที่เข้ากลุ่ม จะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็น อย่างดี ดังนั้นสมาชิกกลุ่มต้องไม่มากเกินไป คือ 6 - 10 คน

เวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษา

แพทเทอร์สัน (Patterson. 1973 : 182) ให้ความเห็นว่าควรจัดให้มีการให้คำปรึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถ้าช่วงเวลาของการให้คำปรึกษาน้อย อาจจัดให้มีการให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง ในแต่ละครั้งที่พบกัน ถ้าสมาชิกเป็นวัยรุ่น หรือ ผู้ใหญ่ควรใช้เวลา 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง ถ้าเป็นเด็กระดับประถมศึกษา เวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษา ไม่ควรนานเกิน 1 ชั่วโมง ประมาณครั้งละ 30 - 45 นาที เพราะ เด็กอาจเกิดความเบื่อได้และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521 : 99) เห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรจัดให้สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เวลาอย่างน้อยไม่ควรต่ำกว่า 1 ชั่วโมง หรือไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง สำหรับจำนวนครั้งที่พบกัน มาห์เลอร์ (Mahler. 1969 : 57) ได้ให้ความเห็นว่ากลุ่มควรจัดอย่างน้อย 10 ครั้ง และควรให้สมาชิกในกลุ่มพิจารณากันเองว่าจะสิ้นสุดการดำเนินการกลุ่มเมื่อใด คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521 : 99) มีความเห็นว่าการสิ้นสุดการให้คำปรึกษาในโรงเรียน และวิทยาลัย ควรจะกำหนดจำนวนครั้งไว้ประมาณ 6 - 7 ครั้ง โดยถือเป็นกลุ่มที่ใช้เวลาระยะสั้น

การจัดสถานที่

สถานที่ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรเป็นห้องที่มีลักษณะเป็นสัดส่วนและมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน ถ้าอื้นั่งควรมีลักษณะที่นั่งสบายและจัดเป็นวงกลม เพื่อให้สมาชิกมองเห็นได้อย่างทั่วถึง พื้นห้องควรสะอาด และพร้อมที่จะให้สมาชิกนั่งกับพื้นได้ถ้าสมาชิกต้องการที่จะเปลี่ยนอิริยาบถบ้าง (Ohlsen. 1970 : 29 ; Mahler. 1969 : 58 - 89)

ชนิดของกลุ่ม

ชนิดของกลุ่ม ควรจัดเป็นกลุ่มแบบปิด ซึ่งหมายถึงว่าจะไม่มีการเปิดรับสมัครสมาชิกใหม่อีกในระหว่างการศึกษา แม้จะมีสมาชิกลาออกจากกลุ่มไปแล้วก็ตาม เพราะการจัดกลุ่มเปิดจะทำให้สมาชิกมีปัญหในเรื่องความไว้วางใจและความสนิทสนม (Hansen, Warner and Smith. 1976 : 66)

พลังในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาต้องรู้และเข้าใจในธรรมชาติพลังต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินการให้คำปรึกษาให้สมบูรณ์ ซึ่ง คมเพชร นัตร์สุกุล (2521 : 97) กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

1. ข้อผูกพัน (Commitment) บุคคลจะได้รับประโยชน์จากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะต้องรับรู้และยอมรับว่ามีความต้องการที่จะรับคำปรึกษา จะต้องพูดถึงปัญหาทั้งหลายของตน จะแก้ไขและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้รับคำปรึกษาจากกลุ่ม
2. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สมาชิกที่มีปัญหาจะต้องพยายามเพิ่มความรับผิดชอบสำหรับตนเอง และเพื่อนเพื่อแก้ปัญหาในกลุ่ม
3. การยอมรับ (Acceptance) เมื่อสมาชิกให้การยอมรับตนเองจะเป็นผลให้บุคคลเกิดความเคารพนับถือตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาด้วย
4. ความดึงดูดใจ (Attractiveness) จะทำให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้น
5. ความปลอดภัย (Security) เมื่อสมาชิกมีความรู้สึกปลอดภัยในขณะที่อยู่ในกลุ่ม เขาจะมีความเป็นตัวของตัวเอง มีการอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเขา มีการยอมรับความคิดของบุคคลที่แสดงต่อตัวเขา และสามารถแสดงความรู้สึกของตนต่อบุคคลอื่น
6. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Belonging) สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรู้สึกอย่างรุนแรง ต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม ซึ่งเป็นผลดีต่อการช่วยกลุ่ม
7. ความเครียด (Tension) การมีความเครียดและไม่พึงพอใจอยู่ในระดับพอเหมาะ จะเป็นแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม แต่ถ้าความเครียดมากเกินไป จะทำให้บุคคลไม่ได้อาศัยความสามารถที่จะเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ

8. ปทัสถานของกลุ่ม (Group Norms) สมาชิกย่อมต้องการได้รับการช่วยเหลือและไม่ต้องการจะให้คนอื่นมองข้ามในแง่ของบุคคลที่แตกต่างไปจากสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มรับคำปรึกษากันด้วย

คุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม

ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในหลักการพื้นฐานของการให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจลึกซึ้งในกระบวนการกลุ่ม เป็นผู้ที่ได้ฝึกฝนทักษะของการเป็นผู้นำกลุ่มอยู่เสมอ ดังความเห็นของ สาระ สุขวราห์ (2533 : 5) ให้ความเห็นเห็นว่า ผู้นำกลุ่มเป็นบุคคลที่สำคัญ ความสำเร็จหรือล้มเหลวของกลุ่มขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่มส่วนหนึ่ง

1. รู้จักตนเอง (Self Awareness)

ผู้นำกลุ่มควรจะรู้จักตนเอง และบุคลิกภาพของตนเองเกี่ยวกับจุดอ่อน ความขัดแย้ง แรงจูงใจ และความต้องการของตนเอง ซึ่ง ทรอตเซอร์ (สาระ สุขวราห์. 2533 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Trotzer. 1977 : 33) เน้นว่า การรู้จักตนเองของผู้นำกลุ่มต้องรวมไปถึงการมีความรู้อย่างลึกซึ้งในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ทศนคติเป็นส่วนประกอบสำคัญในการรู้จักตนเอง ถ้าผู้นำกลุ่มไม่เห็นคุณค่าของตนเองก็เป็นการยากที่จะทำให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการรู้จักตนเอง

2. ความมีใจกว้างและยืดหยุ่น (Openness and Flexibility)

ความมีใจกว้างและยืดหยุ่น จะทำให้สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือทัศนคติต่าง ๆ ของผู้อื่นได้ไม่ว่ามาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าถูกหรือผิด ความยืดหยุ่นเป็นผลทำให้ผู้นำกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเอง คริสตินิ (สาระ สุขวราห์. 2533 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Cristini. 1981 : 211) ผู้นำกลุ่มที่มีประสิทธิภาพเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการสังเกตและมีความไวต่อการรับรู้ของผู้รับบริการ ลักษณะของความยืดหยุ่นจะช่วยให้บุคคลสามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมไม่ยึดติดกับแบบแผนที่ตายตัว

3. การยอมรับ (Acceptance) ผู้นำกลุ่มหรือผู้ให้คำปรึกษาต้องยอมรับผู้รับคำปรึกษาในฐานะที่เป็นบุคคลที่มีค่า มีความรู้สึกที่เป็นมิตร ไม่มีการประเมินหรือจับผิดไม่มีการตัดสินผู้มาขอรับคำปรึกษาทั้งด้านบวกหรือลบ การแสดงการยอมรับผู้นำกลุ่มสามารถแสดงได้

หลายวิธี เช่น แสดงให้เห็นทางสีหน้า น้ำเสียง และสำเนียงการพูด ตลอดจนท่าทางต่าง ๆ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2521 : 83 - 85) ให้ความเห็นว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีทักษะในการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษาด้วย เช่น การแสดงออกและสื่อสารให้ผู้รับคำปรึกษาทราบว่าการยอมรับ เคารพในคุณค่าของบุคคลมีความเข้าใจในความคิดความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา จะใช้การถามคำถาม การย้ำความมั่นใจ การสนับสนุนให้กำลังใจ การตีความ การเสนอแนะการสะท้อนความรู้สึกและการทำความเข้าใจ ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้มากกว่าเทคนิคอื่น ๆ

4. ความเข้าใจและความรู้สึกร่วม (Empathic Understanding)

หมายถึงการที่พยายามเข้าถึงภาวะของจิตใจ และความหมายทุกอย่างที่ผู้รับคำปรึกษากำลังเผชิญปัญหาอยู่ พยายามเข้าใจเขาเหมือนเขาเข้าใจตัวเอง จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจตัวเองอย่างอิสระ

5. การมองโลกในแง่ดี (Think Positivity)

การมีทัศนคติมองโลกในแง่ดี จะช่วยให้มองเห็นจุดดีของผู้มาขอรับคำปรึกษาอีกทั้งผู้ให้คำปรึกษาควรมีความสอดคล้องกันทั้งด้านความรู้สึกและการกระทำ มีความรู้ตัวเสมอ เต็มใจแสดงความรู้สึกและทัศนคติอย่างเหมาะสม ทั้งภาษาพูด และพฤติกรรมที่แสดงออก

6. การมีจิตใจที่มั่นคงและกลมกลืน (Mature and Integrity)

เป็นภาวะที่บุคคลสามารถจัดชีวิตของตนเองได้เหมาะสมมีความเข้มแข็งอดทน พร้อมทั้งจะยอมรับจุดอ่อนของตน มีความจริงใจต่อผู้รับคำปรึกษา และต่อหน้าที่รับผิดชอบ

7. การมีความเที่ยงตรง (Objectivity)

การรับรู้ปัญหาของผู้รับคำปรึกษา ว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตัวเอง แต่ไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง พร้อมทั้งสามารถที่จะประเมินเหตุการณ์เหล่านั้นได้อย่างเที่ยงตรง

คุณลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นบุคลิกภาพพื้นฐานของผู้นำกลุ่มหรือผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะกำหนดว่า กลุ่มจะดำเนินตามวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด เป้าหมายที่สำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือการที่สมาชิกกลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตัวของผู้นำขอรับคำปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531 : จ) ได้ให้ความเห็น

ว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะรู้สึกภาคภูมิใจ ก็ต่อเมื่อผู้รับคำปรึกษาซึ่งอาจเป็นผู้กำลังทุกข์ทรมานอยู่จากอาหารที่ไม่พึงประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง สามารถนำแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้จากผู้ให้คำปรึกษาไปช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้

ทรอทเชอร์ (สาระ สุขวราห์. 2533 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Trotzer. 1977 : 79 - 85) นอกจากผู้ให้คำปรึกษาจะมีการสื่อสารด้วยภาษาที่ดีและมีคุณลักษณะที่ดีแล้ว การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้

ผู้ให้คำปรึกษา ควรมีทักษะของการสื่อสารและเทคนิคของการให้คำปรึกษา ดังนี้

ทักษะการตอบสนอง (Reaction Skills) ได้แก่

1. การฟัง (Listening) ผู้นำกลุ่มควรเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังให้เข้าใจ ฟังด้วยความกระตือรือร้น และให้ความสนใจและแสดงการยอมรับในปัญหาของสมาชิก (Acceptance) การนับถือ (Respect) สามารถสื่อให้รู้ถึงความเข้าใจ อยากร่วมรู้สึกกับสมาชิกอย่างแท้จริง (Empathic Understanding) และมีความใส่ใจในตัวสมาชิก (Caring)

2. ทักษะการทวนซ้ำ (Restatement) ผู้นำกลุ่มทบทวนในเนื้อหาใจความสำคัญที่สมาชิกพูดออกมาโดยมีจุดประสงค์ เพื่อช่วยให้สมาชิกได้พิจารณาความรู้สึกในสิ่งที่พูดออกมา

3. ทักษะการสะท้อนความรู้สึก (Reflection) ผู้นำกลุ่มอาจจะสะท้อนเนื้อหาหรือคำพูดหรือความรู้สึกของสมาชิกแสดงให้เห็นว่า นอกจากนั้นผู้นำกลุ่มฟังสมาชิกแล้วยังเข้าใจถึงสิ่งที่อยู่ภายในของเขาด้วย ทักษะนี้จะช่วยให้ผู้นำกลุ่มสามารถก้าวไปสู่โลกของผู้พูดได้ และทำให้สมาชิกได้สำรวจถึงปัญหาของตน

4. การสรุป (Summarizing) การใช้ทักษะนี้ใช้เพื่อสรุปดึงเอาใจความที่สำคัญของการสนทนา ทักษะนี้จะใช้ก่อนการสนทนาหรือใช้เมื่อต้องการให้สมาชิกกลุ่มมุ่งสนใจไปในประเด็นที่สำคัญ

ทักษะเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interaction Skills) ได้แก่ สมาชิกพูดออกมาตีความหมายให้ลึกซึ้ง กว่าที่สมาชิกพูด เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากกว่าเดิม

5. การแปลความหมาย (Interpretation) ผู้นำกลุ่มเอาสิ่งที่สมาชิกพูดออกมาตีความหมายให้ลึกซึ้ง กว่าที่สมาชิกพูด เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากกว่าเดิม

6. การเชื่อมโยง (Linking) ผู้นำใช้ทักษะนี้โดยการนำเอาความคิดของสมาชิกมาเชื่อมโยงกัน เพื่อเข้าใจถึงความเป็นมาของปัญหาที่เป็นเรื่องเดียวกัน

7. การควบคุมดำเนินการ (Moderating) ผู้นำใช้ทักษะนี้เพื่อคุมปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น

8. การขัดขวาง (Blocking) การใช้ทักษะนี้เพื่อต้องการยับยั้งไม่ให้สมาชิกทำในสิ่งที่ปรารถนา หรือไม่เหมาะสมในการนำทักษะนี้มาใช้ ผู้นำต้องมีความไวต่อการรับรู้ในกลุ่มและต้องใช้ทักษะด้วยท่าที่อบอุ่น และหนักแน่น

9. การจำกัด (Limiting) การใช้ทักษะนี้ก็เพื่อใช้ในการกำหนดขอบเขตของการกระทำ เพื่อป้องกันให้สมาชิกกระทำสิ่งที่เกินขอบเขต และจะเกิดโทษ

10. การป้องกัน (Protection) ผู้นำใช้ทักษะนี้ในการป้องกันไม่ให้สมาชิกพูดวิพากษ์วิจารณ์กันจนเกินไป หรือใช้วาจาทำร้ายจิตใจผู้อื่น และป้องกันการโยนความผิดให้สมาชิกคนอื่น ๆ

11. การหาความคิดที่สอดคล้องกัน (Consensus Taking) ผู้นำจะช่วยให้สมาชิกหาจุดยืนของตัวเอง ช่วยสรุปความคิดเห็นที่แตกต่างกันให้กลุ่มสมาชิกได้พิจารณาตนเอง และสามารถพูดคุยให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ทักษะนี้จะช่วยให้กลุ่มสงบมากขึ้น ขณะนี้กลุ่มมีการใช้อารมณ์ และพูดคุยที่รุนแรง

ทักษะเชิงปฏิบัติการ (Action Skills)

12. การถาม (Questioning) ผู้นำใช้ทักษะนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกคิดในสิ่งที่ยังไม่เคยคิดเพื่อให้เกิดการอภิปรายที่เกิดประโยชน์ คำถามที่ดีควรเป็นคำถามปลายเปิดที่กระตุ้นให้สมาชิกได้คิดและพูดออกมา

13. การค้น (Probing) ทักษะการค้นจะช่วยให้สมาชิกรู้จักตนเอง มองในปัญหาอย่างลึกซึ้ง ภายใต้อาสาช่วยเหลือของผู้นำกลุ่ม สมาชิกสามารถเรียนรู้ในการสำรวจจิตใจของตนเอง การพูดเพื่อให้เกิดการค้น ผู้นำกลุ่มเปิดให้สมาชิกเลือกทางของเขาเอง

14. การเผชิญหน้า (Confronting) ทักษะการเผชิญหน้าเป็นทักษะที่ชี้ให้สมาชิกเห็นว่ากำลังทำอะไรอยู่ ทักษะนี้ช่วยให้สมาชิกสามารถจำกัดความขัดแย้ง ความไม่สอดคล้องของพฤติกรรมตนเองช่วยให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อปัญหาของตนเอง

15. การเปิดเผยตนเอง (Personal Sharing) ผู้นำกลุ่มนำทักษะการเปิดเผยตนเองมาใช้เปิดเผยตนเองในกลุ่ม ทักษะนี้จะช่วยให้สมาชิกเอาแบบอย่าง และชี้ให้เห็นว่าผู้นำกลุ่มมีความเห็นใจในการเปิดเผยตนเองเช่นเดียวกับสมาชิก

16. การเป็นแบบอย่าง (Modeling) ทักษะการเป็นแบบอย่าง ทักษะในการสาธิตให้สมาชิกได้เห็นถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้เพื่อนสมาชิกเป็นประโยชน์ต่อการเข้ากลุ่มและด้านการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคล

บทบาทของสมาชิก

เนลสัน (เพเยอร์ พูลเจริญ. 2524 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Nelson. 1973 : 80 - 81) สรุปบทบาทของสมาชิกในกระบวนการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. การเป็นผู้ฟังที่ดี โดยแสดงออกให้ผู้พูดเห็นว่าสนใจและตั้งใจฟังโดยตลอด ขณะรับฟังควรพยายามจับความหมายและควรให้ความสนใจกับน้ำเสียง สีหน้า ท่าทางของผู้พูดด้วยเพื่อจะได้เข้าใจความรู้สึกของผู้พูด สมาชิกไม่ควรเตรียมตัวโต้ตอบในขณะที่ฟัง เพราะจะทำให้ไม่มีสมาธิในการฟัง

2. ส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้พูดได้แสดงออก ทุกสิ่งทุกอย่างที่สมาชิกแสดงออกในกลุ่ม จะไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีอย่างไร แต่จะเน้นว่าการแสดงออกนั้นจะมีอะไรเป็นสาเหตุ ตัวเองพอใจหรือไม่ ถ้าไม่พอใจกลุ่มจะช่วยให้ข้อคิดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป

3. สมาชิกควรให้ความสนใจเมื่อกลุ่มอภิปรายปัญหาของผู้ใด เพื่อจะได้ร่วมกันช่วยให้ผู้นั้นเกิดความเข้าใจตัวเอง เข้าใจปัญหาและพบแนวทางในการแก้ปัญหา

4. ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลในกลุ่ม เพราะบุคคลมักจะไม่เข้าใจตนเอง จนกว่าจะได้อภิปรายความรู้สึกของตนเองที่มีต่อปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น

5. ควรให้ข้อคิดเห็นแก่ผู้ที่กำลังวางแผนปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงตัวเอง
6. ควรกล่าวอ้างอิงยืนยันให้ผู้ที่มีความขัดแย้งในตัวเองได้เข้าใจตัวเองดีขึ้น
7. ควรให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้บุคคลได้ทราบถึงส่วนดีและส่วนบกพร่องของตนเอง ถ้าเป็นการให้ข้อมูลที่บกพร่อง ควรพิจารณาก่อนว่าส่วนบกพร่องนั้นเขาสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ในปัจจุบัน และพิจารณาต่อไปด้วยว่าเขามีจิตใจพร้อมที่จะรับฟังข้อบกพร่องของเขาเองหรือยัง สำหรับวิธีการในการให้ข้อมูลนั้นควรให้การสื่อสารที่ช่วยให้ได้เข้าใจตรงกันทั้งผู้ให้ข้อมูลและผู้รับข้อมูล
8. การรักษาความลับของสมาชิกในกลุ่ม สิ่งใดก็ตามที่ได้อภิปรายกันในกลุ่มให้สมาชิกทุกคนถือเป็นความลับ ไม่ควรนำไปพูดนอกกลุ่ม

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

มาห์เลอร์ (Mahler. 1969 : 65 - 167) ได้สรุปขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการก่อตั้งกลุ่ม (The involvement Stage) เป็นขั้นตอนของการชี้แจงวัตถุประสงค์ สร้างความคุ้นเคย การสร้างสัมพันธภาพ ตลอดจนการเริ่มต้นอภิปรายถึงความรู้สึกและพฤติกรรม มาห์เลอร์ ให้ข้อสังเกตว่า ไม่สามารถจะบอกได้ว่าวิธีใดดีที่สุดสำหรับการเริ่มต้นดำเนินการของกลุ่ม หรือการให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในกลุ่ม เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะตัว บางกลุ่มใช้เวลาเพียงเล็กน้อย แต่บางกลุ่มต้องใช้เวลามาก โดยมากในระยะก่อตั้งกลุ่มนี้สมาชิกในกลุ่มมักมีความรู้สึกว่าการให้คำปรึกษาไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและมีแนวโน้มจะติดตามหรือทำตามผู้ที่ให้คำปรึกษานานาเวลาสำหรับให้สมาชิกในกลุ่มคุ้นเคยและไว้วางใจกันแตกต่างกันไป เพราะบางกลุ่มสมาชิกได้เคยรู้จักกันมาก่อนแล้ว ในระยะเริ่มแรกสมาชิกอาจจะไม่แน่ใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของเขาต่อกลุ่ม สัมพันธภาพยังอยู่ในขั้นผิวเผิน ต้องอาศัยเวลาที่จะพัฒนาความไว้วางใจในหมู่สมาชิกผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถใช้วิธีบังคับหรือเร่งเวลาได้ ต้องขึ้นกับพัฒนาการของกลุ่มเอง ขั้นการก่อตั้งนี้อาจจะต้องใช้การให้คำปรึกษาหลายครั้งด้วยกัน

2. ขั้นการเปลี่ยนลักษณะของกลุ่ม (The Transition Stage) ในขั้นนี้ไม่สามารถแบ่งแยกจากขั้นการก่อตั้งกลุ่มได้โดยเด็ดขาด ขั้นนี้เป็นการเปลี่ยนจากกลุ่มสังคมธรรมดาเป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการช่วยเหลือ บอนนี่และฟอเลย์ (แพทเทอร์สัน. 2522 : 183 ; อ้างอิงมาจาก Bonney and Foley. n.d.) ได้อธิบายถึงขั้นนี้ว่า เมื่อถึงขั้นนี้สมาชิกในกลุ่มจะตระหนักว่าจุดมุ่งหมายของกลุ่ม คือ การพัฒนาสถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่การพุดคุยกันแบบกลุ่มสังคมธรรมดา ในขั้นนี้สมาชิกในกลุ่มอาจเกิดการต่อต้านและวิตกกังวลได้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องชี้แจงให้สมาชิกเข้าใจลักษณะของกลุ่มว่าต่างจากกลุ่มสังคมทั่วไป สมาชิกแต่ละคนจะต้องอธิบายปัญหาส่วนตัวของตนเองอย่างเปิดเผย ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกคนในกลุ่ม ขั้นนี้จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มเต็มใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองในกลุ่ม

3. ขั้นการดำเนินงาน (The Working Stage) ในขั้นนี้สมาชิกความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทุกคนเต็มใจที่จะอธิบายต่อกลุ่ม แต่อาจเกิดจุดบกพร่องขึ้นได้ ถ้าสมาชิกหันเหการอธิบายไปสู่ปัญหาทั่วไป หรือปัญหายากนอกเหนือการพุดคุยปัญหาส่วนตัว ในขั้นนี้สมาชิกทุกคนควรสนใจอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลมากกว่าการเน้นเนื้อหาของปัญหา สมาชิกอาจช่วยแก้ปัญหาในกลุ่ม แต่ไม่จำเป็นที่กลุ่มจะต้องเน้นที่การแก้ปัญหาโดยเฉพาะ จุดมุ่งหมายสำคัญของขั้นนี้คือให้สมาชิกได้เข้าใจปัญหาของตนเองอย่างแจ่มชัดเจน และได้เรียนรู้วิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาด้วยตนเองจากกลุ่ม เขาจะได้หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองจากกลุ่ม เขาจะได้หาวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมต่อไป ในขั้นนี้สมาชิกจะได้มีโอกาสสำรวจตนเองและได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หน้าที่หลักของผู้ให้คำปรึกษา คือ เป็นผู้สรุปและอำนวยความสะดวกให้กลุ่มดำเนินไปตามเป้าหมาย

4. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา (The End Stage) การยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มขึ้นกับสมาชิกในกลุ่มจะพิจารณาตนเอง การยุติสัมพันธ์ภาพอันใกล้ชิดนี้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก สมาชิกบางคนอาจต้องการให้กลุ่มดำเนินต่อไป

ประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

แกซดา (Gazda. 1967 : 306 - 310) ได้รวบรวมประโยชน์ คุณค่า และเอกลักษณ์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มได้พบว่าคนอื่น ๆ ก็มีปัญหาเช่นเดียวกับเขาเหมือนกัน
2. การยอมรับการสนับสนุนจากสมาชิกภายในกลุ่มจะกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มยอมรับที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาของเขา
3. กลุ่มเป็นตัวแทนของสังคมจริง ๆ เป็นที่ซึ่งสมาชิกทุกคนมีโอกาที่จะแสดง และทดลองพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. สมาชิกแสดงพฤติกรรมและความรู้สึกของตน ตลอดจนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนได้จากการที่ตระหนักถึงความปลอดภัย ความไว้วางใจสมาชิกอื่นภายในกลุ่ม
5. สมาชิกเรียนรู้ที่จะมีการให้และรับความช่วยเหลือตามบทบาทของตน ภายในกลุ่ม
6. สมาชิกมีโอกาที่จะเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของสมาชิกคนอื่นด้วยการ สังเกต
7. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมักจะทำให้สมาชิกในกลุ่มต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
8. บรรยากาศแห่งความเป็นกันเองของกลุ่ม ทำให้สมาชิกรู้สึกเป็นครอบครัวเดียวกันทำให้เข้าไปสู่การเปิดเผยปัญหาทางครอบครัว
9. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้ผลมากสำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน
10. การที่นักจิตวิทยาการศึกษาได้พบปะกับสมาชิกหลายคนในเวลาเดียวกัน ช่วยประหยัดเวลาและเปิดโอกาสให้นักจิตวิทยาการศึกษาได้ใช้เวลาสำหรับบุคคลอื่น ๆ ได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

การให้คำปรึกษาแบบยิ่บุคคลเป็นศูนย์กลางตามทฤษฎีของโรเจอร์ส

การให้คำปรึกษาโดยยิ่บุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นแนวความคิดของคาร์ล อาร์ ร็อดเจอร์ส (Carl R. Rogers) ทฤษฎีดังกล่าวมีชื่อเรียกหลายชื่อด้วยกัน เช่น Client - Centered Theory, Non-Directive Technique, Self-theory Counseling, Rogerian Counseling ซึ่งทั้งหมดคือทฤษฎีเดียวกัน และปัจจุบันเรียกทฤษฎีให้คำปรึกษานี้ว่า การให้คำปรึกษาแบบยิ่บุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person - Centered Counseling)

ธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวความคิดของโรเจอร์ส

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2525 : 95) กล่าวว่า แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์นั้น โรเจอร์ส เชื่อว่า โดยพื้นฐานทั่วไปของมนุษย์แล้วมนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผลมีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีความสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นที่เชื่อถือ และให้ความไว้วางใจได้ว่า พุดจริง ทาจริง มีความปรารถนาที่จะก้าวไปข้างหน้าเพื่อให้เป็นบุคคลโดยสมบูรณ์ (Full Functioning) และพร้อมที่จะใช้ชีวิตร่วมกันในอันที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ แต่การที่มนุษย์ปฏิบัติตนไม่เหมาะสมไม่ควรนั้นเป็นเพราะเขามีปัญหาและจำเป็นต้องป้องกันตัวเองให้อยู่รอดซึ่งแท้จริงแล้วมนุษย์ปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้มากกว่า

วัชร ทรัพย์มี (2533 : 51 - 53) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของมนุษย์ตามความคิดของ โรเจอร์ส มีดังนี้

1. มนุษย์มีความสามารถและมีคุณค่า ผู้ให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาพึงสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นตัวของตัวเอง ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง พึ่งตนเองได้
2. มนุษย์มีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเอง กระบวนการให้คำปรึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายในการจัดสภาพการณ์ที่เหมาะสม ให้ผู้รับคำปรึกษาได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ ฉะนั้นทฤษฎีนี้จึงเน้นการจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ
3. โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์เป็นคนดี และน่าเชื่อถือ โรเจอร์ส เชื่อว่าผู้ให้คำปรึกษาสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาลดการใช้กลวิธีป้องกันจิตใจตนเอง จะทำให้เขาเปิดรับประสบการณ์เพิ่มเติม พิจารณาตนเองใหม่ และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีและน่าเชื่อถือต่อไป

4. มนุษย์จะมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อมตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นการที่จะเข้าใจบุคคลต้องพยายามเข้าใจว่าเขารับรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างไร กรอบแห่งการรับรู้ของเขาเป็นอย่างไร ผู้ให้คำปรึกษาต้องเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ทศนคติและค่านิยมของผู้รับคำปรึกษาไม่ใช่ใช้ความคิดของผู้ให้คำปรึกษาเองตัดสินใจ

5. มนุษย์ต้องการความรัก ความเอาใจใส่ และการยอมรับจากผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาพึงมีทัศนคติที่ดี และยอมรับผู้รับคำปรึกษาโดยปราศจากเงื่อนไข

ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีดังนี้

(คมเพชร จิตรสุภกุล. 2530 : 4)

1. บุคคลอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยมีตนเองเป็นศูนย์กลาง โลกส่วนตัวนี้ครอบคลุมประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นไปในระดับจิตสำนึกและโลกส่วนตัวนั้นเจ้าตัวเท่านั้นจึงจะรู้ว่าคืออะไร

2. มนุษย์จะตอบสนองสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เคยรับรู้มาก่อน และมีประสบการณ์มา ดังนั้นบุคคลจะถือว่าสิ่งแวดล้อมที่ตนเองรับรู้คือความจริงของเขา

3. บุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เป็นส่วนรวม

4. บุคคลมีแนวโน้มที่จะพยายามเข้าใจตนเอง รักษาไว้ซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ และส่งเสริมให้เกิดความสมบูรณ์ในด้านประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ดูแลตนเองได้สร้างแบบแผนให้แก่ตนเองได้ และมีเสรีภาพแห่งตน ทั้งนี้ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลอื่น

5. การแสดงพฤติกรรมของบุคคลเป็นความพยายามโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงความต้องการของตนเองเท่าที่รับรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา

6. อารมณ์จะมีความเกี่ยวข้องและมีส่วนในการเอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างมีจุดหมาย

7. การเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ดีที่สุด คือ การเข้าใจความรู้สึกที่อยู่ภายในตัวบุคคล

8. เมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จะทำให้พัฒนาโครงสร้างแห่งตนขึ้นมา

9. พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาจะสอดคล้องกับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง

10. การที่บุคคลปรับตัวไม่ได้นั้นเป็นเพราะไม่ยอมรับความรู้ที่สำคัญของตนเองและประสบการณ์ภายใน

ลักษณะของการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

คมเพชร จิตรสุกกุล (2529 : 91 - 93) ได้สรุปลักษณะที่สำคัญของการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางดังนี้คือ

1. คุณภาพของสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดเพราะสัมพันธภาพเป็นหัวใจของการให้คำปรึกษาและความสำเร็จตลอดจนความก้าวหน้าของการให้คำปรึกษานั้นขึ้นอยู่กับระดับของสัมพันธภาพด้วย
2. ภายในสัมพันธภาพระหว่างการให้คำปรึกษานั้น จะมีองค์ประกอบของความเป็นอัตนัย กล่าวคือ ในการให้คำปรึกษานั้นผู้รับคำปรึกษาจะมีเสรีภาพในการแสดงออกแห่งความรู้สึกของตนเอง จะมีการนำในการพูดคุยน้อยมาก
3. โครงสร้างของทฤษฎีจะเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษามีอิสรภาพ มีการสำรวจและการทดลองทฤษฎีการยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ไม่ใช่ระบบที่ไม่มีข้อพิสูจน์ซึ่งมีความต้องการสิ่งที่มีความเป็นจริงจากผู้รับคำปรึกษา
4. ลักษณะทางด้านอารมณ์ในแง่ของสัมพันธภาพนั้น มีความสำคัญมากกว่าด้านสติปัญญาถ้าหากผู้ให้คำปรึกษาสามารถเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของผู้มีปัญห และช่วยให้ผู้มีปัญหาสามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองได้ สิ่งที่จะตามมาคือ สามารถใช้สติปัญญาในการพิจารณาปัญหาได้ ความรู้สึกของผู้มีปัญหเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง และในขณะเดียวกันความรู้สึกของผู้ให้คำปรึกษาก็มีความสำคัญเท่า ๆ กัน
5. การให้คำแนะนำ การแปลความหมาย การวินิจฉัย จะไม่ใช่ในการให้คำปรึกษาแต่ในการให้คำปรึกษาระบบนี้เน้นเสรีภาพทางความคิด การรอดพ้นจากการบังคับและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล
6. สัมพันธภาพ หมายถึง ความอบอุ่น การยอมรับ และการมองโลกในแง่ดี แต่จะไม่รวมการแนะนำ การให้ข้อสนเทศ หรือการแนะนำ การให้คำปรึกษาจะเหมือนการให้บริการทางการศึกษา ทางการแพทย์ หรือทางด้านสังคม

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา(2525 : 93 - 94) กล่าวถึง ลักษณะของสัมพันธภาพ ในการให้คำปรึกษาย่อมประกอบด้วยสภาพเงื่อนไข 6 ประการ ในบรรยากาศของการให้ คำปรึกษา คือ

1. มีบุคคล 2 คน ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีและมีความผูกพันกันทางจิตใจ
2. บุคคลแรก ได้แก่ ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ท้อแท้ สิ้นหวัง มีความวิตกกังวล และเต็มไปด้วยความทุกข์
3. บุคคลอีกคนหนึ่งเป็นบุคคลที่พร้อมจะสร้างและเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ (Rapport)
4. ผู้ให้คำปรึกษา จะต้องแสดงออกในทางบวกต่อผู้รับคำปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข
5. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจ (Understanding) และยอมรับ (Acceptance) ทั้งในเรื่องราวและความเป็นบุคคลของผู้รับคำปรึกษา พร้อมทั้งเชื่อมโยง ประสบการณ์เหล่านี้เพื่อสะท้อนให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตนเองให้ดีขึ้น
6. การสื่อความหมาย ทั้งภาษาพูด (Verbal Communication) และ ภาษา ท่าทาง (Non - Verbal Communication) ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน มีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตลอดจนมองโลกในแง่ดีโดยไม่มีเงื่อนไขของผู้ให้คำปรึกษา จะเป็นแนวทางที่ดีนำไปสู่การให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี. 2533 : 43)

1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับความเป็นจริง พิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อมได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือน หรือเก็บกดประสบการณ์ของตน ปราศจากความรู้สึกว่าการได้รับการคุกคามด้านจิตใจไม่ใช้กลวิธีป้องกันจิตใจตนเองในการแก้ปัญหา
2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดรับประสบการณ์ในหลายแง่มุม
3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น
4. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเพิ่มขึ้น และพยายามพัฒนา

ตนเอง

5. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถปฏิบัติภารกิจในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านส่วนตัว การเรียน และการทำงาน

กระบวนการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

กระบวนการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมี 5 ขั้นตอน ดังที่

โรเจอร์ส และวอลเลน (Rogers and Wallen. 1946 : 5) กล่าวไว้คือ

1. ผู้รับคำปรึกษาขอความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษา
2. ผู้รับคำปรึกษาระบายความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองอย่าง

เสรีภาพ

3. ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจและมองเห็นปัญหาของตนเองอย่างทะลุ

ปรุโปร่ง

4. ผู้รับคำปรึกษาวางแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา
5. ผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้ยุติการติดต่อเอง

เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

เทคนิคเบื้องต้นที่ใช้ในทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การรับฟังอย่างมีประสิทธิภาพ การยอมรับในเรื่องราวและความเป็นบุคคลของผู้รับคำปรึกษาโดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งเกี่ยวข้องถึงทัศนคติ และบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาเป็นสำคัญ คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาในทฤษฎีนี้ควรเป็นผู้มีความจริงใจ บุคลิกท่าทางที่อบอุ่น เทคนิคสำคัญที่ใช้ ได้แก่ การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การทำให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัด (Clarification) และเน้นหนักถึงความเข้าใจโดยขึ้นกับเหตุการณ์ปัจจุบัน (Being Here) ผู้ให้คำปรึกษาให้การสนับสนุน (Support) เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตนเอง (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2525 : 96)

คมเพชร จิตรสุกุล (2529 : 101 - 102) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. การเริ่มต้นให้คำปรึกษา (Opening the Interview) ในการเริ่มต้นสนทนาทั้งผู้ให้คำปรึกษาอาจจะอยู่ในภาวะของความตื่นเต้น ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรเป็นผู้ช่วยปรับสถานการณ์ให้ดีขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการของการปฏิบัติตนที่ดีต่อบุคคลอื่นที่มาพบ ดังนั้นอาจจะเริ่ม

โดยการถามในลักษณะที่ทำให้ผู้มาพบรู้สึกว่าได้ความอบอุ่นใจและเต็มไปด้วยความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือ

2. การสร้างสายสัมพันธ์ (Establishing Rapport) เมื่อเริ่มต้นสนทนาได้แล้วสิ่งที่ตามมาก็คือ การสร้างสายสัมพันธ์เพราะองค์ประกอบนี้จะช่วยให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างประสบความสำเร็จ การสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นนั้น โดยหลักทั่วไปเราควรจะทราบภูมิหลังเกี่ยวกับตัวผู้รับคำปรึกษาบ้าง เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ต่อไป เช่น ถ้าทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีความสามารถในด้านใด ก็อาจจะเริ่มพูดถึงเรื่องนั้นได้ทันที จะช่วยให้เขาสามารถพูดได้มากอย่างมั่นใจ และช่วยให้สภาพจิตใจเขามีความสุขพร้อมที่จะพูดคุย ในทางตรงข้าม ถ้าหากเริ่มพูดคุยในสิ่งที่ไม่แน่ใจว่าดีหรือไม่ผลอาจจะออกมาได้ไม่ดีนัก

3. การตั้งคำถาม (Questioning) ในการให้คำปรึกษานั้นผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษามากพอ เพื่อให้เข้าใจได้ถูกต้อง แต่ก็เกินไปไม่ได้ที่จะได้รับข้อมูลทั้งหมดพร้อมกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการถามคำถามบ้าง เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามในการตั้งคำถามนั้น ควรจะเป็นคำถามปลายเปิด (Opened End) เพื่อให้ผู้ถูกถามได้ตอบโดยให้ข้อมูลมาก ๆ และยังเป็นการระบายความรู้สึกที่คับข้องใจต่อปัญหาหรือสิ่งที่กำลังพูดถึงด้วย จึงเป็นประโยชน์ต่อการให้คำปรึกษา

4. การแนะ (Suggestion) ในบางกรณีผู้ให้คำปรึกษาอาจจะพบว่าผู้รับคำปรึกษามีความวุ่นวายต่อปัญหาหรือสิ่งต่าง ๆ และไม่สามารถจะโต้ตอบได้ จึงอาจจะต้องมีการแนะนำบ้างเพื่อให้เกิดความรู้สึกหรือมองเห็นช่องทางที่จะปฏิบัติตามต่อไป การแนะนำนี้อาจจะทำให้ผลเสียต่อจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา เพราะถ้ากระทำมากเกินไปจะทำให้ไม่สามารถ "นาตนเอง" ได้

5. การตีความหมาย (Interpretation) ในการให้คำปรึกษาเป็นการสื่อสารทางด้านคำพูด ซึ่งจะต้องมีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา บางครั้งผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถจะเข้าใจในถ้อยคำของผู้รับคำปรึกษา หรือมีความสงสัยไม่ควรจะใช้วิธีการเดาเหตุการณ์เพราะอาจจะผิดจากความเป็นจริง ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินการให้คำปรึกษา สิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาควรจะทำคือ การตีความหมายของถ้อยคำเหล่านั้น เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ยอมรับว่าเป็นจริงหรือไม่ ถ้าหากไม่เป็นจริงก็จะมีกรอบอธิบายกันอีก ในประเด็นที่เกิดความสงสัย จนกระทั่งมีความเข้าใจตรงกัน

6. การทำความเข้าใจ (Clarifying) หลังจากมีการสนทนากันเป็นเวลาพอสมควรอาจจะพบว่าสิ่งที่ผู้มีปัญหากล่าวถึงนั้นมีความหมายไม่ชัดเจน และรู้สึกคลุมเครือเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเขาเองก็ยังไม่มีความเข้าใจดีกับปัญหาที่เกิดขึ้น เลยทำให้มีการป้องกันตนเอง (defense) มากขึ้น เพื่อให้การให้คำปรึกษาได้ผลดี ควรจะมีการทำความเข้าใจกระจ่างแจ้งกับประเด็นที่เป็นปัญหา เพื่อหาข้อสรุปอันจะทำให้มองเห็นวิธีการแก้ไขปัญหาคือไป ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องระมัดระวังเรื่องของการสรุปเนื้อหาที่พูดถึง เพราะเป็นสาระที่สำคัญยิ่งต่อการใช้เทคนิคนี้

7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) บางครั้งการสนทนาอาจจะเป็นการระบายความรู้สึกถึงเครียดของผู้มีปัญหา แทนที่จะพูดถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการที่ให้ผู้ปรึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านอารมณ์ของผู้มีปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรจะมีการสะท้อนความรู้สึกของผู้มีปัญหาโดยการหยิบยกเอาคำพูดของเขามาดัดแปลงใหม่ เพื่อเน้นเรื่องความรู้สึกมากกว่าสาระของคำพูด ทั้งนี้เพื่อให้เขาพิจารณาว่าเขามีความรู้สึกเช่นนั้นจริงหรือไม่ กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้มีปัญหาได้เข้าใจถึงความรู้สึกของเขาต่อปัญหาหรือเรื่องราวนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง นอกจากนี้การสะท้อนความรู้สึกยังช่วยให้ผู้มีปัญหาได้ระบายความรู้สึกที่ฝังใจกับปัญหาออกมาด้วย

8. การแสดงความเห็นชอบ (Approval) ในบางครั้งผู้ให้คำปรึกษามีความกังวลใจมาก ไม่สามารถจะตัดสินใจได้หรือไม่กล้าตัดสินใจ ทั้ง ๆ ที่ได้พิจารณาปัญหาแล้วเป็นอย่างดี ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามรับฟังปัญหา และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่เขาเสนอขึ้นมา ถ้าหากเห็นด้วยก็ควรจะส่งเสริมให้เกิดกำลังใจในการที่จะนำวิธีนั้นไปแก้ปัญหาคือไป การแสดงออกถึงความเห็นชอบ จะรวมทั้งคำพูด น้ำเสียง และท่าทางด้วย แต่อย่างไรก็ตาม วิธีนี้อาจจะเกิดอันตรายได้ถ้าไม่มีความละเอียดถี่ถ้วนพอ การเห็นชอบในสิ่งที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ผู้มีปัญหาไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือไปและอาจจะสร้างปัญหาใหม่ต่อไปได้ จึงควรใช้เห็นชอบเขตจำกัด

9. การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) กลวิธีนี้ส่งเสริมให้ผู้มารับคำปรึกษาได้พูดหรือเล่า รวมทั้งแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาอย่างเสรี ถ้าผู้ให้คำปรึกษาขัดจังหวะอาจจะทำให้ความรู้สึกที่อยากเล่านั้นหมดไป นอกจากการเงียบและผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามฟังอย่างตั้งใจที่สุดที่จะเข้าใจในเรื่องที่พูดถึง ประโยชน์ของการเงียบ

อีกประการหนึ่งคือเปิดโอกาสให้ผู้ให้คำปรึกษาได้ใคร่ครวญถึงการโต้ตอบหรือการแก้ไขปัญห โดยไม่รีบร้อนจนเกินความจำเป็น ผู้รับคำปรึกษาอาจหยุดสนทนาในบางครั้ง ผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรตกใจและหาวิธีการทำลายความเจ็บปวดโดยการชวนคุยต่อไป สิ่งที่เราควรกระทำคือ การกล่าวถึงสิ่งที่เขาพูดไปแล้วก็จะทำให้ดำเนินการให้คำปรึกษาต่อไปได้

คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแบบยัตบุคคผลเป็นศูนย์กลาง

แพทเทอร์สัน (Patterson. 1966 : 421 - 422) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแบบยัตบุคคผลเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องยอมรับคำปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกันของความรู้สึกและการกระทำ
3. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความเข้าใจโลกส่วนตัวของผู้รับคำปรึกษา
4. ผู้ให้คำปรึกษาสามารถสื่อสารและไวต่อความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา
5. ผู้ให้คำปรึกษาสามารถสร้างสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาพัฒนาขึ้น

นอกจากนี้ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2525 : 94) ได้กล่าวถึงผู้ให้คำปรึกษาแบบยัตบุคคผลเป็นศูนย์กลาง ควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นบุคคลที่มีความสอดคล้องกับผู้รับคำปรึกษา (Congruence or Genuineness) กล่าวคือ ผู้ให้คำปรึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีความจริงใจ เป็นผู้กระแสนิ่งราวและความคิดได้และเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ
2. เป็นผู้ที่ยอมรับทั้งในปัญหาและตัวบุคคลของผู้รับคำปรึกษาอย่างอบอุ่นทั้งทางด้านอารมณ์และความรู้สึก (Unconditional Positive Regard)
3. เป็นผู้ที่ไวต่อความรู้สึก และสามารถรับรู้ถูกต้องตรงตามเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการให้เข้าใจ (Accurate Empathic Understanding)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

งานวิจัยต่างประเทศ

เฮดควิสต์ และเวนโฮลด์ (Hedquist and Weinhold. 1970 : 237 - 242) ได้ศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสามารถลดความวิตกกังวลและการไม่กล้า แสดงออกทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คอฟิลด์ (Caufield. 1970 : 1913 - 1914) ศึกษาพบว่าผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวของนักเรียนเกรด 5 ที่สถานภาพทางสังคมต่ำ มีการปรับตัวดีขึ้น

เฮาเวิร์ด และซิมเพอร์ (สุปรียา อิศรางกูร ณ อยุธยา. 2523 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Howard and Zimpfer. n.d.) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ช่วยพัฒนาให้มีการเรียนรู้ เรื่อง อารมณ์ ความรู้สึก ช่วยเพิ่มพูน การปรับตัวทางสังคมเปลี่ยนทัศนคติต่อโรงเรียนให้ดีขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

จากการวิจัยของ มาลี วงษ์แก้ว (2526 : 35) ได้ศึกษาทดลองให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองพบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์ (2531 : 70 - 72) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์สที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพฯ ปรากฏว่านักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีทัศนคติในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวรรณ ทองบัวงาม (2533 : 92) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ส เพื่อลดความวิตกกังวลด้านการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม กรุงเทพมหานคร ผลการทดลองพบว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์สทำให้ความวิตกกังวลด้านการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของนักเรียนหญิงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชุดิมา วงศ์วิวัฒน์ (2537 : 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนวิชากิจกรรมแนะแนวดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถลดความวิตกกังวลและการไม่กล้าแสดงออก ลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และยังสามารถพัฒนาทัศนคติต่อการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทดลองใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนโรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นคำศัพท์ที่มาจากภาษาละตินว่า "Aptus" แปลว่า ความโน้มเอียงที่เหมาะสม (Allport. 1967 : 3) และคำว่าทัศนคตินี้ นักวิชาการหลายท่านอาจใช้คำว่า "เจตคติ" ซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกัน

กู๊ด (Good. 1957 : 478) ได้กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการเข้าหาหรือหนีหรือต่อต้านสภาพการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักเกลียดกลัว ไม่พอใจ ต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ แอลพอร์ต (Allport. 1978 : 2526) ที่กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึงสภาวะความพร้อมของจิต ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ อันจะมีผลต่อทิศทางการกระทำของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ และสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 172) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะร่างกายและจิตใจ ในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะ กล่าวคือ

แสดงความพร้อมที่จะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทัสนคติที่ดีหรือทางบวก หรือ
แสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ

เดโช สวานนท์ (2512 : 28) กล่าวว่า ทัสนคติเป็นลักษณะของบุคลิกลักษณะ
ที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อ
สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในตนเองเดียวกันนี้ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 193) ได้ให้ความ
หมายของทัสนคติว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการ
เรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนอง
ต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทางทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจจะเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

จากความหมายของทัสนคติดังกล่าวสรุปได้ว่า ทัสนคติเป็นความคิด ความรู้สึก
ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และสภาพการณ์ที่
เกี่ยวข้องเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ
ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

ลักษณะและองค์ประกอบของทัสนคติ

เชฟเวอร์ (Shaver, 1977 : 168 - 170) ได้กล่าวว่า ทัสนคติ
ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

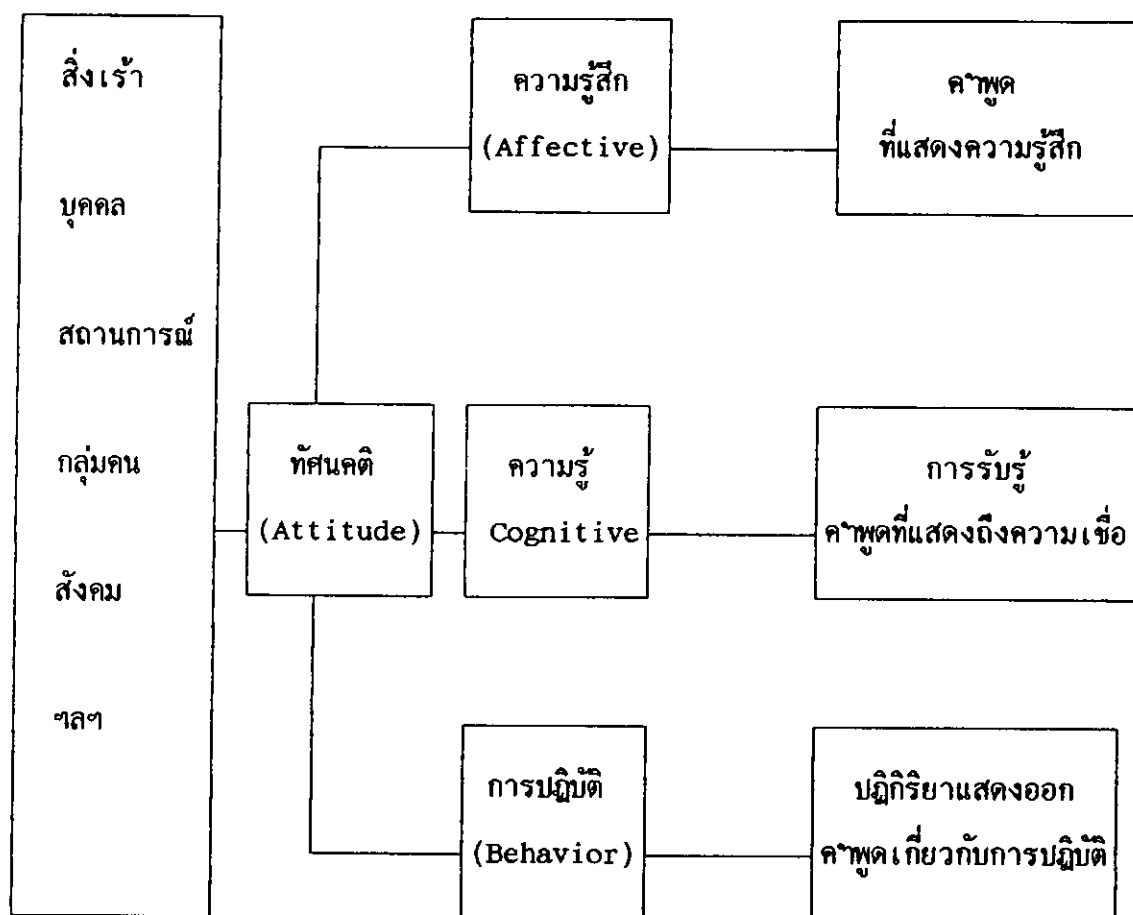
1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง
การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นด้วย
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความ
รู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เข้ารับรู้ อาจจะเป็นในทางดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อ
สิ่งใดบุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component)
หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ
การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบทั้งสามด้านนี้จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใด
ด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทัสนคติของบุคคลนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

นอกจากนี้แล้ว ทริแอนด์ส (Triandis, 1971 : 3) ได้เสนอแผนภูมิ
องค์ประกอบของทัสนคติ ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระที่วัดได้

ตัวแปรร่วม

ตัวแปรตาม
(ตัวแปรที่ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่นที่วัดได้)

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2518 : 100 - 101) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ มีธรรมชาติและลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด คนเราได้รับทัศนคติจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตบางครั้งยังได้รับการเอาอย่าง ซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็ก ๆ ยังอยู่ในวัยที่มีอายุน้อย ๆ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เช่น บิดา มารดา สัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อนฝูงของเด็ก มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็กในระยะเริ่มต้นทั้งสิ้น

2. บุคคลแต่ละคนย่อมมีทัศนคติต่อสถานการณ์เดียวกันหรือต่อบุคคลเดียวกัน แตกต่างกันไปได้อย่างหลากหลาย แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้น

3. ทักษะของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น อาจจะเป็นสิ่งที่ถาวรตลอดไป หรือชั่วคราวก็ได้ ทักษะบางอย่างอยู่ในสภาพไม่มั่นคงก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนทักษะที่มั่นคงถาวรย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และบุคลิกภาพของบุคคลมาก และการเปลี่ยนแปลงย่อมมีได้ยาก อย่างไรก็ตาม การแนะแนวที่ดีตลอดจนวิธีการสอนที่ดีของครูย่อมทำให้เด็กเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกัน

สำหรับ ส.วาสนา ประมวลพฤษ (2524 : 5) ได้สรุปลักษณะของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทักษะคือการเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งการเตรียมนี้เป็นการเตรียมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้
2. สภาวะความพร้อมที่ตอบสนอง เป็นลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยได้ และบางครั้งไม่มีเหตุผล
3. ทักษะไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม
4. ทักษะไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทัศนคติได้
5. ทักษะเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีทัศนคติในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลา อายุ เชื้อชาติ เป็นต้น
6. ทักษะมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ถ้าการเรียนรู้และประสบการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทักษะก็อาจเปลี่ยนแปลงได้

การเกิดและการแสดงออกของทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 91 - 93) กล่าวถึงแหล่งสาเหตุที่ทำให้เกิดทัศนคติไว้ 4 แหล่ง ดังต่อไปนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) วิธีการหนึ่งที่เราเรียนรู้ทัศนคติคือ การมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น เช่น ถ้าเรามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อบุคคลหนึ่ง เราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น ในทางตรงข้าม ถ้ามีประสบการณ์ไม่ดีก็จะมีความรู้สึกไม่ชอบบุคคลนั้น
2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from Others) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัว เช่น เด็กได้รับการสั่งสอนหรือบอกจากผู้ปกครองเสมอว่า การขโมยสิ่งของของคนอื่นไม่ดี เด็กจะมีทัศนคติเช่นนั้น
3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) ทัศนคติบางอย่างถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบผู้อื่น เช่น บิดาของนาย ก กลัวเสียงฟ้าร้อง นาย ก ก็มีทัศนคติต่อเสียงฟ้าร้องว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว
4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factor) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นเนื่องมาจากสถาบัน เช่น โรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ สถาบันเหล่านี้จะเป็นทั้งแหล่งที่มา และสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่าง

ในเรื่องการแสดงออกของทัศนคตินี้ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2519 : 14) กล่าวว่า ทัศนคติสามารถแสดงออกให้เห็นได้ในลักษณะความเชื่อ ท่าทาง ความคิดเห็น ซึ่งสรุปได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติเชิงนิมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. ทัศนคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับทัศนคติเชิงนิมาน เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม
3. ทัศนคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทัศนคติเชิงนิมานและทัศนคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

เทรนดิส (Traindis. 1979 : 143) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชนหรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบทางด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

เอ็ดเวอร์ต (Edwards. 1957 : 200 - 202) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับการจูงใจใหม่
2. ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
3. ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมขึ้นและยอมรับในคุณสมบัติหรือสถานการณ์ของสิ่งนั้น ๆ
4. ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีการกระทำและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

ในการสร้างทัศนคติหรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการเรียน กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 232 - 233) ได้ให้คำคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

1. ให้การแนะแนว โดยพยายามชี้แจง หรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งใด ๆ อย่างมีเหตุผล แนะนำแนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งนั้นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง
2. พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัดและความต้องการแก่ผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการใช้การลงโทษ
3. พยายามให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเอง และมีส่วนรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น ๆ เช่น การสอนหัวข้อบางอย่าง ครูจะแบ่งเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจ ภาควิชาใจต่อบทเรียนนั้น ๆ ทำให้ทัศนคติที่เคยไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลง และในที่สุดกลายเป็นทัศนคติที่ดีได้

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521 : 82) ได้กล่าวถึงวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแจ่มแจ้ง ถ้าผู้เรียนได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด ผู้เรียนอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้
2. โดยเหตุที่อารมณ์มักมีส่วนในการสร้างทัศนคติมาก การให้ผู้เรียนได้ดูภาพยนตร์หรือได้ฟังเรื่องราวที่ยั่วอารมณ์ ให้ชอบสิ่งที่เด็กไม่ชอบมาก่อน ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้
3. ด้วยเหตุที่สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติมาก ดังนั้นถ้าผู้สอนต้องการแก้ไขทัศนคติของผู้เรียน ผู้สอนอาจจัดให้ผู้เรียนได้คบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีทัศนคติดี บางทีผู้เรียนสามารถแก้ไขทัศนคติบางอย่างได้โดยอาศัยการเอาอย่างจากเพื่อน
4. การอ่านหนังสือที่ดีก็ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้ในบางโอกาส แต่ผู้สอนต้องคอยอภิปรายกับผู้เรียน และชี้ช่องให้ผู้เรียนมองเห็นจุดสำคัญหลังจากที่ได้อ่านหนังสือแล้ว
5. การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนโดยกระทำอาจจะช่วยแก้ไขทัศนคติของเด็กได้มาก ในขณะที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นั้น ๆ ผู้สอนจะต้องคอยดูแล และให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

และสุมิย์ ชีรดากกร (2525 : 158 - 159) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเปลี่ยนทัศนคติว่าสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. เปลี่ยนส่วนประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) ของผู้เรียน เพราะถ้าทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ส่วนประกอบทางด้านความรู้สึก และทางด้านการกระทำเปลี่ยนแปลงด้วย ทำได้โดย
 - 1.1 ใช้วิธีแนะแนว เช่น การอภิปราย ชี้แจง จัดอภิปราย หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง
 - 1.2 ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนไม่ชอบวิชาใด เพราะเรียนวิชานั้นไม่เข้าใจ ผู้สอนก็พาผู้เรียนไปชมของจริง วิธีทำจริง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและอยากเรียนวิชานั้นต่อไป

2. เปลี่ยนโดยใช้ทฤษฎีทางการเรียนรู้ เช่น

2.1 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก พาฟลอฟ (Classical Conditioning Learning) ใช้วิธีเชื่อมโยงสิ่งเร้า 2 อย่างขึ้นไป เช่น ต้องการให้ผู้เรียนได้เห็นโทษของยาเสพติดว่าเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรปฏิบัติ กันยาเสพติดยาเสพติดที่ดูแล้วน่ารังเกียจ น่ากลัวไปสู่นายาเสพติด ทุกครั้งที่ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ก็จะต้องรับรู้โทษของยาเสพติดที่มี คนในภาพน่ารังเกียจน่ากลัวทุกครั้ง จนกระทั่งผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างยาเสพติด และโทษของยาเสพติด ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกรังเกียจและกลัว ไม่กล้าแตะต้องยาเสพติด

2.2 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ สกินเนอร์ (Operant Conditioning Learning) วิธีจะทำให้แรงเสริมต่อทัศนคติที่ดีและงดให้แรงเสริมทัศนคติที่ไม่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม ทำได้ดังนี้

2.2.1 ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.2.2 จำลองสถานการณ์แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ

3. เปลี่ยนแปลงโดยอาศัยอิทธิพลของกลุ่ม (Group Pressure) โดยการให้ผู้เรียนได้เข้าไปรวมในกลุ่มผู้เรียนที่ทัศนคติเป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่าการกระทำของตนไม่เหมือนกลุ่ม จึงพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสมาชิกในกลุ่มหรืออาจจะใช้วิธีออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามก็ได้

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหลายทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ฮอฟแลนด์ เจนนิส

และเคลลี (Insko, 1967 : 199 - 203 ; citing Hovland Janis and Kelly. n.d.) ได้ร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยยึดหลักของการเสริมแรงว่า ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงเมื่อบุคคลเปลี่ยนความคิดเห็น (Opinion) อันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เนื่องจากการเสริมแรงทางบวก บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น และในทางตรงกันข้าม บุคคลมีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นไปในทางลบ เช่น เคยได้รับการลงโทษ บุคคลก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดได้มากน้อยเพียงใด ต้องอาศัยการเสริมแรง นอกจากนี้อองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดเห็นใหม่ ๆ ได้แก่ ความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ก่อนที่บุคคลจะเกิดความคิดเห็นใหม่ ๆ จะต้องมีความสนใจในข่าวสารที่ได้รับก่อน เมื่อสนใจก็มีความเข้าใจเกิดขึ้น

จึงยอมรับข่าวสารนั้น ๆ การยอมรับขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจ ซึ่งอยู่ในรูปต่าง ๆ กัน เช่น การให้เหตุผล หรือการสื่อสารชักจูง

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) จากการศึกษาในจิตวิทยาสังคม ทักษะหรือพฤติกรรมจะเปลี่ยนได้ ถ้ามีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งทริแอนด์ส (Triandis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการทดลองของ เลวิน (Lewin) เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องในสัตว์ มีกลุ่มการฟังการบรรยายอย่างเดียวกับกลุ่มที่ฟังการบรรยายและมีการอภิปรายถึงประโยชน์และหลักโภชนาการจากการติดตามผล ปรากฏว่า กลุ่มที่มีการฟังบรรยายอย่างเดียว ปฏิบัติตามร้อยละสาม ส่วนกลุ่มที่มีการอภิปรายมีการกระทำตามถึงร้อยละสามสิบสอง จะเห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีผลต่อทัศนคติของบุคคลมาก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การมีส่วนร่วมโดยตรง (Active Participation) จะมีการเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ยาวนานกว่าโดยทางอ้อม (Passive Participation) (Triandis. 1971 : 89)

3. ทฤษฎีไม่สอดคล้องทางความคิด

เฟสติงเจอร์ (เกษิณีย์ สัมहाสาล. 2531 : 43 ; อ้างอิงมาจาก Festinger. 1967) ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยอธิบายกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากการปรับตัวของบุคคล 2 ประการ คือ

3.1 เกิดจากความขัดแย้ง เมื่อข้อมูลที่ได้รับเกิดความขัดแย้งขึ้น ทำให้บุคคลเกิดความไม่สบายใจ จะพยายามขจัดความขัดแย้งให้หมดไป โดยการกระตุ้นให้บุคคลมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง นานาทางให้บุคคลมีปฏิกิริยาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

3.2 เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น นอกจากบุคคลจะพยายามลดความขัดแย้งแล้วยังจะพยายามที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ หรือข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้

การลดความขัดแย้งทำได้ 3 วิธี คือ

1. เปลี่ยนการรับรู้และความเข้าใจที่มีต่อพฤติกรรม
2. เปลี่ยนแปลงการรับรู้และความเข้าใจที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
3. เพิ่มความรู้และความเข้าใจใหม่ขึ้น
4. ทฤษฎีสอดคล้องกับความคิด

ไฮเดอร์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528 : 204d ; อ้างอิงมาจาก Heidery. 1946) กล่าวว่า สมาชิกในสังคมใดก็ตาม ถ้ามีความรู้สึกสอดคล้องกัน ก็จะสามารถอยู่ด้วยกันได้ แต่ถ้าความรู้สึกไม่สอดคล้องกันเมื่อใด บุคคลต้องเปลี่ยนแปลงความรู้สึกเดิมให้ไปสอดคล้องกับกลุ่มจึงจะอยู่ด้วยกันได้ ความสอดคล้องเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล เป็นการที่ทุกสิ่งทุกอย่างกลมกลืนกัน ไม่มีความกดดัน หรือขัดแย้งทางใดทางหนึ่ง แต่ถ้าเกิดความไม่สอดคล้องขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ความสอดคล้องระหว่างความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจ จะเกิดขึ้นได้บุคคลนั้นจะต้องไม่เกิดความขัดแย้ง หรือจะมีความขัดแย้ง แต่ไม่ควรมีมากนัก เพราะจะเกิดการขาดความสมดุลขึ้น

วิธีการลดความขัดแย้งให้อยู่ในภาวะสมดุลโดย

1. คงทัศนคติเดิมโดยไม่รับข้อมูลใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือเลือกรับข้อมูลที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตน

2. เปลี่ยนทัศนคติไปจากข้อมูลที่ได้รับ

5. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม

เชอร์รีฟ และฮอฟแลนด์ (เกนินีย์ สัมพาสาล. 2531 : 45; อ้างอิงมาจาก Sherif and Hovland. 1961 : 157 - 167) ทฤษฎีเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติไม่ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคม โดยมีกระบวนการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 บุคคลจะตัดสินใจและวินิจฉัยข้อมูลที่ได้รับโดยเอาความรู้ ข่าวดารา ค่านิยมที่เขาเคยรับมามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

ขั้นที่ 2 ทัศนคติจะเกิดขึ้นภายหลังจากการได้ทำการวินิจฉัยเปรียบเทียบ หรือตัดสินใจ

เทคนิคการวัดทัศนคติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคตินั้น สามารถทำได้หลายวิธีซึ่งแตกต่างกันไป ได้แก่ การวัดโดยวิธี

1. วิธี Equal Appearing Intervals วิธีนี้ เฮอร์สโตน (Thurstone. 1970 : 128) ได้ใช้วัดทัศนคติของบุคคลโดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law

of Comparative Judgement) คือ ให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเห็นด้วย (Accepted) หรือไม่เห็นด้วย (Rejected) ในข้อความเหล่านั้นมากนักน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสินพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อความที่เสนอมานั้นควรจะอยู่ตรงไหน เมื่อแบ่งเป็น 11 กลุ่มเท่า ๆ กัน เมื่อกลุ่มผู้ตัดสินได้พิจารณาตัดสินหมดทุกข้อความแล้วก็ให้นำแต่ละค่ามาหาค่าสเกล (Scale Value) นั่นคือ หาตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกล สำหรับวัดทัศนคติต่อไป

2. วิธี Summated Ratings หรือ Likert Method ซึ่งสร้างขึ้นโดยลิเคอร์ท (Likert. 1970 : 150 - 151) เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยการนำเอาข้อความที่จะใช้วัดทัศนคติไปให้ผู้ตอบลงความเห็นว่ามีความรู้สึกต่อข้อความเหล่านั้นอย่างไรบ้าง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วมีการกำหนดคะแนนให้อาจเป็น 5 4 3 2 หรือ 1 ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางบวก (Positive Statement) และอาจเป็น 1 2 3 4 หรือ 5 ตามลำดับ หากเป็นข้อความในทางลบ (Negative Statement) จากนั้นนำข้อความทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item Analysis) โดยเลือกข้อความที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีและทัศนคติที่ไม่ดีได้ เพื่อนำไปใช้วัดทัศนคติต่อไป

3. วิธี Semantic Differential ของ ออสกู๊ด (Osgood. 1957 : 189) ซึ่งใช้วิธีนี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ในรูปความหมายของคำคุณศัพท์ (Adjectives) โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นลงในสเกลซึ่งอยู่ระหว่างคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกับคู่หนึ่ง ๆ เช่น ดี - ไม่ดี ชอบ - ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่า มโนทัศน์ที่ตนเห็นมีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไรมากน้อยแค่ไหน แล้วกรอกความเห็นลงในสเกล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวัดทัศนคติของลิเคอร์ท ด้วยเหตุผลที่ว่า แบบของลิเคอร์ทนั้นเป็นที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป และในการให้คะแนนของคะแนน 5 ระดับนั้น ช่วยทำให้สามารถหาระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างได้สะดวกกว่าแบบอื่น ๆ

ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ชัยยงค์ ขามรัตน์ (2523 : 17 - 18) ได้สรุปไว้ว่า ประโยชน์ของการวัดทัศนคติดังนี้ คือ

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้สึกทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเรื่องทำนายว่า บุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางใดด้วย ฉะนั้นการทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม
2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดอย่างใดนั้นเป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขของสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน และไม่เกิดความแตกแยกในสังคม
3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจแตกต่างกัน แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องได้รับความคิดเห็นและทัศนคติที่สอดคล้องกัน เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
4. วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผล ทัศนคติเปรียบเสมือนสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่าง ๆ และสาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้ อาจจะได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ในเนื้อหาวิชา รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบลคโซ (Bledsoe. 1971 : 121 - 122) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียน โดยวิธีสังเกตครูที่สอนในชั้นเรียนและให้คะแนนการสังเกต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4,368 คน แยกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถทางการเรียนพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อครูต่างกัน กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อครูต่างกัน นักเรียนที่มีอายุมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อครูมากกว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มากกว่าครูที่มีอายุสูงกว่า 35 ปี

โคแกน และเลวิน (Cogan and Lewin. 1958 : 135 - 139) ได้ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์แบบอบอุ่นเป็นมิตร ระหว่างครูและนักเรียน จะทำให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ดีต่อกันมากเท่าไร จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและศรัทธาในตัวครูมากเพียงนั้น

โคเวล และเอ็นทวิสเซล (ศิริรัตน์. ภูสกลเจริญศักดิ์. 2531 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Cowell and Entwistle. 1971 : 85 - 89) ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีวิธีการเรียนและทัศนคติดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

หะซันน่า พงษ์ยี่หล้า (2530 : 50 - 56) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบสถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยมากขึ้น

จริยา วิไลวรรณ (2532 : 90) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลาปาง ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สาริณี พงษ์เจริญไทย (2534 : 102) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชุดิมา วงศ์วิวัฒน์ (2537 : 57) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการให้คำปรึกษาแบบยืดยุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นกลุ่ม และรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชา กิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนวิชา กิจกรรมแนะแนวดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบยืดยุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งต่างประเทศ และในประเทศสรุปได้ว่า ทัศนคติทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติดีกว่านักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีอายุน้อยจะมีทัศนคติที่ดีต่อครูมากกว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มากกว่าครูที่มีอายุสูงกว่า 35 ปี ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีวิธีการเรียนและทัศนคติดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กิจกรรมกลุ่ม การให้คำปรึกษาแบบยืดยุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นกลุ่ม เป็นต้น และบุคคลสามารถเสริมสร้างทัศนคติให้ดีขึ้นได้โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ประวัติความเป็นมา

กิจการลูกเสือได้เริ่มขึ้น ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2450 โดย โรเบิร์ต สตีเฟน เบเดน โพเอลล์ เรียกชื่อท่านสั้น ๆ ว่า ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ หรือบุคคลทั่วไปเรียกชื่อท่านโดยย่อว่า บี.พี. (กวี พันธุ์มีเขาวัว และคนอื่น ๆ. 2535 : 28)

เมื่อครั้งกองทัพของประเทศอังกฤษได้รับชัยชนะจากสงครามบัวร์ที่เมืองมาเฟลิง ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษในสหภาพอาฟริกาใต้ สงครามครั้งนั้นท่านได้จัดตั้งกองทหารเด็กขึ้นหน่วยหนึ่ง เพื่อใช้เป็นกำลังช่วยเหลือในสงคราม ปรากฏว่าได้ผลดีเป็นอย่างมาก เมื่อกลับจากราชการสงครามที่มีอมาเฟลิงแล้ว ท่านได้ร่างโครงการฝึกอบรมเด็กขึ้น มีหลักการคล้ายการฝึกอบรมลูกเสือในปัจจุบัน จึงได้ทำการทดลองฝึกอบรมปรากฏว่า ได้ผลดีสมความมุ่งหมายทุกประการ จึงทำให้ท่านเกิดแนวคิดที่จะขยายกิจการลูกเสือให้กว้างขวางออกไป หลังจากนั้นกองลูกเสือก็ได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังเป็นครั้งแรกของโลก (สมหมาย พึ่งทองหล่อ 2529 : 11 ; อ้างอิงมาจาก The Scout Association. 1982 : 14)

บี.พี. ได้รวมเด็ก 20 คน กับหลานของท่าน 1 คน รวมเป็น 21 คน โดยมีเพื่อน พันตรีแมคคาเรน เป็นผู้ช่วยในการฝึกอบรมได้ทำการเปิดค่ายทดลองขึ้นเป็นครั้งแรกที่เกาะ บราวน์ซี (Brownsea Island) ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่ทางตอนใต้ของเกาะอังกฤษเป็นเวลา 9 คืน นับเป็นการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือเป็นครั้งแรกของโลก การอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซีครั้งนี้ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 1 - 9 สิงหาคม พ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) (กวี พันธมีเชาว์ และคนอื่น ๆ. 2535 : 20) หลังจากนั้นท่านเขียนหนังสือขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2451 เรื่อง Scouting For Boys (การลูกเสือสำหรับเด็กชาย) และกองลูกเสือกองแรกเกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ กิจกรรมลูกเสือเผยแพร่อย่างรวดเร็ว ต่อมา พ.ศ. 2452 พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 1 ทรงเป็นอุปถัมภ์ ประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นความสำคัญและประโยชน์ ได้นำไปตั้งกองลูกเสือเป็นประเทศที่ 2 และประเทศไทยเป็นอันดับ 3 ก่อตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงคือ กองลูกเสือกรุงเทพที่ 1 (ลูกเสือหลวง) ต่อมาจัดขึ้นตามโรงเรียนต่าง

Scout มีความหมายมาจาก

S ย่อมาจาก Sincerity แปลว่า ความจริงใจ

C ย่อมาจาก Courtesy แปลว่า ความสุภาพอ่อนโยน

O ย่อมาจาก Obedience แปลว่า การเชื่อฟัง

U ย่อมาจาก Unity แปลว่า ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

T ย่อมาจาก Thrifty แปลว่า ความประหยัด

(คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 220)

การวิวัฒนาการการลูกเสือไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งกองเสือป่า เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 และกองลูกเสือเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 ลูกเสือกองแรกตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เรียกว่า "กองลูกเสือกรุงเทพ ที่ 1" พระราชทานคำขวัญไว้ว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" กองลูกเสือกรุงเทพ ที่ 1 ได้เข้าพิธีประกาศกองเป็นลูกเสือกองแรก เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2454 ในพิธีได้มีการฝึกซ้อมถวายให้ทอดพระเนตรพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามกองลูกเสือกองนี้ว่า "กองลูกเสือหลวง" จากนั้นเมื่อ

พระองค์เสด็จจังหวัดใดก็โปรดเกล้าฯ ให้ลูกเสือจังหวัดนั้นเข้าพิธีประจำกองและพระราชทานธงประจำกองด้วย กิจกรรมลูกเสือไทยเป็นที่ยอมรับของนานาชาติว่า "พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงใฝ่พระทัยในกิจการลูกเสือเป็นอย่างยิ่ง" ถึงกองลูกเสือที่ 8 ของอังกฤษ มีหนังสือขอพระราชทานกองลูกเสือกองนี้ว่า "กองลูกเสือในพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยาม" (The King of Siam Own Boy Scout Group) มีเครื่องหมายช้างเผือกเป็นสัญลักษณ์ เมื่อพระองค์สวรรคต พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงฟื้นฟูสืบต่อ มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2470 ที่บริเวณพระราชอุทยานสราญรมย์ และประชุมครั้งที่ 2 พ.ศ. 2473 ณ ที่เดิม โปรดเกล้าฯ ให้เปิดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือที่โรงเรียนผู้กำกับที่เคยเปิดในสมัยรัชกาลที่ 6 ที่พระที่นั่งวังรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี โดยอบรมระหว่างปิดภาคฤดูร้อน ปีละครั้ง โดยคัดผู้บังคับบัญชาลูกเสือจังหวัดละคน จนถึง พ.ศ. 2475 เป็นรุ่นสุดท้าย

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กิจกรรมลูกเสือปรับปรุงใหม่เป็นลักษณะบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมลูกเสือขยายตัวกว้างขวางขึ้น ตั้งกองลูกเสือเหล่าเสนา และลูกเสือเหล่าสมุทร ฝึกควบคู่ไปกับยุวชนทหาร ในระหว่างมหาสงครามโลกครั้งที่ 2 การลูกเสือได้ซบเซาลง

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด การลูกเสือเริ่มฟื้นฟูอีกครั้งหนึ่ง คือ พ.ศ. 2496 สร้างค่ายลูกเสือวชิราวุธ อ.บางพระ จ.ชลบุรี เริ่มเปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2501 และจัดตั้งกองลูกเสือสำรองกองแรกของประเทศในวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2501 จากนั้นการลูกเสือขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ มีการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือวิสามัญและจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญขึ้นเมื่อ 18 มีนาคม พ.ศ. 2506 ในที่สุดการลูกเสือได้เข้าสู่ยุคของประชาชนคือ มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2514 และในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้นำกิจกรรมลูกเสือเข้าอยู่ในหลักสูตรการเรียน (คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 220 - 221) โดยกำหนดให้ใช้กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกิจกรรมบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยให้ใช้เวลาจัดกิจกรรมดังกล่าว 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นไป (คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 936/2532 เรื่องการเพิ่มเติมกิจกรรมและเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521)

ขบวนการลูกเสือ

หลักการและความมุ่งหมาย

วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ คือ การฝึกอบรมบ่มนิสัยลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมือง และอุดมคติดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ
5. ให้มีการพัฒนาในทางกาย จิตใจ และศีลธรรม ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิ

การเมืองใด ๆ (ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. 2509 สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2530 : 1 - 2)

กวี พันธุ์มีเชาวน์ และคนอื่น ๆ (2535 : 135 - 136) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเป็นลูกเสือก็คือ

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต
2. ให้ซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ
5. ให้มีการพัฒนาในทางกาย จิตใจ และศีลธรรม
6. ต้องหาความรู้ใส่ตัว
7. ต้องเป็นผู้มีสัมมาอาชีวะเมื่อเจริญเติบโตขึ้น

ฉะนั้น การลูกเสือ คือ ขบวนการหรือโรงเรียนที่มีความมุ่งหมายสำหรับอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดีของชาติ อยู่ในจารีตประเพณี มีความรับผิดชอบ โดยยึดถือหลัก 4 ประการ คือ (เป็น Definition ของ Lord Baden Powel) (กวี พันธุ์มีเชาวน์ และคนอื่น ๆ. 2535 : 136)

1. การอบรมฝึกฝนทางจิตใจ (Character) ซึ่งตรงกับจริยศึกษาของเรา
2. การอบรมฝึกฝนทางร่างกายให้แข็งแรงมีพลานามัยสมบูรณ์ (Health and Strengh) ตรงกับวิชาพลศึกษาของเรา

3. อบรมฝึกฝนใช้มือทำงานให้เป็นประโยชน์ (Handicraft and Skill)
ตรงกับวิชาหัตถศึกษา คือ มีความสามารถในการฝีมือ

4. การอบรมฝึกฝนให้เป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ (Service for Other)

หลักของการเป็นลูกเสือ (กวี พันธุ์มีเชาวน์ และคนอื่น ๆ. 2535 : 137)

กล่าวถึงหลักของการเป็นลูกเสือมี 6 ข้อ คือ

1. ต้องเป็นด้วยใจสมัคร
2. ต้องยึดมั่นในกฎ ค่านิยมของลูกเสือ
3. ต้องบำเพ็ญประโยชน์
4. ต้องมีระบบหมู่ (ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน)
5. ต้องมีชีวิตกลางแจ้ง คือ อดทนต่อความยากลำบาก กินง่าย นอนง่าย

ไม่เลือกงาน

6. ต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็ก 4 อย่าง คือ

- 6.1 ขอบรู้ ขอบเห็น (To Know)
- 6.2 ขอบโต (To Grow)
- 6.3 ขอบโชว์ (To Show)
- 6.4 ขอบช่วย (To Co - operate)

วิธีการลูกเสือ

เป็นวิธีการเพื่อฝึกอบรมเด็กดังต่อไปนี้ (กวี พันธุ์มีเชาวน์ และคนอื่น ๆ. 2535 : 137)

1. ต้องจัดให้เด็กอยู่ค่ายพักแรม ปี.พ. กล่าวไว้ว่า ลูกเสือผู้ใดไม่เคยไปอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ ผู้นั้นไม่ใช่ลูกเสืออันแท้จริง ตามกฎข้อบังคับของลูกเสือ ต้องนำลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมปีละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย การไปอยู่ค่ายพักแรมที่ใดนั้นต้องเป็นมติของที่ประชุมหาใช้การตกลงใจของผู้กำกับไม่
2. ต้องมีการเล่นเกม (Games) เป็นการแก้เด็กที่เห็นแก่ตัว (Selfish)
3. ต้องรู้จักการใช้มือเป็น ควรสนับสนุนให้เด็กรู้จักทำกิจกรรมโดยการทำงานด้วย

ฝีมือ

4. ต้องรู้จักวิชาเชิงพราน (Woodcraft)
5. ลูกเสือต้องเรียนโดยการกระทำ (Learning by Doing)

กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จุดประสงค์ (คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : พ)

เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคม ให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ จึงต้องปลูกฝังให้มີคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. มีทักษะการสังเกต จดจำ การใช้มือ เครื่องมือ การแก้ปัญหา และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าหาญ อดทน เชื่อมมั่นในตนเอง มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์งานฝีมือ สนใจและพัฒนาเรื่องของธรรมชาติ

หลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มี 3 ระดับ

ดังนี้ (คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 2)

1. วิชา เครื่องหมายลูกเสือโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 - ความเข้าใจเรื่องราวของกิจกรรมลูกเสือ
 - ระเบียบแถวของลูกเสือ
 - ขอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ
 - กางและร้อยเต็นท์ที่หักแรมในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่ง
 - สาธิตการบรรจุเครื่องหล้งอย่างถูกต้องสำหรับการเดินทางไกลไปหักแรม

ค้างคืน

- ก่อและจุดไฟกลางแจ้งแล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ 2 คน
- สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศ การรู้จักบริเวณที่ตนอยู่โดยพิจารณาจาก เข็มทิศ และสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า

- เงื่อนไขของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- วัธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล
- ความปลอดภัยเกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

2. วิชา เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 78)

- หน้าที่พลเมือง
- สิ่งแวดล้อม
- การเดินทางสำรวจ
- การแสดงออกทางศิลปะ
- สมรรถภาพทางกายภาพ
- อุดมคติ
- กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ
- บริการ

3. เครื่องหมายลูกเสือหลวง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 158)

- หน้าที่พลเมือง
- สิ่งแวดล้อม
- การสำรวจ
- การแสดงออกทางศิลปะ
- สมรรถภาพทางกาย
- อุดมคติ
- กิจกรรมที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ
- การบริการ
- การฝึกเป็นผู้นำ

หมายเหตุ

ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
 2. สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชาที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
 3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชาในระดับลูกเสือหลวง
 4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำตามหลักสูตรที่กำหนดไว้
 5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้นำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการของลูกเสือและสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง
 6. เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้ง บุคคลที่มีวุฒิเหมาะสมทำการสัมภาษณ์เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมแล้วให้รายงานผลไปยังเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด อนุมัติผลและลงนามในประกาศนียบัตรเพื่อประดับเครื่องหมายลูกเสือหลวงได้
- เครื่องหมายนี้ติดที่กิ่งกวางกระเป๋าสีเสื้อข้างขวาแทนเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมลูกเสือไทยก่อกำเนิดขึ้นโดยสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นขบวนการที่มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง มุ่งพัฒนาให้เยาวชนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการด้านต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเสียสละ ความสามัคคี การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ฯลฯ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้เป็นกิจกรรมบังคับ โดยใช้เวลาเรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ ถ้าหากมีเวลาเรียนไม่ถึง 80 % และไม่ผ่านจุดประสงค์สำคัญ จะได้ผลการเรียน "มผ" จะส่งผลทำให้ไม่จบหลักสูตร แสดงให้เห็นถึงการให้คุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นควรส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมนี้เพื่อประโยชน์ของตัวนักเรียนและประเทศชาติสืบไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสุธีรารูปแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสุธีรารูปแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 20 คน โดยมีเพศชาย 10 คน และหญิง 10 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองและได้รับการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสุธีรารูปแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 60 คน ทำการทดสอบ
2. ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 30 คน แล้วสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง
3. สุ่มนักเรียนที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 จำนวน 20 คน โดยมีเพศชาย 10 คน และหญิง 10 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 เพื่อเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยแต่ละกลุ่มมีเพศชาย 5 คน และหญิง 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่ม จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับงานวิจัย
 - 1.2 สร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย
 - 1.3 นำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผศ.ดร.เมธินันท์ ภิญโญชน ผศ.พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบในเรื่องของความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและวิธีดำเนินการ
 - 1.4 ปรับปรุงและแก้ไขโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 1.5 นำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านเนื้อหาของกิจกรรม วิธีดำเนินการ อุปกรณ์และเวลาที่ใช้
 - 1.6 ปรับปรุงและแก้ไขโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มใช้เวลาทดลอง 14 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.10 - 16.40 น.
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาและการฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มโดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย แล้วนำโปรแกรมนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จำนวน 3 คน ได้แก่

ผศ.ดร.เมธินันท์ ภิญโญชน ผศ.พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ
ตรวจพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายและแนวปฏิบัติ

2.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ปรับปรุงเพื่อใช้ในการทดลอง

2.4 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ
นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมา
ปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มใช้เวลาทดลอง 14 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง
30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.10 -
16.40 น.

3. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ผู้วิจัยดำเนินการ
สร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามทัศนคติในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามทัศนคติในการเรียน
ของศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์ (2529 : 135 - 143) ของอาพันธ์ ทนสม (2535 :
178 - 181) และแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนวิชากิจกรรมแนะแนวของ ชุตินา วงศ์วิวัฒน์
(2537 : 72 - 77) แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนระดับมัธยมศึกษาของ
ขจรสุดา เหล็กเพชร (2522 : ไม่มีเลขหน้า) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3.2 นำแบบสอบถามจำนวน 53 ข้อ หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของ
แบบสอบถาม โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ผศ.ดร.เมธินันท์ ภิญโญชน
ผศ.พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ พิจารณาความเหมาะสม
ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์แล้วไป
ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาเขต จังหวัด
สมุทรปราการ จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 นำแบบสอบถามทัศนคติในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มา
วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% แล้วนำค่าเฉลี่ยรายข้อที่ได้มา
ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test และเลือกข้อที่มีค่า ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ได้จำนวน 45 ข้อ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 2.00 - 9.56 มาใช้ในการทดลอง

3.5 นำนแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วจากข้อ 3.4 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .86

ตัวอย่างแบบสอบถามที่สนใจต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

คำชี้แจง

ขอให้ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาตอบให้ตรงกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี โดยทำเครื่องหมาย (/) ในช่องหลังข้อความที่มีกำหนดไว้ให้ โดยแบ่งน้ำหนักไว้ 5 ระดับ ในการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่ทำให้นักเรียนเกิดผลเสียใด ๆ แต่จะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านความคิด

คำอธิบาย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนบ้างก้ำกึ่งกัน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามที่สนทนิตต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ด้านความคิด

ข้อที่	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
00	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีไม่ช่วยให้ นักเรียนมีระเบียบวินัย					
000	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ควรมีระดับผล การเรียน					

2. ด้านความรู้สึก

คำอธิบาย

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ด้านความรู้สึ

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้แต่งเครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารี					

3. ด้านแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียน

คำอธิบาย

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำมากที่สุด
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำมาก
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำบ้างไม่กระทำบ้าง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำน้อยครั้งมาก
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่แทบจะไม่กระทำเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามที่สนทนิตต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ด้านแนวโน้มของ
พฤติกรรมในการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อย ครั้ง ที่สุด
0	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น					
00	ข้าพเจ้าทบทวนความรู้ที่ได้รับจากการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเสมอ					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ถ้าเป็นข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ใช้	5	คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ใช้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ใช้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	นาน ๆ ครั้ง	ใช้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ใช้	1	คะแนน

ถ้าเป็นคะแนนข้อความทางลบ ให้คะแนนตรงข้ามกับข้อความทางบวก

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองที่เรียกว่า

Randomized Two Group Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 77) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE1	T1E1	XE1	T2E1
RE2	T1E2	XE2	T2E2

ความหมายของสัญลักษณ์

RE1	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลองที่ 1
RE2	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลองที่ 2
T1E1	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มทดลองที่ 1
T1E2	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มทดลองที่ 2
XE1	แทน	การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มซึ่งใช้ในกลุ่มทดลองที่ 1
XE2	แทน	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มซึ่งใช้ในกลุ่มทดลองที่ 2
T2E1	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มทดลองที่ 1
T2E2	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มทดลองที่ 2

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนทดลอง ทำการสอบก่อนทดลอง (Pretest) โดยการให้กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ทำแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยให้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 14 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.10 - 16.40 น.

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยให้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 14 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและพฤหัสบดี เวลา 15.10 – 16.40 น.

3. ขึ้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มทำแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีอีกครั้งหนึ่ง

4. นำคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. วิเคราะห์ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. วิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่ามัธยฐาน (Median) (Cohen and Holiday. 1982 : 24 – 25)
 - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation) (Cohen and Holiday. 1982 : 47 – 49)
2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยใช้การทดลองค่าที (t-test) แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185 – 186)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่สอดคล้องต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่สอดคล้องต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test) (Cohen and Holiday. 1982 : 193 - 195)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่สอดคล้องต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test) (Cohen and Holiday. 1982 : 237 - 238)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Qd	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
R ⁺	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีที่มีค่าเป็นบวก
R ⁻	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีที่มีค่าเป็นลบ
ΣR_{E1}	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มทดลองที่ 1
ΣR_{E2}	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มทดลองที่ 2
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของแมน วิทนี

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1. การเปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การวิเคราะห์ผลการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Rank Test) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การทดลอง	N	Mdn	Qd	T
ก่อนการทดลอง	10	160.5	4.75	0**
หลังการทดลอง	10	174.5	6	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปรากฏว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การทดลอง	N	Mdn	Qd	T
ก่อนการทดลอง	10	154	9	0**
หลังการทดลอง	10	165.5	4.75	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นหลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2. การเปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ระหว่างกลุ่ม

การวิเคราะห์ผลการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

กลุ่ม	N	Mdn(diff)	Qd(diff)	U
กลุ่มทดลองที่ 1	10	12.5	4	44.5
กลุ่มทดลองที่ 2	10	11	8	

จากตาราง 4 ปรากฏว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาขาสุทธธิดาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นหลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 30 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 20 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรโดยมีเพศชาย 10 คน และหญิง 10 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยแต่ละกลุ่มมีเพศชายและหญิงกลุ่มละ 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
3. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 เตรียมสถานที่ คือ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ ใช้เป็นสถานที่ดำเนินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.2 ดำเนินการทดสอบ โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด จำนวน 60 คน ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 30 คน สอบถามความสนใจแล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มตัวอย่าง 20 คน จากนั้นผู้วิจัย

สุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยมีชายหญิงกลุ่มละเท่า ๆ กัน และเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนการทดสอบครั้งแรก

2. ระยะดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยใช้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 14 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง คือ วันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.10 - 16.40 น. เริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2540 ถึง 5 มีนาคม 2540

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 14 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง คือวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.10 - 16.40 น. เริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2540 ถึง 6 มีนาคม 2540

3. ระยะหลังการทดลอง

3.1 การทดสอบหลังการทดลอง ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี อีกครั้งหนึ่ง หลังจากให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแล้ว

3.2 นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test)

2. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test)

3. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียน ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของแมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ดีขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีได้ ทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองมีอยู่ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีจากกลุ่มได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้มีการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ คมเพชร ฉัตรสุณกุล (2522 : 14) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการนำ

ประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มด้วยวิธีการดังกล่าว ประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลแต่ละคน และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2522 : 7) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์ที่ได้จากการเข้ากลุ่มจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการวิเคราะห์ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนได้เป็นอย่างดี สำหรับการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จริยา วิไลวรรณ (2532 : 90) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยุวดี ดวงจินดา (2536 : 57 - 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุ ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 24 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษพบว่า ผู้สูงอายุมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพในครอบครัวดีขึ้นภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาครั้งนี้และผลจากการศึกษาที่สอดคล้องกันดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้

2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทัศนคติที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนในกลุ่มได้ระบายความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีออกมาอย่างเสรีภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ไร้กังวล และมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน ทำให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเอง เกิดการยอมรับตนเองและพร้อมที่จะหาทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรินทร์พรม (2520 : 80) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า เป็นกระบวนการที่กลุ่มซึ่งมี

ความคิดที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษารวมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดของแต่ละคน เป็นการระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล่าวที่จะเผชิญปัญหาและได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงตนเองกับทั้งได้ฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้ วัชรีย์ ทรัพย์มี (2525 : 173 - 178) ยังได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นมุ่งเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนเกี่ยวกับความรู้สึก ทศนคติ อารมณ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิก โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในกลุ่มให้เกิดบรรยากาศที่จะให้สมาชิกระบายความรู้สึก ทศนคติของตนเองด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองสามารถให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เคลแมน (Kelman. 1963 : 399 - 432) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มทำให้บุคคลไม่โดดเดี่ยว ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวได้ มีการพัฒนาตนเองเป็นตัวของตัวเอง กล่าวแสดงความรู้สึกที่แท้จริง เกิดการยอมรับและพร้อมที่จะรับผิดชอบในการแก้ปัญหาของตนเอง ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริรัตน์ ภูัสกลเจริญศักดิ์ (2531 : 70 - 72) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของรอเจอร์สที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพฯ พบว่านักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีทัศนคติในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชุตินา วงศ์วิวัฒน์ (2537 : 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบยิ่ดบุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มีทัศนคติต่อการเรียนวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง ผลการศึกษพบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนวิชากิจกรรมแนะแนวดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบยิ่ดบุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาครั้งนี้และผลจากการศึกษาที่สอดคล้องกันดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีได้

3. ภายหลังการทดลองเมื่อเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรม

ลูกเสือ - เนตรนารีไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งอาจพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญได้ดังนี้

3.1 จุดมุ่งหมายและวิธีการในการทดลอง

จุดมุ่งหมายในการทดลองครั้งนี้ทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่างมุ่งที่จะพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนโดยยึดนิยามปฏิบัติการเป็นสำคัญ กล่าวคือ เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ในด้านความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนเกี่ยวกับความสำคัญเนื้อหาวิชา บรรยาการในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน จึงทำให้ทั้ง 2 วิธีมีสาระต่าง ๆ ที่สำคัญเหมือนกัน ซึ่งแต่ละวิธีก็มีความเป็นเอกลักษณ์ มีจุดเด่นแตกต่างกันไป อาทิเช่น กิจกรรมกลุ่มเรียนรู้จากกิจกรรมทั้งหลายที่นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน และสุดท้ายก็จะได้ข้อสรุปที่สำคัญ ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนานักเรียน และในขณะเดียวกัน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มก็จะเน้นไปถึงการเปิดเผยตนเองอย่างลึกซึ้ง และร่วมกันขจัดปัญหา และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมาชิกคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายใต้การดูแลของผู้ให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ดังนั้น เมื่อทุกคนต่างบรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทัศนคติที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี จึงมีผลทำให้ผลการทดลองครั้งนี้ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

3.2 นักเรียนที่เข้ากลุ่ม

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ต่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีอายุใกล้เคียงกันและเป็นนักเรียนที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา การเข้ากลุ่มได้ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย และประการสุดท้าย ผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี กล่าวแสดงออก กล่าวแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ รับฟังซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี จึงมีผลทำให้ทั้งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้ที่แนะนำวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ตลอดจนหลักการและวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังนี้

1.1 ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและผู้ที่จะทำหน้าที่การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรเป็นผู้ได้รับการศึกษาอบรมทางด้านจิตวิทยาทั้งสองด้านเป็นอย่างดี และควรมีทักษะ มีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำทั้งสองวิธี รวมทั้งต้องมีความจริงใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาและมีความจริงใจต่อสมาชิกทุกคน

1.2 สถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรมีความเป็นเอกเทศ สะดวก มีบรรยากาศที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของสมาชิก เพื่อให้สามารถแสดงพฤติกรรมและเปิดเผยความรู้สึกได้อย่างอิสระ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหรือการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับเทคนิคอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หรือใช้วิธีการทั้งสองวิธีนี้ไปพัฒนาทัศนคติในด้านอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสว่างย์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- _____. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- กวี พันธุ์มีเชาว์ และคนอื่น ๆ. คู่มือลูกเสือ-เนตรนารีสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีสุภา, 2535.
- กอง วิสุทธารมณ. "ระบบหมู่," วารสารลูกเสือฉบับพิเศษ "ครบรอบ 80 ปี อ.กอง วิสุทธารมณ". มิถุนายน 2530.
- เกษนี สัมพาสาล. ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา
- ขจรสุดา เหล็กเพชร. การสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- คมเพชร จัตรสุภกุล. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- _____. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- _____. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522.
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีสุภา, 2530.
- จันทิกา ลิ้มปีเจริญ. กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน. ภูเก็ต : ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนว วิทยาลัยครูภูเก็ต, 2522.

- จริยา วิไลวรรณ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จารุลักษณ์ พินพรหมราช. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประทุมคงคา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
อัดสำเนา.
- จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่น ๆ. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- จำเนียร ช่างโชติ และนวลศิริ เปาโรหิตย์. เทคนิคการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2516.
- ชัยยงค์ ขามรัตน์. เจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการเรียนวิชาเอกสุขศึกษา.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523. อัดสำเนา.
- ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529.
- ชุดิมา วงศ์วิวัฒน์. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
เป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชากิจกรรมและแนวของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสภาราชนี จังหวัดตรัง. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ชูชัย สมितिไกร. สรุปคำบรรยายการฝึกงานด้านการให้คำปรึกษา. เชียงใหม่ :
ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- _____. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

- เดโช สนวนานท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2512.
- ทองเรียน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. พิษณุโลก : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520.
- ทศนา แจมมณี และคนอื่น ๆ. กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- นภาพร พุ่มพุกษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ลพบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์, 2533.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ประมวลพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช 2528. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2528.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์, 2529.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2525.
- พนม ลิมอารีย์. กลุ่มสัมพันธ์. กอฬสินธุ์ : จินตทัศน์การพิมพ์, 2522.
- พรณพิศ วาณิชยการ. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ ครูสภา, 2528.
- พลศึกษา, กรม. "ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมลูกเสือ," บันทึกการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ. 9 - 11 สิงหาคม 2537 โรงแรมวุฒแลนดรีส์สอร์ท เมืองพัทยาชลบุรี, 2537.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530.
- พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533. อัดสำเนา.
- พเยาว์ พูลเจริญ. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับแบบรายบุคคลที่มีต่อ
การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลรามาชิดิ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- มัทนา อังตระกูล. การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนานิภาพแห่งตนของนักเรียนชั้น ม.ศ.4
โรงเรียนหนองเรือวิทยา จังหวัดขอนแก่น. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- มาลี วงษ์แก้ว. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
อัดสำเนา.
- เมตตา จินดารักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2525. อัดสำเนา.
- ยุวดี ดวงจินดา. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและการเข้าร่วม
กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุในศูนย์บริการ
สาธารณสุขที่ 24 กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- เยาวภา เดชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์, 2524.

_____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด, 2531.

วรารักษ์ ลีมสุวัฒน์. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการปรับตัวด้านสังคมของกลุ่มนักเรียนที่ถูกเพื่อนชิงชัง ซึ่งได้รับการฝึกการรับรู้ความรู้สึกก่อนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

วัชร ทรัพย์มี. การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

_____. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

_____. ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพการพิมพ์, 2533.

วัลลภ ปิยะมโนธรรม. เทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตัวเอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เยียร์บุ๊คพับลิชเชอร์, 2531.

วิญญู พูลศรี. ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.

วินิจ เกตุชา และคำเพชร จิตรศุภกุล. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.

ศิริรัตน์ ภูัสกุลเจริญศักดิ์. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ส ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์. ปรินิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (ลูกเสือสามัญฐานใหม่). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.
- ส.วาสนา ประवालพฤษย์. "ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา," วัดผลการศึกษา. 2(2) : 1 - 6 ; กันยายน - ธันวาคม 2524.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. "การสุบหูรและโรคมะเร็ง โปรแกรมการศึกษาและปัญหาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม," สุขศึกษา. 2(7) : 10 ; กรกฎาคม - กันยายน 2524.
- สมบุรณ์ ชิตพงศ์. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- สมหมาย พึ่งทองหล่อ. การศึกษาค้นคว้าการบริหารหลักสูตรวิชาลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529. อัดสำเนา.
- สรศักดิ์ โสขุ. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสนใจในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2530. อัดสำเนา.
- สามัญศึกษา, กรมหน่วยศึกษานิเทศก์. คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสุวรรณ, 2533.
- สาระ สุขวราห์. ผลของการเปรียบเทียบเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. หลักการศึกษาจิตวิทยาหลักการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิตยา, 2518.
- _____. จิตวิทยาในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2521.
- สุณีย์ ชีรดากร. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2525.

สุดฤทัย มุขยวงศา. ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโดยแนวความคิดแบบพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

สุทิพร ปกเกิด. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการลดอารมณ์เศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สุปรียา อิศรางกูร ณ อยุธยา. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มในเรื่องความเข้าใจตนเองระหว่างแบบที่ผู้นำกลุ่มกำหนดแนวทางกับแนวที่สมาชิก

ในกลุ่มกำหนดแนวทาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

สุรีย จันทรโมลี. "การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักสูบบุหรี่," สุขศึกษา. 6(8) :

34 - 37 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2526.

สุวรรณ ทองบัวงาม. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ส เพื่อลดความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

หะซันน่า พงษ์ยี่หล้า. การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

อวยชัย วยสุวรรณ. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนอกเหนือ

ความสามารถทางสติปัญญา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป. อัดสำเนา.

อาพันธ์ ทนสม. ผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล อารมณ์ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองสรวงวิทยา

จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

- Allport, Gordon W. Attitude Theory and Measurement. New York : John Wiley and Son, 1967.
- . "The Handbook of Social Psychology," in The Nature of Attitudes and Attitude Change. Massachusetts : Welsley Publishing Co., 1978.
- Bennett, Margaret E. Guidance and Counseling in Groups. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1963.
- Bledsoe, Joseph. "Factors Related to Pupil Observation Report of Teachers and Attitude Toward Their Teacher," The Journal of Educational Research. 65 : 121 - 122 ; November, 1971.
- Birkhauser, John Charles. "The Effects of Group Dynamics on Self Concept in the Elementary School Classroom," Dissertation Abstracts International. 46(1) : 103-A ; 1985.
- Caufield, Thomas James. "The Effect of Using Video Taped Social Models in Elementary School Group Counseling with Low Sociometric Status Students," Journal of Counseling Psychology. 30(5) : 1813 - 1814 ; November, 1970.
- Cogan, Morris L. and Levin Hary. "Studies of Teacher Behavior," The Journal of Experimental Education. 26 : 135 - 139 ; January, 1957.
- Cohen, Louis and Michael Holliday. Statistics for Social Scientists. London : Harper and Row Publishers, 1982.
- Davis, Robert Gene. "A Study on the Effects of Students Use of Selected Group Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Solving Unit," Dissertation Abstracts International. 49(11) : 2263-A ; 1988.
- Deighton, Lee C. "Small Group Instruction," in The Encyclopedia of Education. New York : The Macmillan Company and Free Press, 1971.
- Durschmidt, Barbara J. "Self - Actualization and the Human Potential Group Process in a Community College," Dissertation Abstracts International. 38(3) : 3953-A ; January, 1977.
- Edward, Allen Louis. Techniques of attitude Scale Construction. New Youk : Appleton - Century - Crogis, 1957.
- Gazda, G.M., J.A. Duncan and M.E. Medsows. "Group Counseling and Group Procedures - Reported of a Survey," Counselor Education and Supervision. 6 : 305 - 310 ; 1967.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1957.

- Gulley, Halbert E. Discussion, Conference, and Group Process. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1960.
- Hansen, James C., Richard W. Warner and Elsie M. Smith. Group Counseling : Theory and Process. Chicago : Rand McNally Publishing Company, 1976.
- Headquist, Francis J. and Barry K. Weinhold. "Behavior Group Counseling with Socially Anxious and Unassertive College Student," Journal of Counseling Psychology. 17 : 237-242 ; May, 1970.
- Herrold, Kenneth F. "Evaluation and Research in Group Dynamics," in Educational and Psychological Measurement. p.492 - 504. Englewood Cliffs, New Jersey : Prectice Hall, 1952.
- Insko, Chester A. Theories of Attitude Change. New York : Appleton - Century - Crofts, 1967.
- Kelman, H.C. "The role of the Group in the Induction of Therapeutics Change," International Journal of Group Psychotherapy. 13 : 399-432 ; 1963.
- Lex, Jame Joseph. "Attitude Change to Seminary Students Associated with a Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International. 33(12) : 6093-A ; May, 1973.
- Likert, Renie. A Technique for the Measurement of Attitude. Chicago : Rand Mc Nally Company, 1970.
- Mahler, Charence A. Group Counseling in School. Boston, Houghton Mifflin Company, 1969.
- Ohlsen, Merle M. Group Counseling. New York : Holt Rinchart and Winston, Inc., 1970.
- _____. Group Counseling. 2nd ed. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc., 1977.
- Osgood, Charles E., George I. Suci and Percy H. Tannenbaum. The Measurement of Meaning. Urbana : University of Illinois Press, 1957.
- Ottaway, A.K.C. Learning through Group Experiences. London : Routhledge and Kegan Paul, 1966.
- Patterson, C.H. Counseling the Emotionally Disturbed. New York : Haper and Row Publishers, 1966.
- Patterson, C.H. Humanistic Education. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1973.

- Rogers, Carl R. Counseling and Psychotherapy. Massachusette : the Riberside Press, 1942.
- Rogers, Carl R. and John L. Wallen. Counseling with Returned Service Man. New York : McGraw-Hill Book Company, 1946.
- Shaver, Kelly G. Principles of Social Psychology. Cambridgre : Winthrop Publishers, 1977.
- Shertzer, Bruce and Shelley C. Stone. Fundamentals of Guidance. 2nd ed. Boston, Houghton Mifflin Company, 1971.
- Thurstone, L.L. Attitude Measurement. Chicago : Rand Mc Nally and Company, 1970.
- Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York : John Wiley and Sons, 1971.

ภาคผนวก

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1.	ปฐมนิเทศและ สร้างความ สัมพันธ์	เกม "ตามหาคู่"	1. เพื่อสร้างความ คุ้นเคยเป็นกันเอง และสร้างบรรยากาศ ที่ดีภายในกลุ่มให้กับ นักเรียนที่เข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียน ได้เข้าใจจุดมุ่งหมาย วิธีการและกฎ ระเบียบในการเข้า ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้แต่ละคน แนะนำซึ่งกันและกัน โดยใช้กิจกรรม "ตามหาคู่" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนนั่งเก้าอี้เป็น วงกลม 1.2 ผู้วิจัยแจกฉลากให้นักเรียน แต่ละคน 1.3 เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่มให้ นักเรียนทุกคนเปิดฉลากของ ตนเองแล้วรีบไปหาคู่ของตน เช่น ทะหลิวคู่กับกะทะ เป็นต้น 1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของ ตนแล้ว ให้แต่ละคู่ซักถามกัน ในหัวข้อต่อไปนี้ - ชื่อ - นามสกุล ชื่อเล่น - วิชาที่ชอบเรียนและไม่ชอบ เรียน - มีความสามารถพิเศษอะไร - ชอบทำอะไรในเวลาว่าง - อนาคตอยากเป็นอะไร

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				1.5 ให้นักเรียนแต่ละคู่ออกมา แนะนำซึ่งกันและกัน 1.6 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ว่าได้เรียนรู้อะไรจาก กิจกรรมนี้ 2. ผู้วิจัยพิจารณาสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ จากกิจกรรมนี้ว่า นักเรียนได้ทำความ รู้จักและสร้างความคุ้นเคยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ พร้อมทั้งสรุป เพิ่มเติม 3. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย วิธีการ และกฎระเบียบในการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่ม 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามจน เข้าใจ 5. ผู้วิจัยแจกตารางการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียนพร้อมทั้ง นัดหมายครั้งต่อไป
2.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านความ คิดเกี่ยวกับ ความสำคัญ ของกิจกรรม	เกม "คิด อย่างไร"	เพื่อให้ให้นักเรียนได้ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความสำคัญ ของการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	<u>ครั้งที่ 2 - 13</u> ผู้วิจัยดำเนินการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มเป็นขั้นตอนเช่นเดียวกัน ดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
3.	ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีด้านความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาของกิจกรรม	อภิปรายกลุ่มเรื่อง "เนื้อหานั้นสำคัญไฉน"	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	1. ขั้นการมีส่วนร่วม ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำกิจกรรมในฐานะสมาชิกของกลุ่มโดยผู้วิจัยคอยแนะนำและสร้างบรรยากาศ
4.	ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีด้านความคิดเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนกิจกรรม	กรณีตัวอย่างเรื่อง "ลญ. สมัคร"	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	2. ขั้นวิเคราะห์ นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้ นักเรียนได้มีความรู้กว้างขวางขึ้นรวมทั้งเพื่อให้ นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น
5.	ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีด้านความคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนกิจกรรม	อภิปรายกลุ่มเรื่อง "ผลดีผลเสีย"	เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง
				4. ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มโดยการร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะร่วมกันและผู้วิจัยประเมินผล การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยการสังเกตจากความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านความ รู้สึกเกี่ยวกับ ความสำคัญ ของการเรียน กิจกรรม	เกม "สังเกต และจำ"	เพื่อให้ นักเรียนเกิด ความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับ ความสำคัญของการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี	
7.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านความ รู้สึกเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชา ของกิจกรรม	อภิปราย กลุ่มเรื่อง "เนื้อหา วิชาที่ ข้าพเจ้า ชื่นชอบ"	เพื่อให้ นักเรียนเกิด ความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาของ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	
8.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านความ รู้สึกเกี่ยวกับ บรรยากาศ ในการเรียน กิจกรรม	บทบาท สมมติเรื่อง "สมคิดกับ สมควร"	เพื่อให้ นักเรียนเกิด ความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับ บรรยากาศในการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
9.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านความ รู้สึกเกี่ยวกับ ประโยชน์ของ การเรียน กิจกรรม	เกม "คู่กับ ระเบิด"	เพื่อให้นักเรียนเกิด ความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับ ประโยชน์ที่ได้รับ จากการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	
10.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านแนว โน้มของ พฤติกรรมใน การเรียน เกี่ยวกับความ สำคัญของ กิจกรรม	อภิปราย กลุ่มเรื่อง "เชือกช่วย ชีวิต"	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงแนวโน้มของ พฤติกรรมการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับ ความสำคัญของ กิจกรรม	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
11.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านแนว โน้มของ พฤติกรรมใน การเรียน เกี่ยวกับเนื้อ หาของ กิจกรรม	เกม "หาข่าว"	เพื่อให้ นักเรียน เข้า ใจถึงแนวโน้มของ พฤติกรรมในการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา	
12.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ-เนตร นารีด้านแนว โน้มของ พฤติกรรมใน การเรียน เกี่ยวกับบรร ยาภาคในการ เรียนกิจกรรม	อภิปราย กลุ่มเรื่อง "บรรยา ภาคในการ เรียนที่ ข้าพเจ้า ชอบ"	เพื่อให้ นักเรียน เข้า ใจถึงแนวโน้มของ พฤติกรรมในการ เรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยว กับบรรยาภาคใน การเรียน	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
13.	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ- เนตร นารีด้านแนว โน้มของ พฤติกรรมใน การเรียน เกี่ยวกับ ประโยชน์ของ การเรียน กิจกรรม	เกม "ล่าลาย แทง"	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี เกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียน	
14.	ปัจฉิมนิเทศ	การ อภิปราย	1. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี 2. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม 2. ผู้วิจัยและนักเรียนอภิปรายและสรุปร่วมกันถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี 3. ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่มีต่อกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและกล่าวปิดโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

โครงการการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ และสร้างความสัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเองและสร้างบรรยากาศที่ดีภายในกลุ่มให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจจุดมุ่งหมาย วิธีการ และกฎระเบียบในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนําทนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำซึ่งกันและกันโดยใช้กิจกรรม "ตามหาคู่" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนนั่งเก้าอี้เป็นวงกลม
 - 1.2 ผู้วิจัยแจกฉลากให้นักเรียนแต่ละคน
 - 1.3 เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่มให้นักเรียนทุกคนเปิดฉลากของตนเองและรีบไปหาคู่ของตน เช่น ทะหลิวคู่กับกะทะ เป็นต้น
 - 1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของตนแล้ว ให้แต่ละคู่ซักถามกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - ชื่อ - นามสกุล ชื่อเล่น
 - วิชาที่ชอบเรียนและไม่ชอบเรียน
 - มีความสามารถพิเศษอะไร
 - ชอบทำอะไรในเวลาว่าง
 - อนาคตอยากเป็นอะไร
 - 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคู่ออกมาแนะนำซึ่งกันและกัน
 - 1.6 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรมนี้

2. ผู้วิจัยพิจารณาสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากกิจกรรมนี้ว่านักเรียนได้ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ พร้อมทั้งสรุปเพิ่มเติม
3. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย วิธีการ และกฎระเบียบในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจ
5. ผู้วิจัยแจกตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียนพร้อมทั้งนัดหมายครั้ง

ต่อไป

อุปกรณ์

1. ฉลากชื่อสิ่งของที่เป็นคู่กัน
2. นกหวีด
3. ตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

หรือไม่

ครั้งที่ 2

เกม "คิดอย่างไร"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ

- เนตรนารี

เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน และเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
- 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษ ดินสอ และหนังสือพิมพ์กลุ่มละ 2 ฉบับ
- 1.4 ผู้วิจัยแจ้งหัวข้อเรื่อง "ความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี" ให้นักเรียนทราบ
- 1.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดถึงความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ให้มากที่สุดภายในเวลา 10 นาที พร้อมทั้งฉีกคำจากกระดาษหนังสือพิมพ์มาเรียงต่อกันตามหัวข้อที่แต่ละกลุ่มคิดได้โดยใช้กาวติดในกระดาษที่เตรียมไว้

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ว่ามีผลต่อตัวเองและสังคมอย่างไร
- 2.2 ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.3 ผู้วิจัยคอยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. **ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ**
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกิจกรรม และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรม
 - 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของผู้วิจัย
 - 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ
4. **ขั้นประเมินผล**
 - 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม
 - 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. ดินสอ
3. กระดาษหนังสือพิมพ์
4. กาว

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียน

กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ครั้งที่ 3
อภิปรายกลุ่ม เรื่อง "เนื้อหาที่น่าสนใจ"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน และเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
 - 1.2 ผู้วิจัยสรุป "ขอบข่ายเนื้อหาวิชากิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ให้นักเรียนฟัง
 - 1.3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
 - 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 เนื้อหาใดบ้างที่น่าสนใจ เพราะอะไร
 - 2.1.2 เนื้อหาใดบ้างที่ไม่น่าสนใจ เพราะอะไร
 - 2.1.3 เนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีมีความสำคัญอย่างไร
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
 - 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของผู้วิจัย
 - 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

- 4.1 นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนนำเสนอผลการประเมินตนเองและของกลุ่มต่อสมาชิกและร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

อุปกรณ์ –

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการร่วมอภิปรายของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียนเกี่ยวกับข้อสงสัยเนื้อหาวิชากิจกรรม

ลูกเสือ – เนตรนารี

ครั้งที่ 4

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ลญ.สมัคร"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน เริ่มต้นกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
 - 1.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ลญ.สมัคร" เพื่อให้นักเรียนศึกษา และแสดงความคิดเห็น
 - 1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากอ่าน กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ลญ.สมัคร" แล้ว
 - 2.1.2 ในเรื่องดังกล่าวนักเรียนคิดว่าการกระทำของ ลญ.สมัครและ ลูกเสือ - เนตรนารีคนอื่น ๆ มีผลต่อบรรยากาศในการเรียนอย่างไร
 - 2.1.3 อะไรบ้างที่มีผลต่อบรรยากาศในการเรียนการสอนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี
 - 2.2 ตัวแทนออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ร่วมกันอภิปราย
 - 2.3 ผู้วิจัยสรุป ซักถาม และเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
 - 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของผู้วิจัย
 - 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ
4. ขั้นประเมินผล
 - 4.1 นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการศึกษากรณีตัวอย่างและการอภิปราย
 - 4.2 นักเรียนนำเสนอผลการประเมินตนเองและของกลุ่มต่อสมาชิกร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

อุปกรณ์ เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ลพ.สมัคร"

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการศึกษากรณีตัวอย่างของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ลพ. สมัคร"

วันหนึ่งขณะเรียนในคาบกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ผู้กำกับได้พาลูกเสือและเนตรนารีลงมาเรียนที่สนามของโรงเรียน ในขณะที่ผู้กำกับกำลังสอนอยู่ ลพ. สมัคร ได้หยิบก้อนหินเล็ก ๆ ปาไปที่ ลพ. สนามที่นั่งอยู่แถวหน้าสุดตอนที่ผู้กำกับมองไปทางด้านอื่นโดยตั้งใจจะเข้าหาเพื่อนเล่น แต่พลาดไปโดนศีรษะ ลพ. สามัคคี เข้าอย่างจัง เขารีบหันกลับมาดูด้านหลังทันทีว่าใครเป็นคนปาด้วยอารมณ์ที่ขุ่นมัวแต่ก็ไม่ว่าใครปาเพราะสมัครรีบกับหน้าทำไม่รู้ไม่ชี้หลังจากปาผิดคน ลพ. สามัคคีไม่ยอมเจ็บฟรีได้หยิบก้อนหินเตรียมไว้ในมือพอผู้กำกับปล่อยเขาได้ปาก้อนหินไปด้านหลังทันทีโดยไม่สนใจว่าจะโดนใคร เรื่องเริ่มลุกลามขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อผู้กำกับปล่อยเมื่อไหร่จะต้องมีการขว้างปาก้อนหินทุกครั้งและก้อนเริ่มมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ จนก้อนหินก้อนหนึ่งไปโดนศีรษะของ นน. สมศรี เข้าอย่างจัง เธอร้องโวยอย่างดังพร้อมกับเอามือกุมศีรษะที่บวมบุดและร้องไห้ซึ่งผู้กำกับเห็นเหตุการณ์พอดีจึงได้สอบสวนหาผู้กระทำผิดแต่ก็ไม่มีใครยอมรับผิดต่างก็ชักพอดซึ่งกันและกัน ทั้งหมดจึงถูกลงโทษโดยการวิดพื้นคนละ 20 ครั้ง

ครั้งที่ 5
อภิปรายกลุ่ม เรื่อง "ผลดี ผลเสีย"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
 - 1.2 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "ผลดี ผลเสีย" ให้นักเรียนฟัง
 - 1.3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
 - 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 ลูกเสือสุรศักดิ์ เป็นคนอย่างไร
 - 2.1.2 ลูกเสือสุรสีห์ เป็นคนอย่างไร
 - 2.1.3 นักเรียนคิดว่าควรเอาอย่างไรในเรื่องนี้ เพราะเหตุใด
 - 2.1.4 จงบอกประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
 - 2.2 ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
 - 2.3 ผู้วิจัยสรุป ซักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
 - 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของผู้วิจัย
 - 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

- 4.1 นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการอภิปรายกลุ่ม
- 4.2 นักเรียนนำเสนอผลการประเมินตนเองและของกลุ่มต่อสมาชิกร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

อุปกรณ์ -

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการร่วมกันอภิปรายของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียน

กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

เรื่อง "ผลดี ผลเสีย"

ลูกเสือสุรศักดิ์กับลูกเสือสุรสีห์เป็นเพื่อนรักกันทั้งคู่มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ เกรดเฉลี่ยไม่ถึง 2.00 ลูกเสือสุรศักดิ์สนใจกิจกรรมลูกเสือมากสามารถสอบผ่านวิชาพิเศษของลูกเสือได้ครบทั้ง 8 วิชา ส่วนลูกเสือสุรสีห์นั้นไม่ค่อยสนใจ จึงสอบผ่านไม่ถึง 8 วิชา ทั้งคู่ไปเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายที่เดียวกันและต้องการเรียนนักศึกษาวิชาทหารจึงได้ไปสมัครเรียน แต่เงื่อนไขการรับสมัครจะต้องมีเกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาตอนต้น 2.00 ขึ้นไป หรือสอบผ่านวิชาพิเศษของลูกเสืออย่างน้อย 8 วิชา ลูกเสือสุรศักดิ์จึงมาขอใบรับรองการสอบผ่านวิชาพิเศษ 8 วิชา จากโรงเรียนเดิม ไปสมัครและได้เป็นนักศึกษาวิชาทหารสมความตั้งใจ ส่วนลูกเสือสุรสีห์ต้องพบกับความผิดหวัง

ครั้งที่ 6

เกม "สังเกต และจำ"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับถึงความสำคัญของการเรียนกิจกรรม

ลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
- 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม สังเกตสิ่งของที่จัดเตรียมไว้ โดยกลุ่มที่ 1
ขณะสังเกตสามารถปรึกษากันได้ส่วนอีกกลุ่มให้ต่างคนต่างดูโดยไม่ให้
พูดคุยปรึกษากันหรือ ใช้เวลา 1 นาที
- 1.4 ผู้วิจัยแจกกระดาษตารางหมายเลขให้แต่ละกลุ่มพร้อมดินสอให้แต่ละกลุ่ม
ปรึกษากันและเขียนชื่อสิ่งของลงบนตารางให้ตรงกับที่สังเกตได้
เวลา 3 นาที แล้วส่งผลงาน
- 1.5 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ดังนี้
 - 1.5.1 เขียนชื่อสิ่งของถูกและวางตรงหมายเลขได้ 10 คะแนน
 - 1.5.2 เขียนชื่อสิ่งของถูกแต่วางไม่ตรงหมายเลขได้ 5 คะแนน
- 1.6 ผู้วิจัยสรุปคะแนนให้นักเรียนฟัง

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 เพราะอะไรแต่ละกลุ่มจึงมีผลงานแตกต่างกัน
 - 2.2.2 กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีมีความสำคัญอย่างไรต่อกิจกรรมนี้
- 2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.3 ผู้วิจัยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. **ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ**
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
 - 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของผู้วิจัย
 - 3.3 นักเรียนแสดงความรู้สึถึงถึงความสำคัญของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ
4. **ขั้นประเมินผล**
 - 4.1 นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการร่วมกิจกรรม
 - 4.2 นักเรียนนำเสนอผลการประเมินตนเองและของกลุ่มต่อเพื่อนสมาชิกร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

อุปกรณ์

1. สิ่งของเครื่องใช้จำนวน 20 ชิ้น พร้อมกระดาดารางแผ่นใหญ่
2. กระดาดารางสำหรับสมาชิกทุกคนและของกลุ่ม ดินสอ

การประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนด้านความรู้สึเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ครั้งที่ 7

อภิปรายกลุ่ม เรื่อง "เนื้อหาวิชาที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
 - 1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 นักเรียนทุกคนในกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 เนื้อหาเรื่องใดที่นักเรียนชื่นชอบ เพราะอะไร
 - 2.1.2 เนื้อหาเรื่องใดที่ไม่ชอบ เพราะอะไร
 - 2.1.3 เนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร
 - 2.2 ตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย
 - 2.3 ผู้วิจัยสรุป ซักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
 - 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย
 - 3.3 นักเรียนแสดงความรู้สึกถึงทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ^๕ขั้นประ เมินผล

- 4.1 นักเรียนประ เมินผลการเรี ยนรู้ของตนเอง และของกลุ่มจากการร่วมกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนนำเสนอผลการประ เมินตนเองและของกลุ่มต่อเพื่อนสมาชิก ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ข้อ เสนอแนะซึ่งกันและกัน

อุปกรณ์

เนื้อหาหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ^๖ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การประ เมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการร่วมอภิปรายของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนถึงความรู้สึ กเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

ของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ครั้งที่ 8

บทบาทสมมติ เรื่อง "สมคิดกับสมควร"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินการกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
- 1.2 ผู้วิจัยเลือกผู้แสดงโดยขออาสาสมัคร
- 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมตัวแสดง
- 1.4 จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- 1.5 ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยสังเกตและวิเคราะห์

เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง

- 1.6 เมื่อผู้แสดงพร้อม จึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติ ตามบทบาทของแต่ละคน

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 นักเรียนทุกคนในกลุ่ม อภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1.1 หลังจากแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "สมคิดกับสมควร" แล้ว

นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- 2.1.2 การกระทำของสมคิดมีผลต่อบรรยากาศในการเรียนอย่างไร

- 2.1.3 การกระทำของสมควรมีผลต่อบรรยากาศในการเรียนอย่างไร

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมจากบทบาทสมมติ

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ
วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความรู้สึกลึกถึงทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ -
เนตรนารีเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนและสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการร่วม
กิจกรรม

4.2 นักเรียนนำเสนอผลการประเมินผลตนเองและกลุ่มต่อเพื่อนสมาชิกร่วมกัน
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง "สมคิดและสมควร"

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศ
ในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

บทบาทสมมติ เรื่อง "สมคิดกับสมควร"

ขณะเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ถึงเรื่องการแสดงออกทางศิลปะหลังจากสอนเสร็จผู้กำกับก็ส่งงานให้ลูกเสือ - เนตรนารี แยกย้ายไปทำงานศิลปะของตนให้เสร็จและกลับมาส่งท้ายชั่วโมง ลูกเสือสมคิดก็รีบไปทำงานตามที่ผู้กำกับสั่งทันที เพราะตนเองสนใจและตั้งใจฟังอยู่ตลอด ส่วนลูกเสือสมควรหลังจากแยกย้ายแล้วยังยืนเก้เก๋กึ่งกึ่งท่าทางงุนงง ท้ออะไรไม่ถูก เพราะขณะที่ผู้กำกับส่งงานกำลังคุยเล่นอยู่กับเพื่อนพอดีไม่ได้สนใจจึงไม่รู้ว่าสั่งให้ทำอะไร เห็นสมคิด กำลังทำงานอยู่จึงเดินเข้าไปหา

"สมคิด... คุณกำลังทำอะไรนะ..." สมควรถาม

"อ้อ... ก็ทำงานศิลปะที่ผู้กำกับสั่งเมื่อสักครู่นี้ไง แล้วคุณไม่ทำส่งเหรอ..."

สมคิดตอบพร้อมทั้งก้มหน้าทำงานของตนต่อไป "ท้อ.. แต่ไม่รู้ว่าผู้กำกับสั่งว่าอย่างไร คุณช่วยผมทำหน่อยนะ..." สมควรร้องขอความช่วยเหลือ สมคิดเงยหน้าขึ้นมามองสมควร พร้อมกับพูดว่า "ผมก็อยากจะช่วยคุณอยู่หรอกแต่งานของผมยังไม่เสร็จเลย เวลาใกล้จะหมดแล้วด้วย คุณคงต้องช่วยเหลือตัวเองแล้วละ ผมคงช่วยคุณไม่ได้หรอก เดี่ยวผมทำส่งไม่ทัน"

ขณะที่ทั้งสองคนกำลังคุยกันอยู่นั้น ผู้กำกับเดินมาตรวจผลการทำงานพอดี พร้อมทั้งมองไปที่ผลงานของสมคิดและพูดขึ้นว่า "งานศิลปะของเธอทำได้เรียบร้อยสวยงามดีจริง ๆ เลยนะ...สมคิด" พร้อมทั้งตบไหล่สมคิดเบา ๆ และหันมาถามสมควร ซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ "ผลงานของเธอล่ะสมควรอยู่ไหนขอดูหน่อยซิ" สมควรก้มหน้าตอบตะกุกตะกัก "ผม... ผม... ผมยังไม่ได้... ทำ... ครับ..."

และเย็นวันนั้นสมควรถูกผู้กำกับอบรมสั่งสอน และต้องกลับบ้านช้ากว่าเพื่อน ๆ เพราะต้องทำงานให้เสร็จ

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของสมคิด

เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสนใจและตั้งใจเรียน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อผู้กำกับมอบหมายงานจะทำงานอย่างตั้งใจเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงามเสร็จตามเวลาที่กำหนด

บทบาทของสมควร

เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ชอบเล่นและคุยขณะที่อยู่กับเพื่อน
ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน และขาดความรับผิดชอบ ทำงานไม่เสร็จตามเวลาบางครั้งไม่ทำ
ชอบพึ่งพาผู้อื่น

บทบาทของผู้กำกับ

รับผิดชอบงานสอนเป็นอย่างดี เมื่อมอบหมายสั่งงานแล้วจะติดตามกวดขันดูแลเอาใจใส่
เป็นอย่างดี

ครั้งที่ 9
เกม "ก๊ากับระเบิด"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนกิจกรรม

ลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
- 1.2 ผู้วิจัยหาอาสาสมัคร 8 คน สำหรับก๊ากับระเบิด 1 คน
เป็นผู้สั่งการและอีก 1 คน เป็นผู้สังเกตการณ์
- 1.3 ให้นักเรียนก๊ากับระเบิด โดยใช้อุปกรณ์ที่เตรียมไว้ภายใน 10 นาที

ให้ได้มากที่สุด

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 ผลการปฏิบัติงานของกลุ่มเป็นอย่างไร

2.1.2 อะไรบ้างที่ได้รับจากการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

และเป็นประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมนี้

2.1.3 เราสามารถนำประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนกิจกรรมลูกเสือ -

เนตรนารีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

2.2 ให้ตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ผู้วิจัยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ

วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความรู้สึกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนกิจกรรม

ลูกเสือ - เนตรนารี และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันประเมินผลในการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจาก

การทำกิจกรรม

อุปกรณ์

1. เครื่องมืออยู่กับระเบิด
2. ขวดน้ำพลาสติกใช้แทนกับระเบิด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน

กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ครั้งที่ 10

อภิปรายกลุ่ม เรื่อง "เชือกช่วยชีวิต"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเกี่ยวกับความสำคัญของกิจกรรม

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
 - 1.2 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "เชือกช่วยชีวิต" ให้นักเรียนฟัง
 - 1.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 ถ้าคนที่ตกน้ำได้เรียนลูกเสือ เหตุการณ์อาจเป็นเช่นไร
 - 2.1.2 ถ้าคนที่โยนเชือกไปช่วยชีวิตได้เรียนลูกเสือ เหตุการณ์อาจเป็นเช่นไร
 - 2.1.3 จากเหตุการณ์ครั้งนี้ นักเรียนคิดว่ากิจกรรมลูกเสือมีความสำคัญอย่างไร
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
 - 3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
 - 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ

วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุป
ของผู้วิจัย

4. ขั้นประ เมินผล

4.1 นักเรียนประ เมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่มจากการร่วม
กิจกรรม

4.2 นักเรียนนำเสนอผลการประ เมินต่อเพื่อนสมาชิกร่วมกันแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

อุปกรณ์

-

การประ เมินผล

1. สั้งเกตจากความสนใจในการร่วมอภิปรายของนักเรียน
2. สั้งเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนถึงแนวโน้มของพฤติกรรมใน
การเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับความสำคัญของกิจกรรม

"เชือกช่วยชีวิต"

มีสามีและภรรยาคนหนึ่งได้เดินทางท่องเที่ยวยังน้ำตกอันสูงชันและสวยงาม ลานธารน้ำตกเบื้องล่างมีกระแสน้ำไหลเชี่ยวกรากเพราะเป็นฤดูฝน ขณะที่ทั้งคู่กำลังปีนป่ายอยู่นั้นภรรยาของเขาเกิดเหยียบพลาดลื่นไถลเสียหลักจึงคว้าแขนสามีไว้เป็นจังหวะที่สามีไม่ได้ระวังตัวทั้งคู่จึงตกลงไปในสายธารอันเชี่ยวกรากเบื้องล่างแต่โชคยังดีที่ยังสามารถเกาะกิ่งไม้ในลำธารได้ ผู้ที่มาเที่ยวคนอื่น ๆ เห็นเหตุการณ์ได้รับหาทางช่วยเหลือเพื่อผู้มีเชือกอยู่บริเวณนั้นพอดี จึงได้โยนปลายเชือกไปช่วยคนทั้งสอง

เมื่อสามีคว้าปลายเชือกได้จึงได้ใช้เชือกผูกตัวภรรยาของเขา ก่อนเพราะหล่อนหมดสติ เมื่อผูกเสร็จได้ร้องตะโกนให้คนข้างบนช่วยกันสาวเชือกนำตัวภรรยาเขาขึ้นมาก่อนขณะที่กำลังสาวเชือกอยู่นั้นเหตุการณ์ที่ทุกคนไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นบมของเชือกที่ผูกไว้นั้นเกิดคลายตัวและหลุดออกจากกันทำให้ภรรยาของเขาตกลงไปในน้ำจมดิ่งหายไปต่อหน้าต่อตา ทุกคนเศร้าโศกเสียใจมาก สามีนั้นร้องไห้ไม่ว่าจะขาดใจ ผู้ที่ช่วยเหลือได้โยนปลายเชือกไปช่วยสามีใหม่ เขาใช้มือจับโยนปลายเชือกอย่างมั่น คงพร้อมทั้งร้องสั่งให้คนข้างบนสาวเชือกขึ้นไปได้ ด้วยเป็นน้ำตกที่สูงชันมือของเขาเริ่มอ่อนล้าไม่สามารถที่จะโหนตัวอยู่ได้ ตัวของเขาได้ตกลงไปในน้ำจมหายตามภรรยาของเขาไปต่อหน้าต่อตาผู้ที่ช่วยเหลือและเห็นเหตุการณ์ ข้างเป็นภาพที่น่าเศร้าสลดใจอะไรเช่นนั้น

ครั้งที่ 11
เกม "หาข่าว"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
 - 1.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน และ ให้แต่ละกลุ่ม
แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม
 - 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษและดินสอให้แต่ละกลุ่ม
 - 1.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแยกย้ายช่วยกันหาข่าวที่เตรียมไว้ภายใน 5 นาที
 - 1.5 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาสรุปข่าวที่หามาได้ให้เพื่อนฟัง
2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 เป็นข่าวเกี่ยวกับอะไร
 - 2.1.2 ข่าวแต่ละเรื่องมีความหมายอย่างไร พร้อมยกตัวอย่าง
 - 2.1.3 ข่าวมีความสัมพันธ์กับการเรียนเนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ -
เนตรนารีอย่างไร
 - 2.2 ตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย
 - 2.3 ผู้วิจัยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกิจกรรม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ

วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงแนวโน้มในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ -

เนตรนารีเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา และสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

อุปกรณ์

1. กระดาษและดินสอ
2. ข่าวที่ใช้ในการทำกิจกรรม
3. นกหวีด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนถึงแนวโน้มของพฤติกรรมใน

การเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ข่าวที่ใช้ในกิจกรรม

หลัก 4 ประการ ของขบวนการลูกเสือ

1. การอบรมฝึกฝนทางจิตใจ
2. การฝึกฝนทางร่างกายให้แข็งแรงมีพลานามัยสมบูรณ์
3. อบรมฝึกใช้มือทำงานให้เป็นประโยชน์
4. การอบรมฝึกฝนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

ครั้งที่ 12

อภิปรายกลุ่ม เรื่อง "บรรยากาศในการเรียนที่ข้าพเจ้าชอบ"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียน

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและอธิบายถึงกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้
- 1.2 ผู้วิจัยสรุป "บรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี"

ให้นักเรียนฟัง

- 1.3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม อภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 บรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีแบบใดที่

ชื่นชอบ เพราะเหตุใด

2.1.2 บรรยากาศในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีแบบใดที่

ไม่ชอบ เพราะเหตุใด

2.1.3 นักเรียนสามารถช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนได้อย่างไร

2.2 ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ผู้วิจัยสรุป ซักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ
วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงแนวโน้มในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ -
เนตรนารีเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียน

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทํากิจกรรม

4.2 นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการทํากิจกรรม

อุปกรณ์

-

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการร่วมอภิปรายของนักเรียน

2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนถึงแนวโน้มของพฤติกรรมใน
การเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียน

ครั้งที่ 13

เกม "ล่าลายแทง"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียน

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเริ่มดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้
- 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม
- 1.3 ผู้วิจัยแจกลายแทง เข็มทิศ ไม้จิ้มฟันและเชือกให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
- 1.4 ให้นักเรียนค้นหาสมบัติโดยใช้เฉพาะอุปกรณ์ที่จัดเตรียมให้เท่านั้นภายใน

เวลา 20 นาที

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 ผลงานของกลุ่มสำเร็จได้หรือไม่ได้ เพราะเหตุใด
 - 2.1.2 อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ผลงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
 - 2.1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ช่วยอะไรได้บ้างในการปฏิบัติกิจกรรมครั้งนี้

- 2.2 ตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.3 ผู้วิจัยสรุป ชักถาม และเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกิจกรรม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน และจากการสรุปของ

วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงแนวโน้มในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ -

เนตรนารีเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียน

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

อุปกรณ์

1. แผนที่ลายแทง
2. เข็มทิศ
3. ไม้จิ้ม
4. เชือก
5. นกหวีด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนถึงแนวโน้มของพฤติกรรมใน

การเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียน

ครั้งที่ 14

ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
2. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม
2. ผู้วิจัยและนักเรียนอภิปรายและสรุปร่วมกันถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาทัศนคติการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
3. ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่มีต่อกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนหลังได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและกล่าวปิดโปรแกรมเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

อุปกรณ์

การประเมินผล

สังเกตการร่วมอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี
สำหรับกลุ่มทดลอง 2

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเกิดความอบอุ่นคุ้นเคย ปลอดภัยไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษาและพร้อมที่จะเปิดเผยตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนทุกคนทราบจุดมุ่งหมาย กฎระเบียบ ข้อผูกพัน บทบาทหน้าที่ของนักเรียนและผู้ให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำซึ่งกันและกัน โดยใช้กิจกรรม "ใจประสานใจ" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนนั่งเก้าอี้ล้อมเป็นวงกลม 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษชิ้นส่วนหัวใจให้นักเรียนแต่ละคน 1.3 เมื่อผู้ให้คำปรึกษาให้สัญญาณเริ่มให้นักเรียนทุกคนหาคู่ของตนโดยใช้กระดาษชิ้นส่วนของหัวใจมาต่อกันให้สมบูรณ์และสีเดียวกัน 1.4 เมื่อนักเรียนตามกันในหัวข้อต่อไปนี้ - ชื่อ - นามสกุล ชื่อเล่น - วิชาที่ชอบเรียนและไม่ชอบเรียน - ความสามารถพิเศษ - ชอบทำอะไรในเวลาว่าง - อนาคตอยากเป็นอะไร

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			1.5 ให้แต่ละคู่แนะนำซึ่งกันและกัน 2. ให้นักเรียนสรุปว่าได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างจากกิจกรรมผู้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ พร้อมทั้งสรุปเพิ่มเติม 3. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงจุดมุ่งหมาย กฎ ระเบียบ ข้อผูกพัน บทบาทหน้าที่และการเก็บรักษาความลับของนักเรียนและผู้ให้คำปรึกษาในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 4. ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกันสรุปวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและความร่วมมือของทุกคน 5. ผู้ให้คำปรึกษาแจกตารางการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มให้กับนักเรียน พร้อมทั้งนัดหมายครั้งต่อไป
2 - 5	ทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีด้าน	1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเกี่ยวกับความ	ครั้งที่ 2 - 13 ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นขั้นตอนเช่นเดียวกันดังนี้

ครั้งที่

วิธีดำเนินการ

ความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยากาศใน การเรียนและ ประโยชน์ของ การเรียน	สำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยากาศในการเรียน และประโยชน์ของการ เรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจ ปัญหาในการเรียนและ ได้ตรวจสอบความคิด ของตนเองที่มีต่อการ เรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีในด้านต่าง ๆ	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิก ภายในกลุ่ม เกิดความรู้สึก ไว้วางใจ มั่นใจ ได้รับการยอมรับ และสามารถแสดงความรู้สึกออกมา อย่างเสรีปราศจากต้องมีความ จริงใจยอมรับผู้รับคำปรึกษาโดย ปราศจากเงื่อนไขและมีความ เข้าใจสมาชิกในกลุ่ม
6 - 9 ทศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารีด้าน ความรู้สึกเกี่ยว กับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยากาศใน การเรียนและ ประโยชน์ของ การเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนได้ระบาย ความรู้สึกที่มีต่อการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเกี่ยวกับความ สำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยากาศในการเรียน ประโยชน์ของการ เรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจ ความรู้สึกของตนเองที่มี ต่อการเรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี - เนตรนารีในด้าน ต่าง ๆ	2. ขั้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละ คนสำรวจตนเองอย่างเปิดเผย เกี่ยวกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี นักเรียนคนอื่น ๆ จะรับฟังและร่วมมือกันเสนอแนะ แนวทางเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง โดยผู้ให้ คำปรึกษานำเทคนิคการให้คำ ปรึกษามาใช้ เพื่อให้ดำเนินไปสู่ จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา แบบกลุ่มได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การถามคำถามปลายเปิดและปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10 - 13	ทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารีด้าน แนวโน้มนำของ พฤติกรรมใน การเรียนเกี่ยว กับความสำเร็จ เนื้อหาวิชา บรรยากาศใน การเรียนและ ประโยชน์ของ การเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนได้ เข้าใจถึงแนวโน้มนำของ พฤติกรรมในการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียน อันเป็นผลมาจากความ คิดและความรู้สึกเกี่ยว กับความสำเร็จ เนื้อหา วิชา บรรยากาศใน การเรียนและประโยชน์ ของการเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ วิเคราะห์ค้นหาสาเหตุ ของปัญหาและแนวทาง แก้ไขปัญหานั้นเกิดมาจาก การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการ เรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	กำลังใจ การให้ความกระจ่าง การทวนซ้ำและการสรุป 3. ขันยุดติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละ คนในกลุ่มเรียนรู้แนวทางในการ แก้ปัญหาโดยสามารถสรุปประเด็น สำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อไปใช้ ในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีโดย ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้คอยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายในการให้คำปรึกษา ครั้งต่อไป
14	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนสรุปผล การเรียนรู้จากการเข้า ร่วมโปรแกรมการให้ คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อ พัฒนาทัศนคติต่อการเรียน	1. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทบทวน และสรุปเกี่ยวกับทัศนคติต่อการ เรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทั้งด้านความคิดความ รู้สึก และแนวโน้มนำของพฤติกรรม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี 2. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี และสรุปแนวทางการพัฒนาทัศนคติจากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้	ในการเรียนแล้วผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม 2. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินตนเองถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตลอดจนแนวทางที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ได้อย่างเหมาะสมต่อไป 3. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณและกล่าวปิดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

หมายเหตุ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแต่ละครั้งใช้เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนที่เป็นสมาชิกในกลุ่ม
เกิดความอบอุ่นคุ้นเคย ปลอดภัยไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษาและพร้อมที่จะเปิดเผยตนเอง
2. เพื่อให้ทุกคนทราบจุดมุ่งหมาย กฎ ระเบียบ ข้อผูกพัน บทบาทหน้าที่ของนักเรียน
และผู้ให้คำปรึกษาในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำซึ่งกันและกันโดยใช้
กิจกรรม "ใจประสานใจ" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนนั่งเก้าอี้ล้อมเป็นวงกลม
 - 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษชิ้นส่วนหัวใจให้นักเรียนแต่ละคน
 - 1.3 เมื่อผู้ให้คำปรึกษาให้สัญญาณเริ่มให้นักเรียนทุกคนหาคู่ของตนเองโดยใช้
กระดาษชิ้นส่วนของหัวใจมาต่อกันให้สมบูรณ์และสีเดียวกัน
 - 1.4 เมื่อนักเรียนได้คู่ของตนเองแล้วให้แต่ละคู่ซักถามกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - ชื่อ - นามสกุล ชื่อเล่น
 - วิชาที่ชอบเรียนและไม่ชอบเรียน
 - ความสามารถพิเศษ
 - ชอบทำอะไรในเวลาว่าง
 - อนาคตอยากเป็นอะไร
 - 1.5 ให้แต่ละคู่แนะนำซึ่งกันและกัน

2. ให้นักเรียนสรุปว่าได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างจากกิจกรรม ผู้ให้คำปรึกษาตรวจสอบว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่พร้อมทั้งสรุปเพิ่มเติม
3. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงจุดมุ่งหมาย กฎ ระเบียบ ข้อผูกพัน บทบาท หน้าที่และการเก็บรักษาความลับของนักเรียนและผู้ให้คำปรึกษาในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
4. ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกันสรุปวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและความร่วมมือของทุกคน
5. ผู้ให้คำปรึกษาแจกตารางการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มให้กับนักเรียนพร้อมทั้งนัดหมายครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. กระดาษชิ้นส่วนรูปหัวใจ
2. กระดาษและดินสอ
3. เครื่องบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียง
4. ตารางการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ครั้งที่ 2 - 5

เรื่อง ทักษะคิดต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ด้านความคิดเกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาคในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาคในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจปัญหาในการเรียนและได้ตรวจสอบความคิดของตนเองที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีในด้านต่าง ๆ

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่สนทนาในครั้งที่แล้ว
2. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังนี้
 - 2.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความรู้สึกไว้วางใจ มั่นใจ ได้รับการยอมรับและสามารถแสดงความรู้สึกออกมาอย่างเสรีปราศจากความกดดันใด ๆ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความจริงใจ ยอมรับผู้รับคำปรึกษาโดยปราศจากเงื่อนไข และมีความเข้าใจสมาชิกในกลุ่ม
 - 2.2 ขั้นให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสำรวจตนเองอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี นักเรียนคนอื่น ๆ จะรับฟังและร่วมมือกันเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา โดยผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการให้คำปรึกษามาใช้เพื่อให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การถาม

คำถามปลายเปิดและปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ การให้ความกระจ่าง
การทวนซ้ำและการสรุป

2.3 ขั้นปฏิบัติการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเรียนรู้
แนวทางในการแก้ปัญหาโดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม
กับตนเองเพื่อไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีโดยผู้ให้
คำปรึกษาเป็นผู้คอยสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

อุปกรณ์

เครื่องบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ด้านความคิดเกี่ยวกับความสำคัญ
เนื้อหาวิชา บรรยายภาศในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน

ครั้งที่ 6 - 9

เรื่อง ทักษะคิดต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาศในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ระบายนความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาศในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีในด้านต่าง ๆ

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่สนทนาในครั้งที่แล้ว
2. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังนี้
 - 2.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความรู้สึกไว้วางใจ มั่นใจ ได้รับการยอมรับและสามารถแสดงความรู้สึกออกมาอย่างเสรีปราศจากความกดดันใด ๆ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความจริงใจ ยอมรับผู้รับคำปรึกษาโดยปราศจากเงื่อนไข และมีความเข้าใจสมาชิกในกลุ่ม
 - 2.2 ขั้นให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสำรวจตนเองและพูดถึงความรู้สึกของตนเองอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี นักเรียนคนอื่น ๆ จะรับฟังและร่วมมือกันเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา โดยผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการให้คำปรึกษามาใช้ เพื่อให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้แก่

การฟัง การเงี่ยบ การถาม คำถามปลายเปิดและปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ การให้ความกระจ่าง การทวนซ้ำและการสรุป

2.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเรียนรู้แนวทางในการแก้ปัญหาโดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีโดยให้คำปรึกษาเป็นผู้คอยสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

อุปกรณ์

เครื่องบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ด้านความคิดเกี่ยวกับความสำคัญเนื้อหาวิชา บรรยายภาศในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน

ครั้งที่ 10 - 13

เรื่อง ทักษะต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ด้านแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนเกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาค
ในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจถึงแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนอันเป็นผลมาจากความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาคในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์ค้นหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหานั้นเกิดมาจากการมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่สนทนาในครั้งที่แล้ว
2. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังนี้
 - 2.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความรู้สึกไว้วางใจ มั่นใจ ได้รับการยอมรับและสามารถแสดงความรู้สึกร่วมออกมาอย่างเสรีปราศจากความกดดันใด ๆ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความจริงใจ ยอมรับผู้รับคำปรึกษาโดยปราศจากเงื่อนไข และมีความเข้าใจสมาชิกในกลุ่ม
 - 2.2 ขั้นให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสำรวจตนเองและพูดถึงแนวโน้มของพฤติกรรมของตนเองอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี นักเรียนคนอื่น ๆ จะรับฟังและร่วมมือกันเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา โดยผู้ให้คำปรึกษา

นำเทคนิคการให้คำปรึกษามาใช้ เพื่อให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การถาม คำถามปลายเปิดและปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ การให้ความกระจ่าง การทวนซ้ำและการสรุป

2.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเรียนรู้แนวทางในการแก้ปัญหาโดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีโดยให้คำปรึกษาเป็นผู้คอยสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

อุปกรณ์

เครื่องบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ด้านแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนเกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาศในการเรียนและประโยชน์ของการเรียน

ครั้งที่ 14

ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
2. เพื่อให้นักเรียนได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี และสรุปแนวทางพัฒนาทัศนคติจากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เวลา

1 - 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทบทวนและสรุปเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทั้งด้านความคิดความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนแล้วผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินตนเองถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตลอดจนแนวทางที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ได้อย่างเหมาะสมต่อไป
3. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณและกล่าวปิดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

อุปกรณ์

เครื่องบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....

แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี

คำชี้แจง

ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาให้ตรงกับความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี โดยทำเครื่องหมาย (/) ในช่องหลังข้อความที่กำหนดให้ไว้ โดยแบ่งน้ำหนักไว้ 5 ระดับ ในการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่ทำให้นักเรียนเกิดผลเสียใด ๆ แต่จะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านความคิด

คำอธิบาย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนบ้าง และ ไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนบ้าง ก้ำกึ่งกัน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียน มากที่สุด

แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ด้านความคิด

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีควรมี ระดับผลการเรียน					
2	เนื้อหาวิชาบางเรื่องของกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารียากแก่การ ปฏิบัติ					
3	เนื้อหาวิชาบางเรื่องของกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี ไม่มีความ จำเป็นต้องเรียน					
4	ไม่ควรปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี กลางแจ้ง					
5	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ไม่ช่วยทำให้นักเรียนมีระเบียบ วินัย					
6	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ช่วยพัฒนาความอดทน					
7	จะทำให้การเรียนไม่สนใจ เมื่อต้องเรียนเนื้อหาวิชาของ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีที่ ซ้ำกับวิชาอื่น					
8	ควรยกเลิกกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี จากกิจกรรมบังคับ ...					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
9	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทำให้ ข้าพเจ้าเข้มแข็ง อดทน และมี ความรับผิดชอบ					
10	นักเรียนให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นอย่างดี					
11	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ช่วยพัฒนาความเสียสละ					
12	การเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทำให้เสียเวลาในการ เรียนวิชาการอื่น ๆ ที่สำคัญ					
13	โรงเรียนไม่มีสถานที่ที่เหมาะสม สำหรับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					
14	เนื้อหาวิชาของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินชีวิต					
15	กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ไม่ช่วยพัฒนาการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น					

2. ด้านความรู้สึกคำอธิบาย

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ด้านความรู้สึก

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					
17	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อเมื่อผู้กำกับสอน เนื้อหาวิชากิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ที่เคยเรียนในวิชา อื่น ๆ มาแล้ว					
18	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจเมื่อเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					
19	ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การเรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี คุ่มค่า					
20	ถ้าไม่มีกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่จำเป็น ต้องเรียน					
22	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการ เนื้อหาวิชา กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นเรื่องที่น่าสนใจ					
23	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทำให้ข้าพเจ้าเป็น คนที่มีความอดทน					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อกว่าถ้าจะต้อง เรียนหรือปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี กลางแจ้ง					
25	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการ เนื้อหาวิชาของ กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มีมากเกินไป					
26	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี สามารถพัฒนานักเรียน ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม					
27	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานกับการสอน ของผู้กำกับลูกเสือ - เนตรนารี ...					
28	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานกับการสอน ของผู้กำกับลูกเสือ - เนตรนารี ...					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจถ้าผู้กำกับ เลือกให้แสดงกิจกรรมต่าง ๆ ขณะเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					
30	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้แต่ง เครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารี ...					
31	ข้าพเจ้ารู้สึกว่ากิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี สามารถพัฒนาจิตใจ ให้ดีขึ้นได้					
32	การที่ไม่มีระดับผลการเรียนใน วิชากิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ทำให้มีคุณค่าน้อยกว่า วิชาอื่น ๆ					

3. ด้านแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียน

คำอธิบาย

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำมากที่สุด
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำมาก
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำบ้าง ไม่กระทำบ้าง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะกระทำน้อยครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียนที่นักเรียนตั้งใจที่จะไม่กระทำเลย

แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ด้านแนวโน้มของพฤติกรรมในการเรียน

ข้อที่	น้อยครั้งที่สุด
33 ข้าพเจ้านำสิ่งที่เรียนจากกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี กลับไปฝึกหัดเสมอ	
34 ข้าพเจ้าหาทางหลีกเลี่ยงไม่เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเมื่อรู้สึกเบื่อเนื้อหาวิชา	

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
35	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นใน คาบเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					
36	ข้าพเจ้าทบทวนความรู้ที่ได้รับจาก การเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีเสมอ					
37	ข้าพเจ้าได้นำความรู้จากการเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
38	ข้าพเจ้าพูดคุยกับเพื่อนในขณะ ที่กำลังสอนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี					
39	ข้าพเจ้าได้นำความรู้ที่ได้รับ จากการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ไปพัฒนาตนเอง					
40	ข้าพเจ้าจะเตือนเพื่อน ๆ มิให้หนีวิชาอื่นมาทำขณะเรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					
41	ข้าพเจ้าแต่งเครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารี ถูกต้องตามระเบียบ ว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบ เมื่อถึงวันเรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี					

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
42	ข้าพเจ้าจะไม่สนใจเรียน เมื่อพบว่าเนื้อหาวิชากิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารีที่เรียน นั้นเป็นที่ทราบติดอยู่แล้ว					
43	ข้าพเจ้าจะอาสาเป็นผู้ปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้กำกับ จัดขึ้น					
44	ข้าพเจ้าชอบเป็นผู้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมที่ผู้กำกับ มอบหมายขณะ เรียนกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี					
45	ข้าพเจ้าพยายามหลีกเลี่ยง ไม่ปฏิบัติกิจกรรมขณะ เรียน กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี					

ตัวอย่างบทสนทนาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ครั้งที่ 6

- จุดประสงค์
1. เพื่อให้นักเรียนได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เกี่ยวกับความสำคัญ เนื้อหาวิชา บรรยายภาคในการเรียน และประโยชน์ของการเรียน
 2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีในด้านต่าง ๆ

วิธีดำเนินการ

- ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดีสมาชิกทุกคน พบกันอีกครั้งเป็นครั้งที่ 6 วันนี้เรามาพร้อมหน้าพร้อมตากันทุกคน เมื่อครั้งที่แล้วเราพูดกันถึงความคิดเกี่ยวกับเรื่องการเดินที่ไม่เหมาะสม การสอนกินคาบโฮมรูม ขจรศักดิ์รู้สึกเป็นอย่างไรบ้าง
- ขจรศักดิ์ : ไม่รู้สึกอะไรครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : หมายถึงว่า ความขัดแย้งในใจหายไปหรือไม่ รู้สึกดีขึ้นหรือไม่ ลองเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน่อยซิ
- ขจรศักดิ์ : คือมันเป็นการเข้าใจผิดไม่ตรงกัน ระหว่างนักเรียนกับอาจารย์นะครับ อาจารย์ควรแจ้งให้ทราบก่อนว่า จริง ๆ แล้วคาบโฮมรูมนะ มันก็คือส่วนหนึ่งของวิชาลูกเสือเหมือนกัน ก็เลยทำให้พวกนักเรียนเข้าใจผิดคิดว่าคาบลูกเสือเนี่ยไปกินคาบโฮมรูมเข้าเลยทำให้เป็นการเอาเปรียบกันอะไรทำนองนั้น
- ผู้ให้คำปรึกษา : อืม... ครับ ก็มีความรู้สึกดีขึ้นนะ แล้วเสมาล่ะครับ ถ้าเกิดต้องให้ออกไปเดินท่าแปลก ๆ จะทำได้หรือไม่
- เสมา : ทำได้ครับ ก็ทำมาแล้ว

- ผู้ให้คำปรึกษา : ท้ออีกก็ไม่เป็นไรนะ ครับ...วันนี้เราก็มาร่วมกันต่อในเรื่องของทัศนคติต่อการเรียนลูกเสือ - เนตรนารี คราวนี้คงจะเป็นด้านความรู้สึกรักของพวกเราที่มีต่อคุณค่าความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เนื้อหาวิชา บรรยายภาคในการเรียน แล้วก็ประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ในส่วนตรงนี้ใครคิดว่า ตัวเองมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องต่างๆ เหล่านี้ลองนำเสนอให้เพื่อนฟังซิ
- เกียรติชัย : คือผมมีปัญหारेื่อง ความร่วมมือครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เกียรติชัยมีปัญหारेื่องความร่วมมือหรือครับ
- เกียรติชัย : ก็เรื่องทำงานกลุ่มแล้วไม่ค่อยให้ความร่วมมือ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไม่ให้ความร่วมมืออย่างไร ไหนลองเล่าให้เพื่อนฟังซิ
- เกียรติชัย : อย่างตอนจะไปเข้าค่ายปีที่แล้ว เขาจะให้จัดอาหารว่าจะต้องมีก๊มมือ แล้วให้มาเขียนก็จะมีแต่หัวหน้ากลุ่มทำอยู่ ส่วนลูกต้องก็เดินเล่นอะไรกันไปเรื่อย ๆ ไม่ให้ความร่วมมือ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วเรามีวิธีการจัดการอย่างไร เรื่องอาหาร ได้พูดคุยกับสมาชิกมีการมอบหมายสั่งการชัดเจนหรือไม่
- เกียรติชัย : มอบหมายชัดเจนแต่ลูกน้องไม่ค่อยสนใจที่จะรับรู้ว่าจะตัวเองจะต้องทำอะไรมา แต่ส่วนมากจะแบ่งงานไว้ให้แล้ว
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร
- เกียรติชัย : ก็คือเวลาทำก็จะมีอุปกรณ์ไม่พร้อม กินแต่พวกอาหารกระป๋อง พวกไข้อย่างงี้...
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วคนอื่นเกิดปัญหาเช่นเดียวกับเกียรติชัยหรือไม่ เกี่ยวกับความร่วมมือ... แล้วเนตรนารีจัดการเรื่องอาหารอย่างไร
- กิ้งแก้ว : ส่วนมากหัวหน้าเป็นคนจัดแล้วก็แบ่งหน้าที่ว่าลูกต้องจะต้องเอาอะไรมา ก็ให้เงินหัวหน้าไปแล้วหัวหน้าจัดการไปซื้อ ส่วนอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแบ่งกันเอามาแต่พวกกับข้าว พวกหมูพวกอะไรอย่างนี้ หัวหน้าเขาจะซื้อมาประเภทของ พวกขามพวกช้อน เราก็นำไป

- ผู้ให้คำปรึกษา : แสดงว่าสมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
- กัญธิมา : (หัวเราะ)... หม้อหอยค่ะ... หม้อกานดาหอยค่ะ ดิฉันจะไปค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : หายไปได้อย่างไร
- กัญธิมา : ตอนลงจากรถไม่ได้เอาลงมาค่ะ
- อิทธิเวชย์ : หมู่มกัไม่คอยรับผิดชอบ พวกลูกหมูที่ได้รับมอบหมายก็ไม่ยอมมาอุปกรณ์
มา
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไหนลองเล่าเหตุการณ์ให้เพื่อนฟังซิ
- อิทธิเวชย์ : ก็สมมติว่าเราแบ่งให้เขาเอาหม้อ อีกคนเอาמיד แต่เขาก็ไม่ยอมมา
อุปกรณ์มา บางทีงานกินข้าวเขายังไม่นำมา
- ผู้ให้คำปรึกษา : อิทธิเวชย์คิดว่าเป็นเพราะสาเหตุอะไร เขาจึงไม่เอามา
- อิทธิเวชย์ : คงเป็นเพราะตัวเขาขี้เกียจ เพราะถ้าลืมเขาคงไม่ลืม บางทีเขา
บอกว่าเขาขี้เกียจจน
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วเราจะแก้ปัญหานี้อย่างไรดี
- เกียรติชัย : ปัญหาบางอย่างเรารู้ก่อน เราก็เปลี่ยนให้คนอื่นนำมา แต่ถ้าไม่รู้ก่อน
ก็ไม่ว่าจะหาอย่างไร
- ผู้ให้คำปรึกษา : คนอื่นคิดเห็นอย่างไรครับกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหมูของเกียรติชัย
หรือหมูอิทธิเวชย์ ใครมีข้อเสนอแนะ
- กิงแก้ว : ไล่ออกจากกลุ่มเลยค่ะ ไม่งั้นก็ปล่อยไม่ให้เป็นเลย ท้าโทษไปทั้งวัน
ให้เข็ดทีหลังจะได้รับผิดชอบ
- ชลธิดา : ยืมหมูอื่น
- ผู้ให้คำปรึกษา : ชลธิดาเสนอหมูอื่น อันนั้นเป็นการแก้ปัญหาลเฉพาะหน้าใช่หรือไม่
- สายจิตร์ : ต้องมีการถามคนที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง ที่หัวหน้าให้เอา
อุปกรณ์มา
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วคิดว่าเหตุการณ์จะดีขึ้นหรือ
- สายจิตร์ : มันก็ไม่ดีขึ้นหรอกค่ะ เพราะถ้าเราไปดูตมมาก ๆ มันก็ไม่มีอะไรดีขึ้น
เพราะไม่ได้เอาอุปกรณ์มาก็ต้องไปยืมหมูอื่น

- พรพิมุข : หนูคิดเหมือนสายจิตระคะ เขาไม่ยอมเอามาเขาก็ไม่มีกิน เขาต้องยืม เพราะว่อย่างไ้ เกิดถ้าเขาไม่มีไซ้มี อาจารย์ เขาก็ไม่มีที่ จะมากิน เขาก็ต้องไปยืมคนอื่นเขา ก็ต้องบอกเขาว่าให้เอามาถ้า ไม่เอามาก็ไม่มีจะกิน
- ขจรศักดิ์ : ผมว่า... ถ้าอย่างแรกก็ต้องตักเตือนก่อนในฐานะหัวหน้าหมู่ ตักเตือน แล้วลงโทษคงไม่ต้องลงโทษหรอก ผิดอย่างนี้แก้ไขกันได้ อย่างแรกคง ต้องหาพวกเพื่อน ๆ เรา คงต้องมีบ้าง
- ผู้ให้คำปรึกษา : แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าก่อนโดยหาหยิบยืมเพื่อน ๆ ถักคล้าย ๆ สายจิตระ และพรพิมุข เมื่อสักครุน้บอกว่า ดีเตือน หรือว่าต้องตักเตือน ตักเตือน เกียรติชัยได้ลองปฏิบัติตรงนี้หรือไม่ ตักเตือนสมาชิกที่ไม่ได้น้มา
- เกียรติชัย : ไม่ได้ลอง
- ผู้ให้คำปรึกษา : เพราะอะไรเพราะอะไรได้ไม่ตักเตือนเล่าครับ
- เกียรติชัย : ก็ไม่รู้จะพูดอย่างไร พูดไปเขาก็ไม่เชื่อ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ในฐานะที่เราเป็นหัวหน้าหมู่ หัวหน้าหมู่คือผู้นำของหมู่ อย่างน้อยเรา คงต้องควบคุมหมู่ให้ได้ ซึ่งเพื่อน ๆ ได้เสนอแนะ ให้ตักเตือน แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ยังมีวิธีการอื่น ๆ อีกหรือไม่ที่จะแก้ปัญหา อย่างเช่นพูดตักเตือนแล้วเขาไม่เชื่อฟัง
- กัญธิมา : ให้ออกจากหมู่
- ผู้ให้คำปรึกษา : ออกไปอยู่ไหนละ
- อนันตชาติ : ตั้งหมู่ใหม่
- ผู้ให้คำปรึกษา : มีผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่าหัวหน้าหมู่หรือไม่
- สมาชิก : มีครับ, ค่ะ... ผู้กำกับกอง
- ผู้ให้คำปรึกษา : หมายความว่าอย่างไร ถ้ามีผู้กำกับกองเราจะใช้ประโยชน์ตรงนี้ ได้อย่างไร

- ขจรศักดิ์ : บอกผู้กำกับให้ตักเตือนแทน ชี้ไปเลยว่าคนนี้ทำอย่างไร ประพฤติตัวอย่างไร แล้วให้ผู้กำกับเป็นคนว่ากล่าวตักเตือน ถึงอย่างไรเขาก็ยังเชื่อบ้าง แต่ถ้าเกิดไม่เชื่ออีก เราคงต้องถามเหตุผลของเข่ว่า เพราะเหตุใดถึงไม่เอามา เพราะมันคือหน้าที่ของเขา ถ้าสมมติตอนแรกที่เรাজัดกลุ่มกัน 7 คน ไซ้ไม้ครับ เราต้องแยกเป็น หัวหน้าคนครัว รองนายหมู่ หัวหน้าหมู่ ถ้าเราตอนนั้นนะ เรามีการตกลงกันว่า ถ้าใครเป็นหัวหน้าคนครัวต้องนำสิ่งเหล่านี้มาจะเป็นหรือไม่ ถ้าบอกว่าเขาเป็นได้ แต่พอถึงเวลาแล้วเขาไม่สามารถนำมาได้ก็ถามเหตุผลของเข่ว่าทำไมตอนนั้นสัญญาว่าเอามาได้ ถ้าเหตุผลเขาดีพอเราก็อาจจะไม่ว่าอะไร แต่ถ้าเหตุผลเขาชี้แจงแล้วเนี่ย เราต้องตักเตือนเขา ถ้าตักเตือนไม่ได้ เราคงต้องถึงผู้บังคับบัญชากอง ถ้าเขาไม่เชื่ออีกคงแล้วแต่ผู้กำกับกองแล้วละว่าจะทำอย่างไรกับเขาดี
- ผู้ให้คำปรึกษา : ครูเห็นด้วยกับขจรศักดิ์นะ... ว่า ต้องมีการถามสาเหตุ เกียรติชัย ได้ถามสาเหตุหรือไม่ ว่าทำไมไม่เอามาเพราะอะไร
- เกียรติชัย : ส่วนใหญ่จะเป็นเพราะชี้แจง
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถามแล้วไซ้ไหมว่า ชี้แจง
- เกียรติชัย : ชี้แจงจนมาครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ก็คงต้องลองใช้วิธีของขจรศักดิ์ดูนะ โดยที่ว่า ตักเตือนดูก่อน ถ้าตักเตือนแล้วไม่เชื่อเพราะอาจจะมัววิไลเสียกันคงต้องให้ผู้กำกับผู้มีอำนาจเหนือกว่ามาดูแลจัดการเรื่องนี้แทน คงได้ข้อคิดตรงนั้นนะ ถ้าเกิดปัญหานี้อีกเกียรติชัยพอจะแก้ปัญหาได้ไหม
- เกียรติชัย : อาจจะได้
- ผู้ให้คำปรึกษา : อาจจะได้นะ ก็ลองไปปฏิบัติดูนะครับ ใครมีอะไรสรุปเพิ่มเติมหรือไม่
- สมาชิก : ไม่มีครับ, ค่ะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : ครับ... วันนี้เราคงจะได้ประเด็นนี้แหละครับ ความรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่บางทีก็ไม่ได้มีในทุกคนนะครับ เราคงพบกันอีกคราวต่อไปในวันพฤหัสบดีนะครับ สำหรับวันนี้ก็ขอขอบคุณพวกเราทุกคนที่ให้ความร่วมมือ
- สมาชิก : สวัสดีครับ, ค่ะ

ตาราง 5 แสดงคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	คะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี		ผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง				
1	153	168	15	7	+7	
2	154	188	34	10	+10	
3	154	187	33	9	+9	
4	156	162	6	2	+2	
5	160	169	9	3.5	+3.5	
6	161	175	14	6	+6	
7	162	167	5	1	+1	
8	165	174	9	3.5	+3.5	
9	166	182	16	8	+8	
10	166	177	11	5	+5	
				ผลรวม	55	0

$$T = 0^{**}$$

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตาราง 6 แสดงคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

คนที่	คะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี		ผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง				
1	127	157	30	9	+9	
2	143	163	20	7	+7	
3	144	157	13	6	+6	
4	148	183	35	10	+10	
5	151	154	3	1	+1	
6	157	166	9	5	+5	
7	160	165	5	3	+3	
8	163	167	4	2	+2	
9	166	187	21	8	+8	
10	166	173	7	4	+4	
				ผลรวม	55	0

T = 0**

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตาราง 7 แสดงคะแนนทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ของนักเรียน
ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

คนที่	กิจกรรมกลุ่ม	อันดับ	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	อันดับ
1	15	13	30	17
2	34	19	20	15
3	33	18	13	11
4	6	5	35	20
5	9	8	3	1
6	14	12	9	8
7	5	3.5	5	3.5
8	9	8	4	2
9	16	14	21	16
10	11	10	7	6
		110.5		99.5

$$U_1 = 44.5$$

$$U_2 = 55.5$$

$$U = 44.5$$

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
	1. <u>ด้านความคิด</u> (15)		
1	3.36	21	3.43
2	3.35	22	4.76
3	4.60	23	6.67
4	4.77	24	7.20
5	4.13	25	4.00
6	2.72	26	5.60
7	3.13	27	6.00
8	5.82	28	4.00
9	6.86	29	2.55
10	3.45	30	4.00
11	6.58	31	5.33
12	3.40	32	2.40
13	2.17		3. <u>ด้านแนวโน้มนของพฤติกรรมใน</u>
14	5.00		<u>การเรียน</u> (13)
15	2.30	33	2.19
	2. <u>ด้านความรู้สึก</u> (17)	34	7.09
16	5.33	35	3.72
17	4.40	36	3.14
18	6.08	37	5.39
19	9.56	38	2.70
20	3.88	39	4.96

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
40	4.26	43	3.46
41	2.00	44	7.83
42	2.82	45	2.47

ค่าความเชื่อมั่น (α) = 0.86

ค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 2.00 - 9.56

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายสมชาย แสงฉนอม
เกิดวันที่	6 ธันวาคม พุทธศักราช 2505
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/1 หมู่ 1 ตำบลสวนหลวง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาขาสุทธธรรมาอุปถัมภ์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2525	ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร (วิชาเอกพลศึกษา วิชาโทสุขศึกษาและนันทนาการ)
พ.ศ. 2528	การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกพลศึกษา วิชาโทแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
พ.ศ. 2540	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร